

ERVOSKARI, HIRMONDÓ

Pécs, 2015. február–március

TARTALOM

**Emlékezés az 1848/49-es
forradalom és szabadságharcra**
(Kiss Tamás összeállítása)

Beszámoló a TDK-konferenciáról
(Garai János)

**„A függőség elleni gyógyszer az, ha értelmes,
tartalmas, fejlődőképes életet élek”**

Beszélgés Személyácz János addiktológussal,
pszichiáterrel (Schweier Rita)

Magyar Ápolók Napja
(Könyvesné Sarkadi Margit)

Kovács L. Gábor professzor Széchenyi-díjas

A Doktori és Habilitációs Tanács ülése
(Szekeres Júlia)

Európai Trauma Kurzus (Verzár Zsófia)

**„Egészséges projekt volt, olyan hipotézis és
annak a megvalósítása, aminél helyes volt
a koncepció”. Interjú Dóczy Tamás
akadémikussal (Schweier Rita)**

90 éve született Tigyi András professzor
(Bátor Judit)

**Fej-nyak-patológiai és onkológiai tovább-
képző tanfolyam (Fincsur András)**

**„A koromhoz képest köszönöm, jól érzem
magam”. Interjú Mess Béla emeritus
professzorral (Schweier Rita)**

Az MHT XXII. Kongresszusa (Bíró Katalin)

Munkácsy Utcai Esték (Szanyi István)

Mit is szedünk? (A Gyógyszerészeti Intézet mtsai)

A gyilkos inzulin (Soltész Gyula)

I. Gyógyszerész-Biotechnológus Bál
(Pongrácz Judit Erzsébet)

Mentők Lapja (1889-1944) (Gracza Tünde)

100 évvel ezelőtt... (Makovitzky József)

Írók, költők betegségekről és orvoslásról

Intézeti, klinikai hírek, információk

Sajtószemle

Búcsúunk Cserép Zoltántól

A borítón:

Lantos János, Rodler Miklós, Sebők Béla,
Wally Zoltán, Barthó Loránd képei.

A középső oldalak hátlapján:

Grastyán Endre professzorra emlékezünk
(születésének 90. évfordulója alkalmából);

Válogatás a Medgyessy Ferenc Művészeti
Műhely munkáiból.

Tisztelt Olvasók!

Márai Sándor mindig Petőfit olvasott márciusban. A jelen válogatásban a kortárs költeménye, a huszadik század első és második felének egy-egy verse kapott helyet. Olvassunk Petőfit, Márait, bárki mást, kedvünkre, és emlékezzünk mindig tisztelettel 1848/49 forradalmára és szabadságharcára! A példaképek egyike a 115 éve elhunyt dr. Fromm Pál.

Kiss Tamás
könyvtáros

Márai Sándor: A négy évszak Március

Nagyon boldog vagyok, hogy még egyszer megéltem érkezésem, Március! Az influenzán át gázolunk feléd, a tél dögvészén, a sötétség alvilági birodalmán át. Mint aki tárnából, bányalégből érkezik, sáros lábakkal és elfulladt tüdővel megállok a napvilágon, kifújom magam és énekelni kezdek.

Ezt éneklek: üdvözöllek, Március! Időbe telik, amíg az ember megtanulja, hogy lehet örülni egy naptári adatnak is. Március külön évszak, semmi köze a télhez, tavaszhoz. Külön világítása van. Még nincs növénye, csak a hóvirág, ez a minta érték nélkül. Már nincs bál, még nincs uszoda. Még fűtünk, de már felöltjük délelőtt az átmeneti kabátot. Ez még nem a szerelem hónapja, mint a május, s már nem a szövődmények hónapja, mint a február. Nincs külön dallama, nincs nagy tétele. Ez a közzene.

Észreveszem, hogy néhány napja másként ébredek. Ilyesmit gondolok félálomban: mégis! Vagy: fel kell hívni! Vagy: hátha, megpróbálom! Egy hét előtt még komoran hittem benne, hogy legokosabb, ha átadom magam végzetemnek, nem hívom fel, nem próbálom meg, belenyugszom. Közben történt valami. A külső világban még nincs nyoma. A természet titkos műhelyeiben, még dolgozik új alkotásain, nem árulja el titkait, világraszóló újdonságait. A díszletek még téliek. Csak a fény más, mely a kopott díszletekre hull. Szemem dörzsölöm, dideregve nézek körül, boldogan ásítok, ezt gondolom: Isten neki, még egyszer!

Csak színe van és illata. Ez még nem a virágok parfümje, nem is az a meleg, állati földszag, amely néhány hét múlva, nedves erjedéssel, fehér és bódító gőzökkel fejfájást okoz és örülségre készítet. Kis, üde illat ez, olyan, mintha szellőztetnének. Szimatolva járok, meggyfabottal. A téli ruhákat még nem tanácsos kámforba tenni. A téli szerelmeket még nem tanácsos elfelejteni. Minderre szükség lehet még. De már ilyesmit gondolok: „Talpra, magyar!” Egyáltalán, márciusban mindig Petőfit olvasom, néha hangosan is.

Dideregve és kíváncsian ülünk a fényben, az égre nézünk. Nem várunk semmi különösen jót. De örülünk, hogy kezdik.

Vajda János: Se földem, se hazám

Se földem, se házam nincsen,
Egy pár kéz a tőkepenzsem;
Majd a szabadság harcában
Egy öles föld lesz jutalmam;
Ejh, elég lesz az nekem!

Mit nevettek, ti gazdagok?
Tán a honért csak ti haltok?
Önző volt és lesz az ember,
Haszon nélkül halni sem mer.
S a halál nem hasznotok.

Hej hogy épen a világban
Az nem harcol, akinek van!
Van ezüstötök, aranytok,
S ha a fegyvert eldobjátok,
Mássut is lehet hazátok.

De a szegény, akinek nincs
Hazájánál kedvesebb kincs;
Ha elveszti s meg nem halna,
Hiszitek-e, hogy találna
Sírján kívül szebb hazára!?...

(1848)

**ORVOSKARI
HIRMONDÓ**

Felelős szerkesztő: Barthó Loránd, Bogár Lajos

Olvasószerkesztő: Hollósy Tibor, Ludány Andrea. Szerkesztőségi munkatárs: Kiss Tamás.

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke.

A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 72/536-116. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031

■ HU ISSN 1586-1295. Nyomtatta a PTE ÁOK Nyomdája.

Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo

Reményik Sándor: Erdélyi március

Egy tizenötös szám. És március:
Az első tavasz-hónap közepe.
Kimondottam így egyszerűn,
Ne féljete, ne féljen senkise.

Ne féljete: nem tüzesednek át
Halk hangolás után a vers-sorok,
Nem temetni és nem lázítani,
Csupán figyelmeztetni akarok.

Oly csendben nő a versem, mint a fű,
Úgy duzzad, mint a rügy duzzad a fán:
Nem szavalok, – szavaltunk eleget,
– Nagyon sokat – március idusán.

Volt egy tanítóm akkor, – igazi,
Nagy nevelő, – gyökérig lehető.
Ő mondta: csak úgy ünnep ez a nap,
Ha munkát s imát összefoglaló.

Magányos hangját zsvaj nyelte el. –
Lavina dörgött. Most, – a kő alatt
Számunkra csak csendes növekedés:
Valóban: munka s imádság maradt.

De szárny kell munkához s imához is!
Szárny, mely röpít, s forrás, mely enyhet ad.
Tört szárny, beomlott kútfő: – mégis élet,
Mégis üdvösség az a régi nap.

Testvér, látod: én nem járok tilosban,
De te is hidd: nem tilalmas dolog
Megsimogatni otthon a fiókban
Egy poros, régi, kicsi szalagot.

Aztán – menni a hétköznapi útján,
Császárnak megadni, mi az övé,
S maga részét minden hatalomnak, –
De Istennek is, ami Istené.

1931. március 10.

Szécsi Margit: Március 15.

Zsír fogytán, bor apadtán
tengtek a jobbágyfalvak.
Füsttelen tűzhelyeken
főzték a forradalmat.

Nemzetiszín lobogó
röpült a szemek előtt,
behasadt fecskeszárnya
vívta a zöld levegőt.

Félelmes tavaszidő
láttatott seregeket...
Gyönyörű elgondolni
azt, ami nem lehetett.

Petőfi szobra Kiskunfélegyházán

Segesváron, utolsó csatájának helyszínén, 1897-ben szobrot emeltek Petőfi Sándor tiszteletére. Az első világháború alatt a szobor Magyarországra került. Később román politikusok visszakövetelték. A diplomáciai tárgyalások nem jártak sikerrel, a szobrot azóta sem állították vissza eredeti helyére. Románia visszaköveteli a segesvári Petőfi-szobrot. A békeszerződés szerint Magyarország és Románia a nemzeti érzés ápolását szolgáló művészeti szobraikat és gyűjteményeiket kicserélheti egymással... A román kormány visszaköveteli az összes műtárgyat, amelyeket 1914. június 1. óta Erdélyből eltávolítottak. Ezek között van a segesvári Petőfi-szobor is, amelyet az 1916-i menekülés-kor szállítottak Budapestre. A gyönyörű szobrot később nagy ünnepség keretében Kiskunfélegyházán állították fel. (Ellenzék, 1922. V. 13., 6. old.) A „hazalopott” Petőfi-szobor miatt kialakult feszültséget próbálta oldani a kiskunfélegyházi Petőfi Emlékbizottság azzal, hogy Máté István csongrádi szobrászművész egészalakos Petőfi-szobrát közadakozásból létrehozta és Fehéregyházának ajándékozta. (1999. július 31-én avatták föl a szobrot, azon a helyen, ahol Petőfit utoljára látták.) Az évek során eloxidálódott felületű kiskunfélegyházi Petőfi-szobrot, Máté István közreműködésével 2008-ban felújították. A szobrot körülvevő padokon Petőfi idézetek olvashatók. A szobor talapatát Ráday Béla szobrászművész tervezte. (Forrás: szoborlap.hu)

Orvosi Hetilap 2000; 141(16): 849-851.

HORUS

**Dr. Fromm Pál, az első magyar bölcsőde orvosa,
Kossuth Lajos honvédorvosa, tisztiorvos**
(Halála 100. évfordulójára és a szabadságharc emlékére)

„Valamint a nemzet, melynek története van, örömmel andalodik el múltján, s magának abból hazaszeretetet és tetterőt merít: úgy a magyar orvos is büszkébb önérettel tekint jelene, és jövőjére, ha a történelem tükrében látja, hogy az úttörő elődök hosszú sora vonul előtte, s hogy a hazai orvosi irodalmat koránt sem kezdeni, hanem az elődök nyomdokain folytatni kell.”

Markusovszky Lajos Pest, 1861

Az idézett gyönyörű gondolatokat a magyar nép történetének kiemelkedő századában, a XIX-ben fogalmazta meg az egyetemes orvostudomány géniusza, Markusovszky Lajos. Kortársa volt két csodálatos személyiség, *Fromm Pál dr.* és *Rózsay József dr.* Mindketten a Terézvárosban tevékenykedtek – érdekes véletlen, hogy az emberi élet kezdetén és végén lévőekkel foglalkoztak. Fromm Pál dr., az első magyar bölcsőde orvosa, Rózsay József dr. pedig első gerontológusunk. Büszkén említhetjük meg, hogy mindhárom említett orvos-tudós a leghívebb magyar, *Kossuth Lajos* honvédorvosa volt.

„... s problémalátásra csak a tudománytörténet nevelhet... A történelem mestere az életnek, de mestere az észnek is, hajlékonyabbá teszi.”

Németh László

„... a múlt a Megtörtént: bennünk lakozik, amiként mi is táplálékai vagyunk az étvágytalansággal sosem vádolható jövődönek... mert végül is az a fontos: hátunkon a múltnak terheivel merre tartunk? A derengő horizonton hol fényesebbek a reménység jelei?”

Sütő András

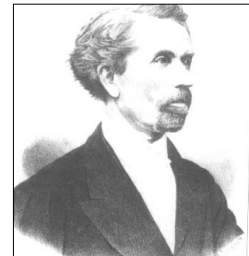
Fromm Pál 1812. október 18-án született Veszprém megyében, Palotán (azóta Várpalotának nevezik a települést). Édesapja közmegebecsülésben álló gyártulajdonos volt, édesanyja Asbóth Júlia a gyermekeket nevelte. Az ifjú Pozsonyban tanult, majd Pesten folytatott orvosi tanulmányokat. A Tudományegyetem néhány akkori vezetője és oktatója: kari igazgató *Lenhossék Mihály*, dékán *Fabini János Theophil*, *Gebhardt Ferencz*, az élettan tanára *Schordann Zsigmond*, a belgyógyász *Bene Ferencz*, a szemészeté pedig *Fabini János Theophil*. Fromm Pált az 1840-1841-es tanév végén avatták az orvosi karon orvosdoktorrá; összesen 31-en lettek doktorok (5).

Fromm Pál orvostudori értekezése Budán, 1841-ben keletkezett: „A kurzusok orvosrendészeti tekintetben” (3, 4). Ugyanabból az évből származik megállapítása: „A tudatlan sebészek ellen csak úgy lehet védekezni, ha a sebészi mesterséget megszüntetjük”. (Természetesen a korabeli borbélysebészekről van szó!)

Fromm Pál tudományos és gyakorlati ismeretei bővítésére Bécsbe utazott, ahol ugyanazokat a világhírű egyetemi tanárokat – *Karl Rokitanskyt*, *Joseph Skodát* és *Ferdinand Ritter von Hebrát* – hallgatta, mint *Semmelweis Ignác Fülöp*. 1844-ben tért vissza Pestre, ahol *Sauer Ignác* professzor belgyógyászati klinikájára került tanársegédnek. (Sauer Ignác Veszprém-ben született 1801. október 2-án, Pesten, 1863. november 17-én halt meg. Belgyógyász, egyetemi tanár, a Magyar Tudós Társaság tagja 1859-től. Az első volt, aki beiktatási beszédét magyar nyelven tartotta. A leghívebb magyar, *Kossuth Lajos* idejében, 1848-ban az első országos főorvos. Később, 1861-ben ismét az lett, az 1862-1863-as tanévben rektor. Jelentős szakirodalmi munkásságot is folytatott (11,12).

Következett az 1848-as forradalom. Új minisztériumok alakultak (2). Az egészségügyi osztály tisztviselőit 1848. május 1. és 5. között nevezték ki. Az osztály igazgató tanácsosa *Stáhly Ignác*, az ország főorvosa Sauer Ignác tanácsos lett, tanácsosok: többek között *Tormay Károly* és *Zlamál Vilmos*, fogalmazó: *Fromm Pál*. 1848. május 7-én tették közzé a kinevezést, a fogalmazói illetmény évi 600 forint volt, május 4-étől utalták ki. 1848 októberében és novemberében táborigaznádok a kolerasújtotta óverbázi táborigaznádok, de változatlanul tagja az egészségügyi osztálynak. 1848 decemberében ugyancsak a már említett táborigaznádokban működött. Az idők változtak, *Kossuth Lajos* kormánya átmenetileg Debrecenben működött. Fromm Pál Pesten maradt, 1849 áprilisában a pesti fő táborigaznádok kórház koleraosztályának vezetője lett. A kormány visszaköltözött Pestre, Fromm Pált 1849. június 15-től évi 800 forint fizetéssel ismét kinevezték a minisztériumi egészségügyi osztály fogalmazójává.

Fromm Pál további működése a magyarországi első bölcsőde szervezéséhez kapcsolódik (1,14). Az első magyar orvos, aki bölcsődében tevékenykedik. 1852-től 1860-ig végezte a munkát. Megemlíthetjük, hogy több mint 140 évvel ezelőtt, 1857. március 20-án létesült Pest – és egyúttal az ország – második bölcsődéje. A Pesti Felső Bölcsőde Egylet *Forrayné*

1. ábra: Fromm Pál dr.

Brunswick Júlia elnök vezetésével Fromm Pált örökös taggá választotta.

1860-tól Fromm Pál Terézváros főorvosa (13). Küzd a lelencek, az árvák érdekeiért, harcol a kuruzslás ellen, 1866-ban ismét a kolera ellen tevékenykedik. Terézvárosi működését időközben Pest város kitűnő főorvosa, *Tormay Károly* 1862. augusztus 9-én átiratban méltatja. Fromm Pál 1872-1873-ban a Lipótvárosban a kolerabizottság elnöke. Tudományos munkássága a vérkeringési betegségek köré csoportosul, a Természettudományi Társaság és a Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat tagja.

Fromm Pál az 1837-ben alapított Budapesti Királyi Orvosegyesület pénztárnoka volt 1874 és 1886 között (6, 10). 1885-ben, Budapesten kiadott könyve: *Statistikai egészségügyi adatok Budapest főváros IV. kerületéről az 1882., 1883. és 1884. években*.

Némái József (8) a Budapesti Orvosi Kör Országos Segélyegyletének történetét állította össze. 1873 eseményei sorában közli „A budapesti orvostudorok alakuló társaskörének kiküldött ideiglenes bizottsága” tagnévsorát, amelyben többek között *Mangold Henrik* és *Orzovenszky Károly* nevére bukkanunk. Ezután indítvány született a szervezési szabályzat megoldására, megválasztva Fromm Pált is. 1881: többen gazdagították alapítvánnyal az Országos Segélyegyletet – Fromm Pál 100 forinttal, „elévületlen érdemeket szereztek az immár terebélyes nagy fává meggyarapodott zsenge ültetvény táplálása körül”.

Fromm Pál magánéletét illetően csupán annyi szerepel a régi leírásokban, hogy „Megnősült 1855-ben Wagner Mária úrhölgygel, kitől az isteni gondviselés három leánygyermekkel áldotta meg”. Eötvös Károly író, ügyvéd, honi történelmünk egyik legjelesebbje Fromm Pál 75. évi születésnapja alkalmából gyönyörű tanulmányt írt *A legöregebb doktor* címmel (15). Érdemes idéznünk:

„Egy ember, aki nem bankettez, nem toasztoz, nem kiállító, nem kortes, nem mameluk, nem díszküldöttség s mégis tekintélylyel bír hivatalos körében s mégis nyomatékos állása van tisztársai közt s a főváros hatósági életének nagy mezején: vajjon nem nevezhető e csodaembernek e mi jó, vidám, zajos, reklámcsináló és reklámszerető fővárosunkban? A belvárosi kerületi főorvos ilyen csodaember.

Nem fiatal már a mátrikula szerint, de nem öreg még a fizika szerint. Az a hetvenöt év, a mi mögötte van, neki még mindig bagatell. S most biztosan megtudta ezt még kollegáitól is, ha ugyan lett volna e fölött valami kétsége.

Elhatározta ugyanis, hogy visszavonul a köztisztviselői pályától. Negyedszázadig egy állásban szolgálni a közügyet elégnek mondotta s azt hívé, hogy tért kell nyitni az ifjabb nemzedéknek is. Tisztársai megtudták e szándékot valahogy. Nosza összegyűltek hamarjában s küldtek hozzá deputációt, hogy e veszedelmes szándékáról lebeszéljék. Hiszen, ha otthagyná őket, akkor mindegyikük előbbre rukkolna egy lépcsővel s milyen nagy veszedelem lenne ebből mindenkire. A deputáció el is ment hozzá s mindenekelőtt familiáris nyíltsággal megkérdezték tőle, hogy mi lehet annak oka, hogy itt akarja őket hagyni, mint Szent Pál az oláhokat.

– Hiszen öreg legény vagyok már köztetek, – volt a felelet.

– Öreg? – kérdezték azok elbámulva, hiszen kis gyerek korunkban is olyan fiatalnak ismertünk mi téged, a milyennek most s most is fiatalabb vagy te, mint mi, pedig mi se vagyunk idősebbek ötven-hatvan évnél.

Persze nevettek mindnyájan e nagy őszinteségen, a mi úgy meglehet, hogy nem egészen így történt, de bizonyos, hogy egészen így történhetett volna. Elég az hozzá, hogy Fromm a barátságos unszolásra megígérte kartársainak, hogy egy darabig még hát köztük marad, csak azt ne kívánják, hogy az új restauráció után is kiszolgálja az új kapitulációt: – neki még tervei vannak s aztán pihenni is akar egyszer már isten igazában s kis gyermekeivel is van elég gondja.

Valóban eddig keveset pihenhetett. Ötven év óta orvos s közel negyven év közszolgálatban. Budapesten és Bécsben végezte az orvosi egyetemet és sokáig szolgált mint ifjú a kórházakban. Ifjúkorában irodalommal is foglalkozott s egy orvostani kisebb műve napvilágot látott, de azután a széles orvosi gyakorlat kivette kezéből az írói tollat. A gyakorló orvosok is olyanok, mint a miniszterek, ügyvédek és színészek: míg dolguk van, addig nem írnának könyvet a világról.

A függetlenségi harc természetesen őt is magával ragadta. Szolgálatát önként felajánlotta a hazai kormányoknak s a kolera vészes napjaiban éjjel-nappal szakadatlanul beteg honvédekkel ápolá. Klauzál Gábor miniszternek különös kedvence volt s mikor Pestről Windischgratz elöl a kegyetlen csikorgó hidegben menekülni kellett, Klauzál a sietségben mindent vitt magával, csak bundát nem. Fromm lóhalálában sietett utána egy bundával s elérve az úton, beburkolá a vaczogó fogú, már akkor félholtra fázott volt minisztert s még szemrehányást is csinált neki e mulasztásán.

– Megérdemlem barátom, monda Klauzál – a szemrehányást, ámbár ezzel a bundával meg nem mentjük a hazát.

– De azzal sem ám, ha az úrnak lefagy füle, orra.

1849-ben itt a fővárosban rendeztek be a honvédek számára egy kolerakórházat. Fromm ennek lett vezető, felügyelő orvosa, s mint ilyen természetesen gyógykezelt beteggé vált fogoly osztrák katonákat is. Mikor Haynau mint győző bevonult Budapestre, Frommot is megcizálták valami haragos osztrák generális elé, kinek följelentették mint a rebellis kormány tisztviselőjét s mint honvédorvost.

– Hát ön hogy merészelt itt maradni a mi kezünkben, miért nem szökött el a többi Kossuth-kutyával? – kérdező az osztrák generális nagy mérgesen.

Fromm nem ijedt meg a mérges generálistól, hanem megfelelt neki.

– Önökkel együtt bejött hozzánk a kolera s a mely orvos ilyenkor beteget mellől elszökik, olyan, mintha a katona a csatából szökne meg.

A generális elhallgatott s Frommot többé nem üldözték, de a kórházi közszolgálatban meghagyta őt még az ötvenes évek kormánya is.

S hogy feladatát mily hüen, mily lelkesen, a közönségnek mennyire meglegedésére teljesítő: bizonyítja az, hogy a legelső alkotmányos tisztújításkor fővárosi tiszt orvost választák és azóta negyedszázad óta megválaszták minden alkalommal.

A fővárosi tiszt orvosok kara valóban önmagát is megtisztelé, midőn őt a maga kebelében sietett visszatartani. Az érdem ily elismerésével csak a közönség érzületének lón kifejezés adva. A negyedszázados pálya végén s az újnak kezdetén mi is üdvözljük a belvárosi derék tiszt orvosát.”

Molnár László (7) összeállításából derül ki, hogy *Magyary-Kossa Gyula* képgyűjteményében Fromm Pál-anyagok találhatóak: IV/76/1. Fromm Pál budapesti kerületi orvos – litográfia, életrajz; IV/76/2. Fromm Pál – rajz.

„Csak törpe nép felelhet ősi nagyságot,
Csak elfajult kor hős elődöket,
A lelkes eljár ősei sírlakához,
S gyűjt régi fénynél új szövétmeket!”

Garay János megkapóan szép és igaz sorai szellemében térünk ki az utókorra. A *Terézváros* című lapban először *Ambrus Erzsébet* (1) emlékezett 1977-ben, majd ugyanott 1984-ben e sorok írója (14) fogalmazta meg javaslatát: legyen az első bölcsőde-névadó a Terézvárosban! 1996-ban *Sebes Gábor* (13) értékes kötetében, amely a Terézváros történetével foglalkozik, méltatta Fromm Pált (és Rózsay Józsefet is). A Budapest Főváros Terézváros Önkormányzat Képviselőtestületének 31/1996. (XI. 8.) számú rendelete a Fromm Pál Emlékérem alapításáról és adományozásának rendjéről határozott – Garay János, Németh László, Sütő András kristálytiszt szellemében. Néhány része: Budapest Főváros Terézváros Önkormányzat Képviselőtestülete az 1994. évi LXIII. törvénnyel módosított, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 10. §. c) pontja alapján az alábbi rendeletet alkotja:

1. § Budapest Főváros Terézváros Önkormányzat Képviselőtestülete „Fromm Pál Emlékérem” kitüntetés alapít.

2. § A kitüntetés annak az orvosnak, illetve egészségügyi szakdolgozónak adományozható, aki Terézváros lakosságának egészségügyéért kiemelkedő teljesítményt nyújtott.

3. § A „Fromm Pál Emlékérem” évente egy orvos és egy szakdolgozó részére adományozható.

6. § A „Fromm Pál Emlékérem” 10 cm átmérőjű, kör alakú bronzplakett (díszdobozban), egyik oldala a névadó portréját ábrázolja „Dr. Fromm Pál 1812-1899” felirattal. Az érem hátoldalán „Terézváros Egészségügyének Szolgálatáért” szöveg látható, valamint üresen hagyott felület a kitüntetett nevének utólagos beírására.

10. § A kitüntetés átadására – első alkalommal 1996. december hónapban, ezt követően minden év októberében kerül sor.

A Fromm Pál Emlékérem készítője *Ligeti Erika* éremművész. (Budapest, 1934. március 30-án született, Munkácsy-díjas, érdemes művész. A Képzőművészeti Főiskolán az egyik legnagyobb szobrász- és éremművészünk, *Szabó Iván* tanította.)

Az elkészült Emlékérem leírása: öntött bronz, átmérője 95 mm, az előlapon középen Fromm Pál jobbra néző portréja, a külső körívben: DR. FROMM PÁL 1812-1899 EMLÉKÉRE tarkó alatt monogram: L.E. A hátlapon középen virágszál tartó kézfej, alatta AD/96, a külső körívben: TERÉZVÁROS EGÉSZSÉGÜGYÉNEK SZOLGÁLATÁÉRT.

A *Terézváros* 1996. decemberi számában *Rabin László dr.* osztályvezető főorvos, egészségügyi bizottsági elnök vázolta Fromm Pál életművét (9).

Azon az ünnepélyen, ahol először adták át az újonnan alapított emlékérmeket, előbb Rabin László dr. elnök beszélt az alapításról, majd e sorok írója (15) ismertette a névadó életművét, az emlékérmeket *Borsány György dr.* polgármester nyújtotta át.

Dr. Fromm Pál Budapesten, 1899. januárban hunyt el. Az egyetemes magyar irodalom, drámaköltészetünk egyik legnagyobbja, a hosszú időn át méltatlanul mellőzött géniusz, Molnár Ferenc 1909-ben megírta minden idők kimagasló tragédiáját, a *Liliomot*. Az ötödik képben hangzik el: „... az ember csak akkor hal meg, amikor elfelejtik.”

Dr. Fromm Pált, Terézváros humanista orvosát nem felejtjük el.

Összefoglalás

A szerző emléket állít Magyarországon első bölcsőde orvosának, dr. Fromm Pálnak. A leghívebb magyar, Kossuth Lajos honvédorvosaként működött. Később tiszti orvos, a kolerajárványok elleni küzdelem egyik vezetője volt; Terézváros főorvosaként is tevékenykedett.

Köszönetnyilvánítás

A szerző ezúton is köszöni Fromm Pál dr. emlékének ápolását, a tanulmány összeállításához nyújtott értékes segítséget *Rabin László dr.* osztályvezető főorvosnak, *Sebes Gábor dr.* igazgató főorvosnak, *Szabó Ferenc* tanácsosnak, *Kiss Jánosné* osztályvezető főnővérnek és *Mehesán Emma* könyvtárvezetőnek.

IRODALOM: 1. *Ambrus E.*: Emlékezés Dr. Fromm Pálra, az első magyarországi bölcsőde orvosára, Terézváros egykori főorvosára. *Terézváros*. 1977, 21. évf., 2. sz. 15. old. – 2. *Kiss E.*: Az 1848-1849-es magyar minisztériumok. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1987. 428., 434., 519. old. – 3. *Gortvay Gy.*: Az újabbkori magyar orvosi művelődés és egészségügy története. I. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1953, 64. old. – 4. *Győry T.*: Magyarország orvosi bibliographiája, 1472-1899. A Magyarországon és hazánkra vonatkozólag a külföldön megjelent orvosi könyveknek kimutatása. Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat, Budapest. 1900, 147. old. – 5. *Hőgyes E.*: Emlékkönyv a budapesti királyi magyar Tudomány Egyetem Orvosi Karának múltjáról és jelenéről. Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat, Budapest. 1896. 240., 574. old. – 6. *Johan B.* (szerk.): A Budapesti Királyi Orvosegyesület 1925. évi Évkönyve. Budapest. 1925, 9. old. – 7. *Molnár L.* (szerk.): Magyar-Kossa Gyula képgyűjteménye. Budapest. 1994. – 8. *Németh J.*: A Budapesti Orvosi Kör és Országos Segélyegyletének története. Budapest. 1896, 34., 35. old. – 9. *Rabin L.*: Az egészségügyiek elismerésére Fromm Pál Emlékérmeket alapítottak című cikkben. *Terézváros*. 1996, 40. évf. 12. sz. – 10. *Salacz P.* (szerk.): A budapesti királyi Orvosegyesület Jubiláris Évkönyve, 1837-1937. Budapest. 1938, 45., 55. old. – 11. *Sauer I.*: Magyar Életrajzi Lexikon, II. kötet, Akadémiai Kiadó, Budapest. 1969, 579. old. – 12. *Sauer I.*: Orvosi Lexikon, IV. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1973, 169. old. – 13. *Sebes G.*: Terézváros története, összehasonlító demográfiaja, egészségügyi rendszere. Terézvárosi Egészségügyi Szolgálat, Budapest. 1996, 25. old. – 14. *Vértes L.*: Dr. Fromm Pál emlékére, legyen az első bölcsőde-névadó a Terézvárosban! *Terézváros*. 1984, 28. évf. 4. sz. – 15. *Vértes L.*: Dr. Fromm Pál, Terézváros hajdani főorvosa. Előadás. Dr. Fromm Pál Emlékülés, Budapest. 1997. február 26.

Vértes László dr.

Beszámoló a 2015. február 5-6-án megtartott orvostudományi TDK-konferenciáról

Az orvostudományi TDK-konferenciát (együtt a gyógyszerész és fogász szakokkal) idén február 5-én és 6-án rendeztük. Az előadások magas színvonala idén is mutatta, hogy a diákköri munka igen hasznos nem csupán a hallgatók számára, akik így egy szűkebb szakterület ismereteiben, illetve egyes metodikákban mélyebb jártasságot szereznek, hanem a munkacsoportok is „profitálnak” a hallgatói tevékenységből, mivel az így elért eredmények sokszor rangos folyóiratokban megjelenő közlemények részévé is válnak. Az előadások 9 szekcióban zajlottak a „nagy tudású” zsűri előtt és természetesen a hallgatóság aktív részvételével, hisz a kérdések jelentős része tőlük hangzott el, amire jó válaszokat adni gyakorta próbára teszi az előadó vitakészségét, és jól tükrözi szakmai felkészültségét is. Az előadás szakmai tartalmán, formai jegyein és az előadókészségen túl ugyanazok az előbbiek is fontosak a pontozásnál. Az idei díjazottak automatikusan továbbjutottak az idei országos orvos-egészségügyi TDK-konferenciára, de több szekcióban a dobogóról épp-hogy lemaradók is megkapták ezt a lehetőséget. Az idei az első év, hogy a tavalyi díjazottak is részt vehetnek az idei OTDK-konferencián.

A díjazottak szekciónként

Biokémia, mikrobiológia, immunológia:

OTDK továbbjutó

Pánics Dóra, Immunológiai és Biotechnológiai Intézet: Glukokortikoid hormon hatása a regulatorikus T-sejtekre és citokintermelésre. Témavezető: dr. Berki Tímea, egyetemi tanár

III. díj

Tótsimon Anett, Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet: A Galectin-9 vizsgálata perifériás és deciduális mononukleális sejteken két hetes terhes BALB-c egér modellen. Témavezetők: dr. Szereday László, egyetemi docens, Megygyes Máttyás biológus

III. díj

Sóti András, Ritz Roxána, Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet: Rezveratrol hatása monokrotalin indukálta pulmonális hipertenzióban. Témavezetők: dr. Kovács Krisztina, egyetemi docens, dr. Kiss Tamás, egyetemi tanársegéd

II. díj

Sohn, Heeseung, Immunológiai és Biotechnológiai Intézet: Analysis of partial ZAP-70 deficiency in a mouse model of rheumatoid arthritis. Témavezető: dr. Boldizsár Ferenc, egyetemi tanár

II. díj és a Magyar Immunológiai Társaság Különdíja

Kardos Dorottya, Immunológiai és Biotechnológiai Intézet: Perifériás vér naiv és memória B-sejt alcsoportjainak vizsgálata

lata szisztémás sclerosisban. Témavezető: dr. Simon Diána, egyetemi adjunktus

I. díj

Ritz Roxána, Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet: A sildenafil hatása a citokin/kemokin rendszerre pulmonáris hipertenzióban. Témavezetők: dr. Kovács Krisztina, egyetemi docens, dr. Kiss Tamás, egyetemi tanársegéd

Élettan, kórélettan

III. díj

Serényi Dóra, Sabrina Ehlers, Kórélettani és Gerontológiai Intézet: A nesfatin-1 koordinált hőszabályozási hatásai Wistar patkányban. Témavezetők: dr. Pétervári Erika, egyetemi adjunktus, dr. Balaskó Márta, egyetemi docens, dr. Tóth E. Zsuzsanna, tudományos főmunkatárs

II. díj

Kéringer Patrik, Kórélettani és Gerontológiai Intézet: Különböző testösszetétel-mérési módszerek vizsgálata patkányban. Témavezetők: dr. Pétervári Erika, egyetemi adjunktus, Tékus Éva, egyetemi tanársegéd, dr. Mikó Alexandra, PhD-hallgató

II. díj

Pénzes Máté, Élettani Intézet: Neurotrophin receptor molekulák dinamikája élő neuronok membránján: valós idejű egyedi molekula detekciós vizsgálatok. Témavezetők: dr. Pálhalmi János, tudományos főmunkatárs, dr. Ábrahám István, egyetemi docens

I. díj

Hunyady Ágnes, Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet: A hemokinin-1 fájdalom- és gyulladáskeltő szerepe krónikus traumás neuropátia és reumatoid arthritisz egérmódeljeiben. Témavezetők: dr. Helyes Zsuzsanna, egyetemi tanár, dr. Borbély Éva, egyetemi tanársegéd

I. díj

Szakács Zsolt, Kórélettani és Gerontológiai Intézet: Életkorfüggő eltérések a centrálisan alkalmazott α -melanocyt-sti-mulálómeghormon hőszabályozási hatásaiban. Témavezetők: dr. Balaskó Márta, e. docens, dr. Rostás Ildikó PhD-hallgató

Gyógyszerésztudományok

III. díj

Nyúl Eszter, Gyógyszerészi Kémiai Intézet: Szalicilátok biológiai mintából történő kimutatására alkalmas analitikai módszerek fejlesztése. Témavezetők: dr. Kuzma Mónika, egyetemi tanársegéd, dr. Perjési Pál, egyetemi tanár

II. díj

Balogh Réka, Farmakognóziás Tanszék: Lycium (Goji) -termékek és -termékek karotinoid-tartalmának vizsgálata. Témavezetők: Dr. Molnár Péter, egyetemi tanár, dr. Farkas Ágnes, egyetemi docens

mavezetők: Dr. Molnár Péter, egyetemi tanár, dr. Farkas Ágnes, egyetemi docens

I. díj

Eichertné Andres Violetta, Farmakognóziás Tanszék: Az orvosi somkóró (*Melilotus officinalis* L.) virágzatának karotinoanalízise. Témavezetők: dr. Horváth Györgyi, egyetemi docens; dr. Molnár Péter, egyetemi tanár

Konzervatív klinikai orvostudomány I.

Családorvos Kutatók Országos Szövetségének (CSAKOSZ) Különdíja

Domonkos Fanni Anna, Családorvostani Intézet: Az otthoni betegellátás jelene. Témavezető: dr. Végh Mária, klinikai főorvos

OTDK továbbjutó

Grátz Szandra, Szívgyógyászati Klinika: Új MRI módszer a pulzus hullám terjedési sebesség direkt meghatározására. Témavezető: dr. Gaszner Balázs, egyetemi docens

III. díj

Németh Balázs, Szívgyógyászati Klinika: Kardiális mikropotenciálok non-invazív regisztrálása. Témavezetők: dr. Ajtay Zénó, egyetemi adjunktus, dr. Németh Ádám, klinikai orvos, dr. Cziráki Attila, egyetemi tanár, dr. Simor Tamás, egyetemi tanár

II. díj

Nagy Eszter, Gyermekgyógyászati Klinika: A sokszínű West-szindróma. Mennyire befolyásolja az etiológia a prognózist? Témavezető: dr. Hollódy Katalin, egyetemi docens

I. díj

Szabó Dóra, Szívgyógyászati Klinika, Anatómiai Intézet: PACAP szöveti és szérumszintjének vizsgálata ischaemiás szívbetegségben, billentyűbetegségekben és szívelégtelenségben. Témavezetők: dr. Sárszegi Zsolt, egyetemi adjunktus, dr. Tamás Andrea, egyetemi docens

Konzervatív klinikai orvostudomány II.

OTDK továbbjutó

Gáspár Barbara, I. sz. Belgyógyászati Klinika: Hyponatraemia előfordulása és okai egy belgyógyászati-endokrinológiai osztály két éves beteganyagában. Témavezető: dr. Mezősi Emese, egyetemi docens

III. díj

John Flóra, Neurológiai Klinika: Új típusú MRI-technika az epilepszia diagnosztikájában. Témavezetők: dr. Gyimesi Csilla, egyetemi adjunktus, dr. Janszky József, egyetemi tanár

III. díj

Környei Bálint Soma, Idegsebészeti Klinika: Követéses szuszceptibilitás súlyozott mágneses rezonancia képalkotás

(SWI MRI) vizsgálatok koponyasérülésben: a léziók dinamikájának feltárása. Témavezetők: dr. Tóth Arnold, PhD-hallgató, dr. Schwarcz Attila, egyetemi docens

II. díj

Hussein Tamás, I. sz. Belgyógyászati Klinika: Renin és aldosteron vizsgálata hipertóniásokon. Témavezető: dr. Bajnok László, egyetemi tanár

I. díj

Mikóczy Zsófia, Magatartástudományi Intézet: A Parkinson-kór oldal-indulásának hatása a téri-vizuális kognitív funkcióra. Témavezetők: dr. Karádi Kázmér, egyetemi docens, dr. Kovács Norbert, egyetemi adjunktus

Operatív klinikai orvostudomány I.

OTDK továbbjutó

Váradai Bianka, Gyermekgyógyászati Klinika: Mi történik a bélhámval? – Vékonybéllel végzett húgyhólyag-megnagyobbítást követő szövettani elváltozások vizsgálata patkányban. Témavezetők: dr. Vajda Péter, egyetemi adjunktus, dr. Kardos Dániel, PhD-hallgató

III. díj

Lorenz Volker Knie, Fogászati és Szájsebészeti Klinika: Upregulation and proposed pathophysiological role of TRPV1/TRPA1 ion channels in Oral Lichen Planus. Témavezetők: dr. Ágnes Bán, senior lecturer, dr. Erika Pintér, full professor, József Kun, research associate professor

II. díj

Szelechman Ildikó, Sebészeti Oktató és Kutató Intézet: PPAR-gamma agonista hatása izolált perfundált vesében kialakult iszkémiás károsodásra. Témavezetők: dr. Arató Endre, egyetemi docens, dr. Jancsó Gábor, egyetemi docens

II. díj

Kiss Judit, Jáger Sára, Reumatológiai és Immunológiai Klinika: A „Szájérintettség skála szisztémás sclerosisban” című kérdőív Magyarországra történő adaptálása és validálása. Témavezetők: dr. Lóránd Veronika, PhD-hallgató, dr. Varrjú Cecília, egyetemi adjunktus

I. díj

Filó Eszter, Fogászati és Szájsebészeti Klinika: Konstans nyomóerő hatása bölcsességfogak gyökérhártyájából származó sejtenyészetekben. Témavezetők: dr. Berta Gergely, egyetemi adjunktus, dr. Szalma József, egyetemi adjunktus

Operatív klinikai orvostudomány II.

OTDK továbbjutók

Szabó Zsófia Eszter, I. sz. Belgyógyászati Klinika: Kritikus állapotú betegek hemoreológiai és laboratóriumi paramétereinek összefüggése a klinikai kimenetellel. Témavezetők:

Dr. Márton Zsolt, egyetemi adjunktus, dr. Kenyeres Péter, egyetemi adjunktus, dr. Tótsimon Kinga, PhD-hallgató

Kovács Márton, Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika: Hőmemóriás NiTiBOND pisztonnal szerzett első stapes sebészeti tapasztalatok. Témavezetők: dr. Gerlinger Imre, egyetemi tanár, dr. Révész Péter, egyetemi tanársegéd

III. díj

Varga Péter, Ortopédiai Klinika: Examination of the lower limb's biomechanical parameters compared to bone age. Témavezetők: dr. Schlégl Ádám, PhD-hallgató, dr. Vermes Csaba, egyetemi docens

II. díj

Pintér Zsófia, Szemészeti Klinika: Látásélesség vizsgálata a klinikai gyakorlatban. Témavezető: dr. Varsányi Balázs, egyetemi adjunktus

I. díj

Kovács Patricia, Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet: Para-, meta- és orto-tirozin változások vizsgálata égett betegen. Témavezetők: dr. Csontos Csaba, egyetemi docens, dr. Wittmann István, egyetemi tanár

Patológia, Anatómia, Hisztológia, Morfológia, Igazságügyi Orvostan

OTDK továbbjutó

Kisander Zsolt, PTE, Természettudományi Kar, Fizika Intézet: Szöveti minta kvantifikációjának számítógépes automatizálása. Témavezetők: dr. Ábrahám Hajnalka, egyetemi docens, dr. Karádi Kázmér, egyetemi docens

III. díj

Rivnyák Ádám, *Balogh Dorottya*, Anatómiai Intézet: PACAP KO és vad egerek agyterületeinek molekuláris összehasonlítása különböző vizsgálati módszerekkel. Témavezetők: dr. Reglődi Dóra, egyetemi tanár, dr. Márk László

II. díj

Császár András, Anatómiai Intézet: A hipofízis adenilát cikláz-aktiváló polipeptid (PACAP) hátsó-végtag ischaemiában betöltött szerepének vizsgálata egér modellben. Témavezetők: dr. Tamás Andrea, egyetemi docens, dr. Fülöp Balázs Dániel, PhD-hallgató

I. díj

Jüngling Adél, Anatómiai Intézet: Prevenációs lehetőségek Parkinson-kórban: a korai inergazdag környezet hatásának vizsgálata 6-OHDA-indukálta lézióban. Témavezetők: dr. Tamás Andrea, egyetemi docens, dr. Horváth Gábor, PhD-hallgató

Molekuláris biológia, Fejlődésbiológia, Genetika, Bioinformatika, Genomika, Sejtbiológia, Biofizika

OTDK továbbjutó

Szabó Petra Lujza, Immunológiai és Biotechnológiai Intézet: A lép-fejlődés genetikai szabályozásának változása Nkx2-3 transzkripció faktor hiányában. Témavezető: dr. Balogh Péter, egyetemi docens

III. díj

Czétány Péter, Anatómiai Intézet: A PACAP antiapoptotikus és antiangiogenikus hatása a retina pigment epithel sejteire. Témavezetők: Fábrián Eszter, egyetemi tanársegéd, dr. Reglődi Dóra, egyetemi tanár

II. díj

Pasitka Jonatán, Biofizikai Intézet: Fotoliáz funkcionális dinamikájának vizsgálata ultragyors spektroszkópiai módszerekkel. Témavezetők: dr. Lukács András, egyetemi adjunktus, dr. Grama László, egyetemi adjunktus

I. díj

Majoros Andrea, *Tóth Mónika*, Biofizikai Intézet: Egy rendezetlen fehérje régió egy rendezett szerkezetben. Témavezető: dr. Bugyi Beáta, egyetemi adjunktus

Az országos megmérettetéshez sok sikert kívánunk, és a kari TDK Tanács javasolja, hogy bátran forduljanak az OTDK-n résztvevők akár szakmai vagy akár adminisztratív ügyekben a TDK-vezetőséghez is. A mostani körből kimaradóknak szorgalmat ajánlunk, hogy jövőre is lesz TDK-konferencia, ahol az esélyüket kihasználhatják. A kényelmesebb TDK-összejövetelek helyéül pedig remélhetőleg minél hamarabb igénybe tudjuk venni a B-kollégium földszinti klubszobáját, ahol egy TDK-klubot szeretnénk a közeli jövőben kialakítani.

Dr. Garai János

a kari TDK Tanács elnöke

„A függőség elleni gyógyszer az, ha értelmes, tartalmas, fejlődőképes életet élek”

Beszélgetés napjaink függőségeiről dr. Szemelyácz János addiktológussal, pszichiáterrel, az Integrált Drogterápiás Intézet Közalapítvány és a Baranya Megyei Drogambulancia vezető főorvosával

– Van-e friss felmérés arról, hány drogfüggő van jelenleg Pécsen és Baranyában?

– Sajnos most éppen nincs, de idén várható. Létezik egy négyévente végzett uniós vizsgálat, az ún. ESPAD, amit Európa számos országában bevezettek, így Magyarországon is, a 16 éves középiskolások körében, ez következik ebben az évben. Tavaly tavasszal Kaposváron készült egy felmérés, ami jelképesnek tekinthető, egyben mérvadóknak is, hisz más nagyvárosokban is hasonló a helyzet. Eszerint a drogot kipróbálók száma ebben a korosztályban a duplájára emelkedett. Míg 2011-ben egy Kaposvár nagyságú városban a 16 évesek 15 százaléka próbált ki valamilyen szert, addig tavaly már több mint a 30 százalékuk. Az új drogok megjelenésének és a könnyű rendelkezésnek is nagy szerepe van ebben, továbbá annak a tévhitnek, hogy ezek törvény által nem büntetettek és biztonságosan alkalmazhatóak. Ugyanakkor ennek éppen az ellenkezője igaz, hisz ezekről az új szerekről nagyon keveset tudunk, sokkal biztonságosabbak a klasszikus, illegális drogok. Ha heroin túladagolás miatt valaki ma az intenzív osztályra kerül, az ott dolgozó szakemberek pontosan tudják, hogy a kezelésekor milyen megoldásokhoz forduljanak.

– Már ott tartunk, hogy követhetlenné váltak az itt-ott, így-úgy áruba bocsátott szerek?

– Igen, sajnos viharos gyorsasággal érkeznek az újabbnál-újabbak. A törvény változása nyomán január elején közel ötven új kábítószer került A listára, ezeket a szereket azonban még tavaly júniusban vizsgáltuk be, a kockázatelemző csoportban magam is benne voltam. Ezeknek a drogoknak a jó része azóta már egyáltalán nem található meg az utcán, helyettük teljesen újak jelentek meg.

– Mít jelent pontosan az A lista?

– Az A listán vannak a klasszikus, illegális kábítószeresek, ilyen a heroin, a fű, a kokain és társaik. 2012 tavaszáig az új szerek nem voltak tiltottak, azonban ezekre is létrejött egy lista, a C. Ide azok a szerek tartoznak, amelyeket a vámon vagy a rendőrségen foglalnak le, a fiatalok körében terjednek és nincs legális felhasználásuk. Ezeket meg kell vizsgálni azért, hogy tudjuk, mennyire számítanak pszichoaktívnak. A C listán egy plusz egy évig lehet egy szer, ezalatt el kell dönteni róla, hogy az A listára kerüljön-e, vagy nem annyira veszélyes. A D listára ezek az utóbbiak, tehát a kevésbé veszélyes drogok kerülnek, amiknek a fogyasztásáért magát a fogyasztót nem büntetik, ellenben a dealert igen. Ugyanakkor a dealer sem az már, mint aki volt 10-15 évvel ezelőtt, az internet mindenre megoldás jelent, sajnos. Összeállnak a fiatalok, egy közülük megrendeli, akinek a gépét éppen erre használják, ő lenne tehát a dealer, de valójában mégsem az, hisz ezt közösen teszik.

– B lista is létezik?

– Igen, ezen vannak a kábítószernek minősülő gyógyszerek, ilyen például a metadon, a Suboxon (buprenorfin + naloxon nyelv alatti tableta), vagy a morfin.

Névjegy

Szemelyácz János belenőtt az orvosi hivatásba. Édesapja házi-orvosként, édesanyja szülésznőként dolgozott, így a kis „Doki” (így becézték a társai) kocsolai orvoslakásuk rendelőjében már későbbi szerepét gyakorolhatta. Akkoriban azonban ez még korántsem volt tudatos nála, hisz alsó tagozatosként minden álma az volt, hogy városi rendőr legyen, aztán erdésznek készült, majd papnak és csillagásznak. Végül csak-csak az orvosi egyetem mellett döntött, bár a jelentkezéskor nem tudta még, pontosan mi érdekli. Amikor kikristályosodott benne, hogy a pszichiáterséghez lenne leginkább kedve, elhatározása nem aratott osztatlan sikert. Szülei egyenesen megrémültek, édesapja óvta ettől, nem véletlenül, hisz a 60-as években még egészen más jelentett ez a hivatás, az elektrosokkot és a ketrecbe zárt, gyógyíthatatlan betegeket. De Szemelyácz doktort az egészségügyben létező korlátok sem tudták elrettenteni. Amiben biztos volt, hogy nem organikus eltéréseket keres majd a lelki bajok hátterében, nem a képpalkotó eljárásokhoz és a műszerekhez folyamodik, és még csak nem is a gyógyszeres megoldásokhoz. Ő lesz maga a műszer, aki az emberi létünkben rejlő bolondságokhoz igyekszik közelebb kerülni, és ez a megismerhetetlenség különös izgalmat keltett benne. Amikor a Drogambulanciára került, első dolga az volt, hogy lebontsa azokat a korlátokat, amik gátolták az elképzeléseit. 1995-ben még a Gyermekkorház szakambulanciájaként tevékenykedtek, a keszui rehabilitációs intézet pedig annak egy krónikus addiktológiai osztályaként. Az elszakadás 1999-ben következett be, amikor egészségügyi és szociális közalapítvánnyá váltak, elkezdtek szociális intézményeket is működtetni, és lassan felépíteni azt az ellátási piramist, ami az alacsony küszöbű szolgáltatástól egészen a rehabilitációig, a reszocializációig terjed. A komplexitásnak és a hálózatiságnak köszönhetően ma már nemcsak a drogfüggőkkel foglalkoznak, de más szenvedélybetegségekkel, sőt, a legkülönbözőbb deviáns viselkedési problémákkal is, a függőség megelőzése érdekében. Számos prevenciós programjuk van minden témakörben, melyek komoly segítséget jelentenek minden korosztálynak.

Rendel a pécsi Drogambulancián, az INDIT Közalapítvány vezetőjeként intézményeket irányít, pályázatokat ír, szakértőként Budapestre jár, szupervíziókat tart szerte az országban, tanít az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, a Semmelweis Egyetemen és a Pécsi Tudományegyetemen is. Mindezen tevékenységei közül a pszichoterápia a legkedvesebb számára, 50-60 kliense van, a hét öt napjából hármat rájuk szán. Azért is fontos számára ez a munka, mert ebből táplálkozik a többi területen is – itt tudja meg, milyen drogok vannak a városban, mire kell a leginkább odafigyelni. Személyes fejlődése és szellemi frissessége miatt is lényegesnek tartja, hogy napra kész legyen, és ebben nagy segítséget nyújtanak a kollégái is, akikre nagyon büszke. A csapatmunkában és a kreativitásban hisz, és ez nemcsak szakmai kérdésekben mutatkozik meg, hanem akkor is, ha vízre száll, és kedvenc időtöltésének, a vitorlázásnak hódol. A Gardazurra nevű vitorlás az egyik főszereplője az életének, „lusta szörfösként” boldogan mesél balatoni sikereiről, kalandjaikról és arról a közösségi élményről, mely feltöltődésének komoly részét képezi. Ő a csapat közlegénye, pszichiáttere és szájharmónikása, és igazán jól érzi magát ezekben a szerepekben. Ahogyan apaként is, a legnagyobb mosoly akkor kerekedik az arcán, ha három lányáról mesél.

– Mégis mit lehet kezdeni ezekkel az egyre gyorsabban terjedő új szerekekkel? Hogyan lehet segíteni, ha mindez követhetetlen?

– Világossá vált, hogy ez a listázásos módszer nem működik. Ezeket a készítményeket Kínában, Indiában gyógyszergyári körülmények között gyártják. El tudom képzelni, hogy van egy nagy térképük, rajta a sorban ott van Magyarország és a mi listánk, és ha egy szer C listára kerül, akkor egyszerűen törlik a szert, és azonnal módosítják a készítményt. Aztán ez az új készítmény újra ide kerül, a rendőrség bevizsgálja, és kiderül, hogy ez már nem az, ami a C listán van. Ez is C listára kerül, a kínaiak aztán megint készítenek egy újabbat, és ez így megy tovább. A fiatalok pedig a legújabbakat rendelik. Múltkor az egyik kliensem hozott be nekem egy port azzal, hogy most ez megy a városban. Kérdeztem, mi a neve, azt mondta, nincs neve. Mindent nem lehet betiltani, a törvényhozóknak és a szakmapolitikának erre kellene rájönnie. Én két megoldásban gondolkodom már évek óta, van egy vadabb, és van egy drágább. A drágábbal kezdem: egy éve van már nemzeti drogellenes stratégiánk, amihez három hónapon belül cselekvési tervet kellett volna készíteni, ám ez még mindig nem történt meg, mivel ehhez pénzt is kellene mellékelni. Két-három, maximum négy-öt milliárd forintról van szó. A direkt prevenció mellett az indirekt prevenció legalább ilyen fontos lenne: ingyenesen használható sportpályák, alkotóházak, ahol a fiatalok használhatnák a kreativitásukat, stúdiók, ahol a zenével foglalkozók játszhatnának, és sorolhatnám. A másik megoldás olcsóbb lenne, csak politikai vagy ideológiai problémákat vet fel: engedélyezni kellene néhány ismert, kipróbált, kevesebb mellékhatással bíró illegális drogot. A füre, vagy az MDMA nevű serkentőszerre gondolok, amit, ha buliba megy egy 18 éves, vegyen be, kockázatsökkentés miatt. De csak 18 éves kortól! Ezek olyanok, akár az alkohol, és ugye, azt is engedélyezzük. Ezzel a döntéssel értelmetlen lenne a designer drogok terjesztése. A csehek egyébként négy éve tarthatnak otthonukban cannabis növényt, amit növesztgethetnek és használhatják is.

– Ha legalizáljuk bizonyos szerek használatát, mennyiben járulhatunk hozzá ahhoz is, hogy függővé váljon a fiatal?

– Az alkoholnál azt látjuk, hogy a rendszeres alkoholfogyasztók 7-12 százaléka válik függővé, a rendszeres marihuána fogyasztóknál ez az arány 4-6 százalék. Azok válnak függővé, akiknek egyébként is van valamilyen problémájuk. Jelenleg rengeteg pénzt költünk a füvesek üldözésére, ezt megspórolhatnánk bizonyos szerek fogyasztásának engedélyezésével, és költhetnénk akár a jelzőrendszereink fejlesztésére is. Lehetne egy jól működő kamasz addiktológiai-pszichológiai ellátórendszer, hogy a nevelési tanácsadókat ne nagyítóval kelljen egy nagyvárosban megtalálni. Az, ha egy kamasz életében megjelenik a kábítószer, többségében csak tünet. Ez a korosztály eleve tele van világfájdalommal, menő, ha ennek oldására elszív valamit. Ha azonban ennek a fiatalnak az életében halmozottan jelen vannak családi és egyéb problémák is, akkor már veszélyeztetett válhat.

– Emlékszem, évekkkel ezelőtt még több pécsi középiskolában dolgoztak szociális munkások az Önök irányításában. Ez a rendszer működik-e még, és ők részbeni megoldást jelenthetnek-e?

– Az iskolai szociális munka egy nagyon jó kezdeményezés volt, tizenketten dolgoztak az INDIT-nál a fénykorban. Sajnos, 2011. december végén véget ért a ténykedésük, mert elfogyott a támogatá-

sunk. Amikor tervben volt a korábban említett cselekvési program elkészítése, az volt a javaslatunk, hogy ezt a hálózatot bővítsük, de aztán ez nem valósulhatott meg. Jelenleg egy budapesti és egy pécsi iskolában dolgozik egy-egy volt munkatársunk az intézmények alkalmazásában, ami jó, mert úgy tűnik, ez a szemlélet fontos az iskoláknak. Persze, szerencsésebb lenne, ha nem az iskolaigazgatók irányítása alá tartoznának, mert ez azért okoz érdeklentéteket. Nagyon fontos az ő jelenlétük, de nem pótolhatnak mindent, hisz nem mindent lehet helyben kezelni, szükség van egy jól működő jelző- és ellátórendszerre is. Abban hatalmas a szerepük, hogy ha látják, hogy baj van, kapcsolatot teremtenek a családdal, a segítőkkel, aztán ezeket a kapcsolatokat menedzselik is. Pécssett egyébként össze lehetne rakni egy remekül működő rendszert a már meglévő lehetőségekből is, ezzel folyamatosan próbálkozunk is. Rendezünk havonta egy gyermekvédelmi kerekasztalt, ami iránt egyre több egészségügyi és szociális intézmény érdeklődik. Érezni lehet, hogy a gyerekekkel óriási bajok vannak. Kissé sarkítva: tízből hét külföldön képzeli el a jövőjét, a maradék háromnak pedig egyáltalán nincs jövőképe. Ugyanakkor a külföldre vágyakozók sem tudják, pontosan mit is akarnak. Tükrözi mindez azt is, hogy az iskolarendszerünk is kétségbeesítő állapotban van. Pécssett sok jó helyi kezdeményezés van, amik mankó nélkül nehezen, vagy csak egy darabig működőképeseek.

– A függőség mennyiben tekinthető genetikailag avagy szociálisan meghatározottnak?

– A függőség soktényezős, bio-pszicho-szocio-kulturális-spirituális probléma. Nagyon jó példákat hoz erre Máté Gábor, Kanadában élő magyar professzor. Ha egy tanácssteremben feltesszük a kérdést, hogy fenyeget-e valakit a vízbe fulladás veszélye, akin nincs mentőmellény, mosolyogva rázzuk a fejünket. De ha hirtelen eláraszt minket egy hatalmas csőtörés, akkor aki nem tud úszni és mentőmellénye sincs, az megfullad. A tanácskozás közben fel sem merült kérdésként vagy fogyatékoságként az, hogy tudunk-e úszni, ez már csak akkor merül fel, ha előnt minket a víz, vagy ha valaki belefullad a vízbe.

Számos kérdésben nem ismerjük a fogyatékoságainkat, azokra csak akkor derül fény, ha veszély vagy gond van. A dohánygyárak azért tudták sokáig védeni az álláspontjukat azzal kapcsolatban, hogy a cigaretta nem közvetlen okozója a tüdőráknak, mert egy csomó dohányosnak nem volt tüdőrákja. Ez egyébként való igaz is. Csak éppen a dohányzás egy olyan faktor a tüdőrákot okozó ágensek

között, amiről mi tudunk határozni. Azaz lehet gyenge az immunrendszerünk, lehetnek bennünk olyan gének, amik a tüdőrákra való hajlamot erősíthetik, erről nem tudhatunk, azonban a döntés a dohányzással kapcsolatosan a mi kezünkben van. A családról szólva, az a jó család, ahol a tagok fejlődni tudnak. Ez ennyire egyszerű. A fejlődéshez pedig két dolog kell: szeretet és keretek. Utóbbiakról szeretnek elfeledkezni az emberek. Inkább vesznek a gyerekeknek egy fagyit, minthogy üvöltve végig kelljen vonszolni a városban. Számos apró döntési helyzetben kell következetesnek lenni, ami fárasztó és nehéz. Sok tapasztalatunk van arra vonatkozóan, hogy a drogfüggők életéből éppen ez a következetesség hiányzott, azaz a cselekedeteiknek nem volt következménye. Nem figyeltek rájuk, vagy nem segítettek nekik jó döntéseket hozni. Amikor egy gyerek játszik, nem arra van szüksége, hogy az édesanyja felépítse helyette a várat, sokkal inkább arra, hogy legyen ott. Oda lehessen hozzá szaladni, meg lehessen ölelni, ebből fel lehessen tankolni, hogy biztonságot érezzen. Ezt az érzelmi elhanyagoltságot sok jó módú családban is tapasztalni lehet, ahol a gyerekek magának kell megoldania a helyzeteket, mert a szülei éppen karriert építenek. A függővé válásban közrejátszik a genetika is, tehát ha a felmenők közt szenvedélybetegségek vannak vagy voltak, akár alkoholfüggők, akár dohányosok, akár túlsegitők, vagy éppen vásárlásba menekülők, akkor jobban oda kell figyelni a gyerekekre is. Minden szervezetben létezik az alkoholdehidrogenáz nevű enzim, érdekesség, hogy bizonyos keleti típusú emberekben ez az enzim kevésbé működik, és ezért az ő alkoholtoleranciájuk kisebb, ilyen szempontból kevésbé veszélyeztetettek, mint az európaiak. Akinek jól bontja a szervezete az alkoholt, nem másnapos, az már veszélyeztetett lehet. Az egy szemléletes tünet arra vonatkozóan, hogy jobban kell figyelni a gyerekekre, ha a serdülőkori első berúgásoknál a fiatal jobban érzi magát ittasan a világban, mint józanul, és nem szenved a másnaposságtól.

A függőség kialakulásában nagy szerepe van bizonyos élethelyzeteknek is. Ha mondjuk egy nehezebb életszakaszban a fiatal találkozik valakivel, aki éppen a drog felé mutatja az utat, az kamaszkorban veszélyes lehet. Tizenöt és húsz éves kor között szoknak rá a legtöbben a szerekre, nem véletlenül, hiszen ez a legváltásosabb időszak a fiatalok életében, a legnagyobb érzések és legnagyobb csalódások időszak.

– Mit tud tenni a szülő ebben a válságos időszakban? Hogyan tud jól segíteni a gyermekének?

– Előfordulhatnak ún. balesetek, amikor a fiatal rosszkor van rossz helyen. De azért ezekből van a kevesebb. Ha a fiatallal a nevelés során kialakul egy elfogadó légkör, ha biztonságban érzi magát, akkor, ha netán kis is próbálja a drogot, a szülő még időben lépni tud. Volt olyan kliensem, aki beleállította a fecskendő az étkezősztal közepébe, hogy végre lássák a szülei, hogy szúrja magát. Elképesztő hülyeséget kellett neki éveken át csinálnia ahhoz, hogy törődjenek vele. Egy együttműködő kapcsolatban, ahol néha a fiatalnak is igaza lehet, minimálisra csökkenthető a balesetek esélye. Nagyon sok hiperaktív, tanulási zavarral küzdő gyerek is van, akik ugyancsak a komolyan veszélyeztetettek csoportjába tartoznak. Mivel a hiperaktivitás oka alapvetően pszichogén, az ilyen gyerekeknek nem gyógyszer, hanem sajátos bánásmód, odafigyelés szükséges. A társadalmi-szociális háttérnek is nagy szerepe van. A nehéz körülmények között élők is szeretnék jól érezni magukat az életben, és menekülésként a szerhez nyúlnak, hogy legalább az a két óra jól teljék el nyomorúságukban. Vannak, akik kulturális-spirituális készletéből vágnak a transzcendenciára, és ezt a szerekkel érik el. Az ősi kultúrában is használták ezt a sámánok, vagy a dél-amerikai indiánok, hallucinogén kultúráknak is nevezték ezeket, melyeknek ma is akadnak hirdetői. Az ayahuaska például egy olyan hallucinogén növény, amit több helyen a gyógyászatban is használnak, és ilyen az

iboga – ami Közép-Afrikában őshonos növény – alkaloidja is, az ibogain, amit az ópiátfüggők detoxikálására, a vágy csökkentésére vetnek be. Szlovéniában, Hollandiában és Mexikóban is működnek olyan intézmények, ahol ezeket a növényeket használják detoxikálásra. A kérdés az, hogy mit akarnak a szertől kapni a használók: jobban tudjanak gondolkodni, szexuálisan nagyobb legyen a teljesítőképességük, nagyon sokféle motiváció létezik. Nem egy olyan hölgyet ismerek, aki azért dohányzik, mert különben elhízna.

– Az agyban biokémiailag ugyanazok a folyamatok játszódnak le bármilyen függőség esetén?

– Igen. Az agyban lezajló folyamatokat először a kémiai szereket használóknál vizsgálták, majd kimutatták, hogy a játékküggők-nél is pontosan olyan neurotranszmitter szintváltozások történnek az agyban, miközben a pénzt bedobálják, a félkarú rablót rángatják, vagy a rulettet pörgetik az asztalon, mint annál, aki egy kémiai szert kívülről visz be. De nemcsak az agyban egyeznek meg ezek a változások, hanem a viselkedésben is. Ezért van az, hogy például a pécsváradi rehabilitációs otthonunkban vagy Kovácsszénáján együtt, egy közösségben kezeljük a játékoszt az alkoholistával vagy a drogfüggővel.

– Azt mi határozza meg, hogy ki, milyen „szertől” válik függővé, azaz dohányos lesz, alkoholista vagy drogos?

– Ebben a szülői mintának, a szer elérhetőségének, megfizethetőségének, és az illető baráti körének van nagy szerepe. A kortárs hatást tenném az első helyre. Fontos az is, hogy mi a probléma, amit ezzel orvosolni akarok: szorongást, magányt, kívülről állást, unalmat, antiszociális viselkedést. Az öngyógyításra elindul egy keresgélés, és aztán az illető megtalálja azt, ami neki a legalkalmasabb erre. Volt egy hiperaktív kliensem, aki kokaint használt, mert azzal úgy működ-

dött, mint ha azt a gyógyszert vette volna be, amit a hiperaktívoknak adnak. A kokain volt tehát számára a gyógyszer. Később a szer már okozott neki számos problémát, mert nemcsak akkor használta, ha valamilyen problémáját akarta megoldani. Elmúlt harminc éves, amikor elkezdte kapni a Ritalint (metilfenidátot), amit a gyerekpszichiátriában is alkalmaznak a hiperaktív gyerekek kezelésére, és két év alatt teljesen rendbe jött. Mostanra már ott tartunk, hogy el is tudja hagyni a gyógyszert, ráadásul ez sokkal könnyebb is, mint a kokainnal volt. Én alapvetően együttműködésre törekszem a klienseimmel, ami azt jelenti, hogy adott esetben, ha úgy érzik, el tudják hagyni a gyógyszert, támogatom a döntésüket, nem erőszakolom rájuk a gyógyszer-szedést. A pszichiátria és az addiktológia komoly együttműködésen alapuló területek. Itt a gyógyítás a kliens szándékán, akaratán, motivációján, és annak fenntartásán múlik, ez nem olyan, mint ha például valakinek magas a vérnyomása, és nincs más út a csökkentésére, csak a gyógyszer.

– **Azt gondolnám, hogy azért a többség, aki ide jön Önökhöz, már döntött és motivált abban, hogy együttműködjön.**

– Ha nem a szülő hozza a gyereket, vagy a rendőrség, akkor többségében igen, bár azért ez rögzös út. Amit az addiktív problémákkal küzdő emberek ma gondolnak, azt nem biztos, hogy holnap is ugyanúgy gondolják. Ha hosszú éveken át az illetőnek volt egy társa a hét-

köznapokban, a boldogságához vezető útnak egy eszköze, a nyugalmanak esszenciája, akkor azért ettől nem olyan könnyű megválni. Milliós kényszerítő tényező játszik sokszor ebben a döntésben szerepet: elfogyott a pénze, egészségügyi problémái jelentkeztek, kirúgták az iskolából – vagy éppen otthonról –, elhagyta a kedvese, a gyerekei nem állnak szóba vele, stb. Hogy ezekből a külső kényszerítő tényezőkből belső motivációk legyenek, ezen kell közösen dolgoznunk. Ha csak a dohányosok példáját vesszük: ahhoz, hogy valaki leszokjon, teljes életmódváltásra van szükség, hisz a szippantás kötődött a reggeli kávéhoz, az újságolvasáshoz, megannyi szituációhoz. Ezekhez az élethelyzetekhez ki kell találni valami mást. A függőség gyógyíthatatlan betegség, ami azt jelenti, hogy az ebben szenvedő nem tud szociális használóvá válni. Aki éveken, évtizedeken át alkoholista volt, az nem tud étkezés után meginni egy pohár bort, és aztán menni a dolgára, mert ő részeg akar lenni, ő be akar állni. Az alkoholisták azt mondják, hogy a kevés az sok, a sok meg kevés. Ezen tehát élethosszig kell dolgoznunk, ami nem a folyamatos terápiára járást jelenti, hanem azt, hogy értelmes élet kialakításán dolgozunk közösen. A függőség elleni egyetlen gyógyszer ugyanis a tartalmas, fejlődőképes, gyümölcsöző életmód.

/folytatása következik/

Schweier Rita

Széchenyi díjat vehetett át a PTE két kutató professzora

Magyarország köztársasági elnöke – a kormány előterjesztésére – nemzeti ünnepünk, március 15., az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc kezdetének, a modern parlamentáris Magyarország megszületésének napja alkalmából Széchenyi-díjakat adott át március 15-én. Ebben a magas rangú elismerésben részesült a Pécsi Tudományegyetem két egyetemi tanára, Hebling János fizikus és Kovács L. Gábor laboratóriumi szakorvos, neuroendokrinológus.

...

Kovács L. Gábor, az MTA rendes tagja, a Pécsi Tudományegyetem tanára, az egyetem Szentágotthai János Kutatóközpontjának elnöke a metabolikus megbetegedések és a laboratóriumi diagnosztika módszereinek fejlesztése területén elért kimagasló eredményei, valamint a hazai és nemzetközi laboratóriumi medicina fejlődését jelentősen segítő szervezeti, szakmai újításai, kiváló tudományos szervezői munkája elismeréseként vehette át a kitüntetést Budapesten.

„Az, amit eddig elértem, nem egyéni, hanem a kollégáimmal több évtizeden át végzett csapatmunka eredménye” – mondta a professzor az MTI-nek. Hozzátette ugyanakkor, hogy még munkatársaival együtt sem lett volna képes semmilyen, „nemzetközi szinten elfogadható produktumot” létrehozni, ha nem áll mögötte a családja.

Kovács L. Gábor tudományos kutatásairól elmondta: korábban a hormon-, az idegrendszer, az agy kapcsolatával foglalkozott és ennek során jutott új információkhoz arról, hogy az agyalapi mirigy hormonjai hatással vannak a tanulási teljesítményre, továbbá befolyásolják a kábítószerre való hozzászokást.

Az akadémikus kitért arra, hogy érdeklődése az utóbbi években egyre inkább az úgynevezett korai diagnosztika, a személyre szabott diagnosztika felé fordult. „Munkatársaimmal új labormódszerek kidolgozásával, úgynevezett korai markerek keresésével kezdünk foglalkozni, amelyekkel jó előre meg lehet becsülni betegségek kialakulásának kockázatát”. Szólt arról, hogy a közelmúltban bekapcsolódott a mesterséges megtermékenyítés során alkalmazha-

tó új, korai markerek vizsgálatába is. Itt újfajta chipdiagnosztikai módszerek kifejlesztésével igyekeznek segíteni a legéletképebb, leginkább beültetésre alkalmas embriók kiválasztását. A cél az, hogy ezeket a vizsgálatokat az embriók érintése nélkül, azok folyadék környezetéből lehessen elvégezni – hangsúlyozta.

Kovács L. Gábor büszke arra is, hogy a Magyar Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság elnökeként részt vehetett a magyarországi labordiagnosztika modernizálásában, a nyugat-európai színvonalnak megfelelő normarendszerek hazai bevezetésében, az európai laboratóriumi szövetség vezetőségi tagjaként pedig az európai laboratóriumi közélet szervezésében. A professzor két területen komoly előrelépést remél. Az egyik, hogy magyar eljárásrendek kialakításával és a döntéshozókkal való elfogadtatásával sikerül nemzetközi színvonalúvá tenni olyan betegségek kivizsgálását, mint például a szívélégtelenség vagy a különböző hormonzavarok. A másik a diagnosztikus chipek világa, amelyben a labormunkában járatlan emberek is képessé válnak arra, hogy meg tudják állapítani egy betegség jelenlétét.

Kovács L. Gábor jövőbeni terveiről szólva fontosnak nevezte annak elérését, hogy a PTE orvostudományi és természettudományi zászlóshajója, a Szentágotthai János Kutatóközpont, és az ott működő huszonnégy kutatócsoport ismertebbé váljon a nemzetközi tudományos életben.

Arra a kérdésre, hogy mire a legbüszkébb, azt felelte: arra, hogy még ma is körülveszik fiatalok. „Elmúltam 65 éves, de kikérik a tanácsomat és akarnak velem dolgozni, és ez óriási élmény, ajándék nekem” – fogalmazott a professzor.

Forrás: pte. További információ: Kottász Gergely

A Doktori és Habilitációs Tanács ülése

2015. február 23.

1. Habilitációs ügyek

1/a Habilitációs pályázatok nyilvános részének indítása

A felkért bíráló bizottság véleményét is figyelembe véve a Tanács engedélyezi alább nevezetteknek a nyilvános eljárás megindítását:
Dr. Boronkai Árpád, egyetemi adjunktus, Onkoterápiás Intézet
Dr. Herold Róbert, egyetemi adjunktus, Pszichiátriai Klinika
Dr. Szokodi István, egyetemi docens, Szívgyógyászati Klinika

1/b Habilitációs pályázat lezárása

A Tanács egyhangú szavazással javasolja az EHHB-nak az alább nevezett részére a cím odaítélését:
Dr. Hitre Erika, főorvos, Országos Onkológiai Intézet

2. Doktori ügyek

2/a Állami ösztöndíjas PhD-hallgatók ügyei

Dr. Dancs Korinna I. éves PhD-hallgató (Kórélettani Intézet) nem folytatja PhD-tanulmányait 2014. február 1-től. A bejelentést a DHT tudomásul vette.

Trixler Dániel II. éves PhD-hallgató (Pszichiátriai Klinika) tanulmányainak halasztását kéri 2015. január 1-től 2016. január 31-ig. A kérést a DHT támogatja.

Kis-Bicskei Nikolett II. éves PhD-hallgató (Biofizikai Intézet) tanulmányainak halasztását kéri 2015. február 1-től 2015. augusztus 31-ig. A kérést a DHT támogatja.

Pohóczky Krisztina III. éves PhD-hallgató (Farmakológiai Intézet) tanulmányainak halasztását kéri 2015. február 1-től 2015. augusztus 31-ig. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Sággy Éva III. éves PhD-hallgató (Farmakológiai Intézet) tanulmányainak halasztását kéri 2015. február 1-től 2015. augusztus 31-ig. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Gaszterné dr. Kormos Viktória II. éves PhD-hallgató (Farmakológiai Intézet) tanulmányainak halasztását kéri 2015. február 1-től 2015. augusztus 31-ig. A kérést a DHT támogatja.

Zagorác Olga III. éves PhD-hallgató (Élettani Intézet) tanulmányainak halasztását kéri 2015. február 1-től 2015. augusztus 31-ig. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Pammer Judit II. éves PhD-hallgató (I. sz. Belgyógyászati Klinika) tanulmányainak halasztását kéri 2014. február 1-től 2015. augusztus 31-ig. A kérést a DHT támogatja.

Békésiné Kallenberger Heléna III. éves PhD-hallgató (Farmakognóziai Intézet) 2015. február 1-től folytatja állami ösztöndíjas PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Gilicze Orsolya II. éves PhD-hallgató (Szívgyógyászati Klinika) 2015. február 1-től folytatja állami ösztöndíjas PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Török Orsolya I. éves PhD-hallgató (Kórélettani Intézet) dr. Garai János egyetemi docens témavezetésével szeretné folytatni PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Barth Zoltán II. éves PhD-hallgató (Kórélettani Intézet) továbbra is dr. Koller Ákos egyetemi tanár témavezetésével szeretné folytatni PhD-tanulmányait. A bejelentést a DHT tudomásul vette. Nevezett hallgató külföldön elvégzett kurzusaiért kreditpont beszámítását kéri. A DHT 5 kreditpont beszámítását engedélyezi.

Dr. Varga Ádám II. éves PhD-hallgató (Sebészeti Klinika) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tár-

gyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Botz Bálint III. éves PhD-hallgató (Farmakológiai Intézet) szigorlatai 2015. február 16-án 100%-os eredménnyel megtörténtek.

Kovács Tamás III. éves PhD-hallgató (Immunológiai és Biotechnológiai Intézet – Gyógyszerészi Biotechnológiai Intézet) szigorlatai 2015. január 22-én 100%-os eredménnyel megtörténtek. A korábban kijelölt egyik opponens a feladatot nem tudja ellátni, az új opponens kijelölése megtörtént.

2/b Önköltséges (levelezős) PhD-hallgatók ügyei

Dr. Kovács Erik (Kaposvár) levelező hallgatóként szeretne csatlakozni a dr. Koller Ákos egyetemi tanár által vezetett PhD-programhoz (témavezető: dr. Horváth Iván egyetemi docens). A kérést a DHT támogatja.

Csertő Mónika (Pécs) levelező hallgatóként szeretne csatlakozni a dr. Decsi Tamás egyetemi tanár által vezetett PhD-programhoz. A kérést a DHT támogatja.

Kertész Melinda (II. sz. Belgyógyászati Klinika – Nephrológiai Centrum) levelező hallgatóként szeretne csatlakozni a dr. Wittmann István egyetemi tanár által vezetett PhD-programhoz. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Lócsei Zoltán (Onkoterápiás Intézet) levelező hallgatóként szeretne csatlakozni a dr. Horváth Örs Péter egyetemi tanár által vezetett PhD-programhoz (témavezető: dr. Mangel László egyetemi docens). A kérést a DHT támogatja.

Dr. Illés Miklós Balázs (I. sz. Belgyógyászati Klinika) levelező hallgatóként szeretne csatlakozni a dr. Tóth Kálmán egyetemi tanár által vezetett PhD-programhoz. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Józsa Gergő (Gyermekklinika) levelező hallgatóként szeretne csatlakozni a dr. Csernus Valér egyetemi tanár által vezetett PhD-programhoz (témavezető: dr. Reglődi Dóra egyetemi tanár). A kérést a DHT támogatja.

Förgeteg Zsolt levelező hallgató (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) többszöri felszólításra sem teljesítette tanulmányi kötelezettségét és nem fizette be képzési költségét, törölni kell a hallgatói névsorból. A DHT törli a hallgatói névsorból.

Dr. Bíró Emese levelező hallgató (Marosvásárhely – Gyermekklinika) többszöri felszólításra sem teljesítette tanulmányi kötelezettségét (témavezetőjénél sem jelentkezett), nem fizette be képzési költségét törölni kell a hallgatói névsorból. A DHT törli a hallgatói névsorból.

Dr. Lipták Lóránt Sándor levelező hallgató (Marosvásárhely – Idegsebészeti Klinika) többszöri felszólításra sem teljesítette tanulmányi kötelezettségét (témavezetőjénél sem jelentkezett) törölni kell a hallgatói névsorból. A DHT törli a hallgatói névsorból.

Dr. Török Barna levelezős hallgató (Marosvásárhely – Ortopédiai Klinika) többszöri felszólításra sem teljesítette tanulmányi kötelezettségét (témavezetőjénél sem jelentkezett) törölni kell a hallgatói névsorból. A DHT törli a hallgatói névsorból.

Dr. Vitályos Réka Andrea levelező hallgató (Marosvásárhely – Radiológiai Klinika) többszöri felszólításra sem teljesítette tanulmányi kötelezettségét (témavezetőjénél sem jelentkezett) törölni kell a hallgatói névsorból. A DHT törli a hallgatói névsorból.

- Dr. Haragh Attila** levelező hallgató (Kaposvár) többszöri felszólításra sem teljesítette tanulmányi kötelezettségét törölni kell a hallgatói névsorból. A DHT törli a hallgatói névsorból.
- Dr. Buzási Péter** levelező hallgató (Orvosi Mikrobiológiai és Immunológiai Intézet) többszöri felszólításra sem teljesítette tanulmányi kötelezettségét törölni kell a hallgatói névsorból. A DHT törli a hallgatói névsorból.
- Dr. Kiss Anna Szidónia** levelező PhD-hallgató (Marosvásárhely) 2015. február 1-től nem folytatja PhD-tanulmányait. A bejelentést a DHT tudomásul vette.
- Dr. Orsi Enikő** levelező PhD-hallgató (Fogászati Klinika) 2015. február 1-től 2015. augusztus 1-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Bakó Péter** levelező PhD-hallgató (Fül-Orr-Gégeklinika) 2015. február 1-től 2015. augusztus 1-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Moezzi Mehdi** levelező PhD-hallgató (Bőrgyógyászati Klinika) 2015. február 1-től 2015. augusztus 1-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.
- Dénes Tünde** levelező PhD-hallgató (Marosvásárhely – Farmakológiai Intézet) 2015. február 1-től 2015. augusztus 1-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Svraka Eszter** levelező PhD-hallgató (Szekszárd – Bőrgyógyászati Klinika) 2015. február 1-től 2015. augusztus 1-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Molnár Gábor** levelező PhD-hallgató (Szülészeti Klinika – Patológiai Intézet) 2015. február 1-től 2015. augusztus 1-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Horváth-Sarródi Andrea** levelező PhD-hallgató (Orvosi Népegészségtani Intézet) 2015. február 1-től 2015. augusztus 1-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.
- Scheffer Dalma** levelező PhD-hallgató (Immuna Kft. – Anatómiai Intézet) 2015. február 1-től 2016. január 31-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Bocskai Tímea** levelező PhD-hallgató (AITI, Fül-Orr-Gégeklinika) 2015. február 1-től 2016. január 31-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Till Ágnes** levelező PhD-hallgató (Orvosi Genetikai Intézet) 2015. február 1-től 2016. január 31-ig tanulmányai halasztását kéri. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Gál Adrián Róbert** levelező PhD-hallgató (Sebészeti Klinika) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Harang Gábor** levelező PhD-hallgató (Sebészeti Oktató és Kutató Intézet) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Naszádos Gyula György** levelező PhD-hallgató (Budapest – Sebészeti Klinika) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Dányádi Bese** levelező PhD-hallgató (AITI) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Sarlós Donát Péter** levelező PhD-hallgató (Urológiai Klinika – Reumatológiai és Immunológiai Klinika) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Gál Roland** levelező PhD-hallgató (I. sz. Belgyógyászati Klinika) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Balogh Erika** levelező PhD-hallgató (Orvosi Népegészségtani Intézet) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Németh Katalin** levelező PhD-hallgató (Orvosi Népegészségtani Intézet) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Kuperczkó Diána** levelező PhD-hallgató (Neurológiai Klinika) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Pintér Örs** levelező PhD-hallgató (Szívgyógyászati Klinika) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Kuzsner József** levelező PhD-hallgató (Ortopédiai Klinika) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Lengl Orsolya** levelező PhD-hallgató (Farmakológiai Intézet) 2015. február 1-től folytatja PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Pótóné Oláh Emőke** levelező PhD-hallgató (Kórélettani Intézet) továbbra is dr. Koller Ákos egyetemi tanár témavezetésével szeretné folytatni PhD-tanulmányait. A bejelentést a DHT tudomásul vette.
- Dr. Szabó Róbert** levelező PhD-hallgató (Budapest – Fogászati Klinika) tényleges témavezetői dr. Olasz Lajos egyetemi tanár és dr. Nyárády Zoltán szájsebész. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Nemes Csaba** levelező PhD-hallgató (Székesfehérvár) a dr. Tóth Kálmán egyetemi tanár által vezetett programból a dr. Horváth Örs Péter egyetemi tanár által vezetett programba szeretne átjelentkezni és dr. Bátai István egyetemi docens témavezetésével szeretné folytatni PhD-tanulmányait. A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Piski Zalán** levelező PhD-hallgató (Fül-Orr-Gégeklinika) a Semmelweis Egyetemen „Irodalomkutató módszerek” c. PhD-kurzuson vett részt és sikeresen vizsgát tett, melyért kreditpont beszámítást kér. A DHT 3 kreditpont beszámítását engedélyezi.

2/c Egyéni felkészülők ügyei

- Dr. Cséplő Péter** egyéni felkészülő (Kórélettani Intézet) továbbra is dr. Koller Ákos egyetemi tanár témavezetésével szeretné folytatni PhD-tanulmányait. A bejelentést a DHT tudomásul vette.
- Iván Ivic** egyéni felkészülő (Kórélettani Intézet) továbbra is dr. Koller Ákos egyetemi tanár témavezetésével szeretné folytatni PhD-tanulmányait. A bejelentést a DHT tudomásul vette. Nevezett hallgató tényleges témavezetői dr. Koller Ákos egyetemi tanár és dr. Reglődi Dóra egyetemi tanár. A kérést a DHT támogatja.
- Németh Zoltán** egyéni felkészülő (Kórélettani Intézet) továbbra is dr. Koller Ákos egyetemi tanár témavezetésével szeretné folytatni PhD-tanulmányait. A bejelentést a DHT tudomásul vette.
- Dr. Springó Zsolt** egyéni felkészülő (Kórélettani Intézet) továbbra is dr. Koller Ákos egyetemi tanár témavezetésével szeretné folytatni PhD-tanulmányait. A bejelentést a DHT tudomásul vette.
- Dr. Vámos Zoltán** egyéni felkészülő (Kórélettani Intézet) PhD fokozatszerzési eljárását dr. Koller Ákos egyetemi tanár témavezetésével szeretné befejezni. A bejelentést a DHT tudomásul vette.
- Dr. Várady Edit** egyéni felkészülő (Radiológiai Klinika) tényleges témavezetői dr. Simor Tamás egyetemi tanár és dr. Battyáni István egyetemi docens. A kérést a DHT támogatja.

- Lucza Tivadar** egyéni felkészülő (Magatartástudományi Intézet) tényleges témavezetői dr. Karádi Kázmér egyetemi docens és dr. Kovács Norbert egyetemi adjunktus. A bejelentést a DHT tudomásul vette.
- Dr. Sárosi Veronika** egyéni felkészülő (I. sz. Belgyógyászati Klinika) dr. Kerényi Mónika egyetemi docens által vezetett doktori programból dr. Kovács L. Gábor akadémikus egyetemi tanár által vezetett doktori programba szeretne átjelentkezni. (témavezető: dr. Mezősi Emese egyetemi docens). A kérést a DHT támogatja.
- Dr. Bóné Beáta** egyéni felkészülő (Neurológiai Klinika) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.
- Dr. Lenkey Zsófia** egyéni felkészülő (Szívgyógyászati Klinika) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.
- Dr. Szijártó István** egyéni felkészülő (II. Belklinika – Nephrológiai Centrum) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.
- Meggyes Mátyás** egyéni felkészülő (Orvosi Mikrobiológiai és Immunológiai Intézet) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.
- Dr. Csernus Katalin** egyéni felkészülő (Gyermekklinika) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.
- Dr. Horváth Réka** egyéni felkészülő (Neurológiai Klinika) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.
- Antus Csenge Petra** egyéni felkészülő (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) elkészítette értekezés tervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.
- Dr. Fathi Khaled** egyéni felkészülő (Gyermekklinika) szigorlata 2014. december 16-án 100%-os eredménnyel megtörtént.
- Perlaki Gábor** egyéni felkészülő (Neurológiai Klinika) PhD dolgozatának nyilvános véde 2015. március 20-án lesz. A korábban már elfogadott bizottsági tagok közül egy fő nem tud a védésen megjelenni, az új tag kijelölése megtörtént.
- Dr. Szitter István** egyéni felkészülő (Farmakológiai Intézet) értekezésének véde 2014. december 9-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Dr. Várszegi Dalma** egyéni felkészülő (Bőrklinika - Orvosi Genetikai Intézet) értekezésének véde 2014. december 10-én 96%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Dr. Balogh András** egyéni felkészülő (Biológiai Intézet) értekezésének véde 2014. december 10-én 88%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Dr. Rozmer Zsuzsanna** egyéni felkészülő (Gyógyszerészi Kémiai Intézet) értekezésének véde 2014. december 16-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Dr. Perjés Péter Ábel** egyéni felkészülő (Szívgyógyászati Klinika) értekezésének véde 2014. december 17-én 96%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Dr. Szele Eszter** egyéni felkészülő (Győr – Orvosi Népegészségügyi Intézet) értekezésének véde 2015. január 16-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Dr. Tarjányi Zita** egyéni felkészülő (Laboratóriumi Medicina Intézet – I. Belgyógyászati Klinika) értekezésének véde 2015. január 23-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Dr. Lempel Edina** egyéni felkészülő (Fogászati Klinika – Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) értekezésének véde 2015. január 23-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Kocsor Ferenc** egyéni felkészülő (Magatartástudományi Intézet) értekezésének véde 2015. január 27-én 95%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Dr. Herczku Csaba** egyéni felkészülő (I. sz. Belgyógyászati Klinika) értekezésének véde 2015. január 30-án 96%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Deres László** egyéni felkészülő (I. sz. Belgyógyászati Klinika) értekezésének véde 2015. január 30-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Hegedüs Gábor** egyéni felkészülő (Magatartástudományi Intézet) értekezésének véde 2015. február 2-án 96%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Felső Péter** egyéni felkészülő (Orvosi Mikrobiológiai és Immunológiai Intézet) értekezésének véde 2015. február 5-én 96%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Kovács Judit Klára** egyéni felkészülő (Orvosi Mikrobiológiai és Immunológiai Intézet) értekezésének véde 2015. február 19-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.
- Bóna Ágnes** egyéni felkészülő (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) értekezésének véde 2015. február 20-án 84%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD fokozat odaítélését.

3. Egyebek

– **Dr. Komoly Sámuel** egyetemi tanár témavezetőként szeretné szerepeltetni programjában dr. Varsányi Balázs egyetemi adjunktust. A téma címe: Szemészeti elektrofiziológia és genetika. A kérést a DHT támogatja.

– **Dr. Gócze Péter** egyetemi tanár témavezetőként szeretné szerepeltetni programjában dr. Koppán Miklós egyetemi docent. A téma címe: Az endometriózis különböző klinikai megjelenési formái molekulárbiológiai és endokrinológiai aspektusainak vizsgálata. A kérést a DHT támogatja.

– **Dr. Pintér Erika** egyetemi tanár témavezetőként szeretné szerepeltetni programjában dr. Garami András egyetemi adjunktust. A témák címe: 1. Tranziens receptor potenciál ionsatornák és neu-

ropeptidek szerepe a komplex energetikai egyensúly szabályozásában. 2. Tranziens receptor potenciál ioncsatornák szerepének vizsgálata élettani és kórélettani folyamatokban thermofiziológiai és -farmakológiai módszerekkel. A kérést a DHT támogatja.

– **Dr. Pajor László** egyetemi tanár témavezetőként szeretné szerepeltetni programjában dr. Alpár Donát kutatót. A téma címe: Genetikai abnormalitások plazmasejtes myelómában. A kérést a DHT támogatja.

– **Dr. Melegh Béla** egyetemi tanár kreditpont megállapítás kérése „Ritka Betegségek Világnapja 2015 – Ritka betegséggel élni – Napról napra, kéz a kézben” továbbképzésen részt vett és eredményes vizsgát tett hallgatók részére. A DHT 1 kredit beszámítását engedélyezi.

– **Dr. Nyitrai Miklós** egyetemi tanár kreditpont megállapítás kérése a Dr. Tigyí Gábor „Scientific writing for publications” kurzuson részt vett és eredményes vizsgát tett hallgatók részére. A DHT 1 kredit beszámítását engedélyezi.

– **Dr. Vereczkei András** egyetemi tanár kreditpont megállapítás kérése az „Újdonságok a májbetegségek diagnosztikájában és kezelésében” továbbképzésen részt vett és eredményes vizsgát tett hallgatók részére. A DHT 1 kredit beszámítását engedélyezi.

– **Dr. Keszthelyi Dániel** honosítási kérelme (Maastricht Egyetem, 2014. október 23.). A DHT javasolja az EDB-nek a fokozat honosítását.

– A „B-2/2004 Kardiovaszkuláris betegségek klinikai és molekuláris szintű új mechanizmusainak, diagnosztikájának és terápiájának kutatása” c. PhD-program további működése. A DHT a következő ülésen dönt a program további működéséről.

– **Javaslat a – Minőségi követelmények a PhD-fokozat megszerzésével kapcsolatban – pontosítására:** A DHT egyhangú szavazattal elfogadta a következő pontosítást: A dolgozat alapjául szolgáló, legalább egy, elsőszerzős, IF-al rendelkező folyóiratban megjelent közleményben, a pályázó és a témavezető(k) társszerzősége követelmény. A minimálisan előírt IF követelmény alatt az értekezés témájával kapcsolatos tudományos közlemények összesített impakt faktora értendő. A PhD-fokozat megszerzéséhez szükséges scientometriai követelmények pontosítására ad hoc bizottságot hozott létre a DHT, melynek elnöke dr. Bogár Lajos egyetemi tanár, DHT elnökhelyettes, tagjai: dr. Botz Lajos egyetemi tanár, dr. Olasz Lajos egyetemi tanár, dr. Székely Miklós egyetemi tanár, dr. Than Péter egyetemi tanár és dr. Vereczkei András egyetemi tanár.

– **X. ORPHEUS Konferencia Szerbia, Zágráb 2015. április 16-18.** A PTE ÁOK doktori képzését képviseli dr. Rékási Zoltán DHT-titkár, Reisz Tamás ügyvivő szakértő.

– **PTE ÁOK DHT ülések ütemterve:**

2015. február 23.

2015. március 23.

2015. április 27.

2015. június 29.

PhD állami ösztöndíjas képzésre jelentkezés, a pályázati anyag beadási határideje: 2015. május 22. PhD szóbeli felvételi 2015. június 22-26.

Dr. Szekeres Júlia, egyetemi tanár
a PTE ÁOK Doktori és
Habilitációs Tanácsának elnöke

Magyar Ápolók Napja

2015. február 19-én, a MESZK Baranya Megyei Területi Szervezete, a PTE, Klinikai Központ, a Magyar Ápolási Egyesület Baranya Megyei Területi Szervezete és a Betegápoló Irgalmasrend Pécsi Házának közös szervezésében rendezték meg a Magyar Ápolók Napját Pécsen, a Hotel Palatinus Bartók termében. A Himnusz elhangzása után a rendezvény közel 160 résztvevőjét köszöntötte a Klinikai Központ részéről *dr. Traiber-Harth Ibolya* minőségirányítási igazgató, a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara (MESZK) részéről *dr. Balogh Zoltán* elnök, a Magyar Ápolási Egyesület (MÁE) részéről *Bugarszki Miklós* elnök, az Irgalmasrend részéről *Morvay Imre Pio* atya, házfőnök. A köszöntők után az ápolóképzés és az ápolói hivatás emlékeztetéseiből kaphattunk szemelvényeket. *Sövényi Ferencné* egyetemi docens, majd *dr. Betlehem József*, a Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar dékánja az egészségügyi képzések változásairól, helyzetéről tartott előadást.

A ünnepségen 20 fő részesült elismerésben. A PTE, Klinikai Központ részéről Árpád-házi Szent Erzsébet oklevelet kapott *Szelesné Pilgermájer Katalin*, *Szalma Ilona*, és *Petrovics Ferencné*. Főigazgatói Dicséretben részesült *Gondos Lászlóné*, *Feketéné Bagaméri Katalin*, *Szabó Ildikó*, és *Hómann-né Molnár Zsuzsanna*.

A MÁE részéről dicséret és elismerő oklevelet, a MESZK Baranya Megyei Területi Szervezet és a Betegápoló Irgalmasrend Pécsi Háza elismerő oklevelet adott át a díjazottaknak. Ezúton gratulálunk minden kitüntetettnek!

Az ünnepséget közös ebéd, és kötelelen beszélgetés zárta.

Könyvesné Sarkadi Margit

MESZK, Baranya Megyei Területi Szervezet, általános alelnök

Európai Trauma Kurzus a PTE-n

Magyarország harmadik ETC tanfolyamára **2015. február 17. és 19. között Pécsen** került sor. A tanfolyam magyarországi bevezetésében jelentős szerepet játszik a Pécsi politraumatizált valamint az European Resuscitation Council (ERC) nemzetközi oktatógárdája. A kezdeményezés hosszú távú célja egy olyan, minden érintett szakember számára elérhető országos szintű rendszer megalkotása, amely elősegíti a súlyos balesetet szenvedett, politraumatizált betegek egységített, modern, szakszerű ellátási elveinek népszerűsítését és oktatását, ezáltal segíti a szakellátás minőségi fejlődését és a betegbiztonság fokozását.

Az Európai Trauma Tanfolyam (European Trauma Course, ETC) az európai székhelyű, balesetet szenvedett, súlyos állapotú betegek ellátásáért felelős, nagy nemzetközi szervezetek kezdeményezésére és együttműködésével jött létre. A program kialakításában a European Society for Trauma and Emergency Surgery (ESTES), az European Society for Emergency Medicine (EUSEM), a European Society of Anaesthesiology (ESA) és a European Resuscitation Council (ERC) vettek részt.

A nemzetközi traumatológiai oktatásban évtizedek óta jelen van az amerikai származású ATLS (Advanced Trauma Life Support) tanfolyam, amely minden további, hasonló profilú továbbképzésnek is az alapjául szolgál. Ezen tanfolyamok vitathatatlan érdeme a standardizált és szisztematikus betegvizsgálat, az ún. „ABCDE” rendszernek kidolgozása és népszerűsítése, melynek célja a potenciálisan életveszélyes sérülések mielőbbi felismerése és ellátása az egész testet ért sérülések alapos és rendszeres feltérképezése mellett.

Az utóbbi időben azonban, a rendszeres frissítések ellenére is, számos kritika érte az ATLS tanfolyamokat. Ennek oka egyrészt a tanfolyamrendszer merevsége, másrészt a tanfolyam pedagógiai szempontból továbbra is kissé elavult felépítése, az interaktív szimulációs gyakorlatok kis száma, a túlzott amerikai szemlélet, valamint a csapatmunkára és a kommunikációra fordított kevés figyelem volt.

Mindezek miatt a korábban említett, nagy európai szervezetek szükségét érezték egy európai szemléletű, modern baleseti tanfolyam megalkotásának. Erőfeszítéseik eredményeként üdvözölhetjük 2014-től már Magyarországon is az ETC-t, amelynek megszervezésében úttörő szerepe a Pécsi Tudományegyetemnek volt azzal, hogy helyet és lehetőséget biztosított a tanfolyamnak.

A tanfolyam elsődleges célközönsége a súlyos balesetet szenvedett betegek primer kórházi ellátását végző szakemberek, vagyis a **sürgősségi orvosok, sebészek, baleseti sebészek, aneszteziológusok** és a hozzájuk kapcsolódó társszakmák érintett képviselőinek köre. A tanfolyam során mindegyikük a saját tapasztalatát és szakirányú tudását is felhasználva – számos szimulációs gyakorlat során – fejleszti tovább az ABCDE koncepció megtartásával az eddig megismert vertikális, egyedi ellátási tevékenység-

get a horizontális, csapatmunkán alapuló ellátási formára. A tanfolyamon a résztvevőknek lehetőségük nyílik gyakorolni az egyes csapattagokra illetve a team vezetőjére háruló feladatokat is. A tanultakról a tanfolyam végén elméleti és szimulációs gyakorlati vizsgán is számot adnak. A vizsgák sikeres teljesítését követően nemzetközileg elismert és nyilvántartott diplomát kapnak. A kiemelkedő teljesítményt mutató hallgatóknak lehetőségük nyílik arra, hogy egy instruktorképző tanfolyam elvégzése után önmaguk is oktatóként tevékenykedhessenek tovább bármelyik európai ETC-kurzuson.

A februári rendezvényen 24 hallgató vett részt Európa több országából (Angliából, Portugáliából, Görögországból, Ausztriából, Szerbiából és természetesen Magyarországról). 13 fős nemzetközi oktatói gárdánk tagjai szintén Angliából, Belgiumból, Svédországból, Romániából, Horvátországból, Szerbiából illetve Magyarországról érkeztek. Ők valamennyien az ERC által minősített kollégák.

A februári kurzusunkon 23 sikeres vizsga született és 7 IC-minősítés (instruktorképzésre jelölés). A nyolc, pécsi színekben versenyző valamennyi kollégánk (7 fő az SBO, 1 fő az AITI dolgozója) megfelelő színvonalú teljesítményt nyújtott – így ők a kurzust provider diplomával zárták. Büszkék vagyunk kollégáinkra és további jó munkát kívánunk!

Köszönetet kell, hogy mondjak a PTE, ÁOK, Művelési Medicina Tanszék Skill Laborjának és osztályom munkatársainak, akik kurzusról-kurzusra folyamatosan segítik munkánkat, valamint ETC kurzusigazgatóinknak – *dr. Sári Ferencnek* és *dr. Monica Grünfeldnek* – akik oktatóként és koordinátorként is támogatják kurzusunk magas színvonalát.

A következő, IV. ETC kurzusunk időpontja **2015. szeptember 22-24.**

Várjuk szíves jelentkezésüket a <http://www.etchungary.com> internetes portálon.

Dr. Verzár Zsófia
PTE, KK, SBO
ETC IC2

„Egészséges projekt volt, olyan hipotézis és annak a megvalósítása, aminél helyes volt a koncepció”

Jubileumi szimpóziummal ünnepelték tavaly novemberben a Pécsi Diagnosztikai Központ húsz éves fennállását. Az alapítás egyik meghatározó szereplője, a megvalósítás ötletgazdája dr. Dóczi Tamás akadémikus, idegsebész, akivel a kezdetekről és az elmúlt húsz év történéseiről is beszélgettünk.

– **Miért gondolta úgy, hogy egy ilyen központ létrehozása elengedhetetlenül fontos ebben az egyetemi városban?**

– Kezdem a személyes indítással: nem lett volna érdemes itt maradni, ha nem sikerül ezt a modern képalkotó diagnosztikát Pécsre hozni. Svájból, Zürichből jöttünk akkor haza, a feleségem otthagyta az állását, a gyerekeim az iskoláikat, tehát egészen egyszerűen velük szemben sem lett volna sportszerű, ha itt nem történik semmi. Ami a szakmai részét illeti: egy civilizált országban ha megjelenik a klinikumban egy modernebb technológia, akkor azt az önkormányzat, a tulajdonos, vagy a biztosító – az egészségügy működési struktúrájától függően – beszerzi, az orvosoknak pedig az a kötelességük, hogy megtanulják jól használni és működtetni. Magyarországon nem ez volt a helyzet a rendszerváltás után, az egészségügyi kormányzatnak akkoriban nem volt pénze arra, hogy az egyetemeket modernizálja. Megjelent egy izraeli befektető, aki látta, hogy itt óriási a hiány a modern diagnosztikában és a kormány ezt nem tudja megoldani. Cégével, az IMC-vel, precedensként, a budapesti akkori MÁV Kórházban elindított egy magánközpontot, majd később több városban is létrehozott ilyet, köztük Szegeden is. Az ottani projektigazgató a tanárom volt, és arra biztatott, oldjuk meg itt is. Kelényi rektor úrtól kaptam a megbízást erre. Ami a szerencsém volt, hogy a feleségem svájci rokonságában volt egy gyógyszerész házaspár, akik alkalmazásban voltak egy gyógyszertárban, melynek tulajdonosa el akarta adni a patikáit. Az idős úr azt szerette volna, hogy azt a patikát, amiben ők dolgoztak, vegyék meg – mivel nagyon megszerette őket – és vigyék tovább az üzletet. Mivel nem volt elég pénzünk, hatalmas hitellel tudták csak megvásárolni. Amikor kint voltam náluk, és megnéztem ezt a gyógyszertárat, azt mondtam nekik, hogy ennek a pénznek a negyedéből vehettek volna egy sokkal jobbat. Ők erre azt felelték, hogy lehet, ám ez a patika itt 150 éve működik, mindenki ismeri, neve, rangja van, és ezt is meg kellett fizetni. Nagyon mélyen belém ivódtak a szavaik. És amikor ez a befektető felajánlotta, hogy 400 millió forintért ugyanúgy, ahogy a többi egyetemen, létrehozza ezt a központot, megkérdeztem, hogy mennyi lesz ebből a mi részünk, hisz mi a nevet, a tudást, a szakmai tapasztalatot, a „rangot” adjuk hozzá. Nem értette, miért mondom ezt, hisz pénzügyileg mi semmit sem fektettünk bele. Szépen el is váltunk egymástól. Kreka László volt az akkori gazdasági főigazgató, aki remek ötlettel állt elő, nevezetesen azzal, hogy hozzuk létre a központot magyar konstrukcióban. Mivel az egyetem a gazdasági szabályozás miatt nem szállhatott be kft-be, azt mondta, a fele legyen az egyetemhez kötődő nonprofit alapítvány tulajdona, a másik pedig a működtetésben érintett magánszemélyeké. Szerettem volna a Megyei Kórházat is bevonni ebbe, de ők nem álltak szóba velem. Ezzel a konstrukcióval el lehetett érni, hogy a stratégiai döntésekben az egyetemi, a betegérdek érvényesülhessen, mindemellett azt az előnyt sem veszítettük el, hogy nálunk az emberek jobb fizetésért, minőségi munkát végezhesenek. A megvalósuláshoz szükség volt egy professzionális radiológusra, Vadon Gábor professzorra, és egy vállalkozóra, Németh Bélára,

aki mindennek utánajárt és bonyolított. Vadon Gábor személye azért is fontos volt, mert ő dolgozott német nyelvterületen is, volt ismeretsége hitelezői oldalon is, pénz híján kellett ugyanis egy hitelező. Végül egy osztrák bank hitelezte meg az indulást. A start-hoz mint érdekesség hozzá tartozik, hogy még két éve sem voltam Pécssett, amikor a várostól megkaptam a Pro Communitate címet.

– **Amikor a központ létrehozásába belefogtak, hol tartott Pécssett a képalkotó diagnosztika?**

– Idegsebészettel már nem lehetett művelni MR nélkül, és akkor Pécssett ilyen nem volt. Zürichben, ahonnan jöttem, három darab, másfél teslá MR működött. Itt, a Radiológiai Klinikán egy CT volt remek szakemberekkel, de a képek megszerzése is gondot jelentett. Látva mindezt, gondoltam úgy, hogy ha nem sikerül beszerezni a megfelelő gépeket, elmegyek Pécsről.

– **Miért jött egyáltalán haza?**

– A nagyobbik gyermekem akkor kezdte volna a gimnáziumot, a kisebbik pedig a felső tagozatot, és azt láttam a rokonságban, hogy aki ott jár középiskolába, az már soha nem lesz magyar. Ráadásul Európa akkor még nem volt ennyire nyitott. Mai fejjel már egészen másként gondolkoznék. Bauer Miklós professzor, akiről tudjuk, hogy európai hírű fül-orr-gégész, viccesen azt mondta nekem, hogy te rendes fiúnak látszol, minden dolgod, papírod rendben, de mégiscsak lehet veled valami baj, hisz hazajöttél!

– **Milyen etapokban indultak el a fejlesztések?**

– Villángyorsan elindult minden, köszönhetően annak, hogy Vadon Gábor remek struktúrát épített fel. Ez egészséges projekt volt, mert közígényt elégített ki, és mert nem csapta be azokat, akiknek a szolgáltatója lett, továbbá nem csapta be a dolgozóit sem. Jó fizetést kaphattak minőségi munkáért, modern felszerelésekkel, kompromisszumok nélkül.

– **Bevált az egyetem és a magánszféra együttműködése?**

– Az elején inkább a kórházi szolgáltató része működött, aztán amikor Komoly Sámuel váltotta Czopf professzort, újabb igények fogalmazódhattak meg, komoly összefogás jött létre. Megjelentek a klinikai idegtudomány egyre komolyabb kihívásai, ahhoz, hogy lépést lehessen ezekkel tartani, tudományos-intellektuális profilt is nyitni kellett. Egyre több kutatási lehetőség nyílt, belevágtunk egy második, 600 milliót érő, 3 teslá MR megvásárlásába is, ami nagy dolog volt, és bizonyítja azt is, hogy minden pénz visszaforgott a rendszer fejlesztésébe úgy, hogy a munkatársak közben komoly megbecsülést is kaptak.

– **Németh Béla dönthetett volna úgy is, hogy kiveszi a jutalékát.**

– Azért nem döntött így, mert ügyvezetőként ő is elkötelezett volt, és magas fizetést, prémiumot kapott, nem a profitorientáltság dominált. Már csak azért sem, hisz közfeladatot, közpénzből láttunk el döntően, a magánforgalom a tíz százalékát sem éri el a bevételnek. Ráadásul a közfeladatot az egyetem delegálta a Központnak, úgy éreztük tehát, nincs jogunk arra, hogy osztalékot vegyünk ki belőle. Az alapítványok pedig a minőségi munkával, a kutatási lehetőségekkel kapták vissza a hasznukat.

– **Ez a 3 teslá MR a világtrendnek megfelelő minőséget jelent?**

– Igen, a 3 teslásokból egyre több akad a világban, a másfél Tesla már valójában csak a rutin munkára való. Vannak nagyon drága, 7 és fél teslá humánkészülékek is, de a hatalmas befekte-

tést nem hozzák vissza. Volt egy projekt a Siemensszel hat évvel ezelőtt egy nagy térerűjű gépre, de aztán rájöttünk, hogy nem tudnánk okosan kihasználni. A tudományos portfólió erősítését célozva időközben komoly pályázatokat is nyertünk, volt olyan év, hogy majdnem egy milliárd forintot. Ebben komoly szerepük volt a regionális politikai szereplőknek is, szerencsénkre, a segítőknek a támogatást minőségi munkával sikerült megköszönnünk, és ez alatt a minőségi ellátást értem.

– **Olyan szintű ez az ellátás jelenleg, mint Svájcban?**

– Nem. Ott három-négyévente cserélik a gépeket, mindig a legjobbakkal dolgoznak. Itt ezt nem tudjuk megvalósítani, de elfogadható szinten teljesítünk, és ami fontos, nagy lelkesedéssel. Az ügyvezetőváltásnál is nagy szerencsénk volt, mert bekerült Bogner Péter radiológus professzor, aki szakmabéli, ugyanakkor a pénzügyekhez is ért, tehát tudja, milyen asztallábat kell faragni ahhoz, hogy öt év múlva is eladhassa azt a bizonyos asztalt.

– **A Radiológiai Klinikával milyen az együttműködésük?**

– A Magyar Tudományos Akadémia az adófizetők pénzéből kutatócsoportot működtet a PDK bázisán. A magánszférában működő kutatócsoportok eddig nem részesültek hasonlóban, ez az első ilyen példa. Már csak ezért is mindent elkövetünk azért, hogy ezt minőséggel bástyázzuk körbe. Nincs még egy olyan központ az országban, ahol dedikált MR-biológus és MR-fizikus akadémiai pénzből dolgozik, kutatómunkát végez, új felfedezéseket tesz, és ezeket az újdonságokat a rutin eljárásba kerülő betegek is megkapják. Hogy vajon jó-e ez a Radiológiai Klinikának? Erre azt tudom válaszolni, hogy mi, a PDK létével, azzal, hogy nem a külföldi nagybefektető jött ide, és nem az történt, mint Szegeden, Győrött, vagy a MÁV Kórházban, a Radiológiai Klinikát is segítették, és jobb helyzetbe hozták. Ha jött volna ugyanis az IMC, akkor nem lenne két MR gépünk, és a Radiológiai Klinika sem nyert volna négy-öt éve egy kétmilliárdos fejlesztési pályázatot. A PDK nonprofit léte tette ezt lehetővé, így kerülhetett a klinikára egy olyan CT, ami Európa legmodernebb gépe, és így válhatott a pécsi klinika a legjobban felszereltté az országban. A PDK-nak racionálisan kell működnie, itt nem lehet deficit, ahogyan az egyetemenél. Ha ezt is figyelembe vesszük, a teljesítményünk minden

szempontból helytálló. Ha belefér még egy kis – nem éppen szerénységre utaló – dicsekvés, a PDK munkája alapján értük el azt, hogy az akadémia közgyűlésén az elnökség egy orvosi témát, a képalpokatást jelölte meg díszelőadásnak 2014-ben. Ez azért nagy szó, mert harminc éve nem volt orvosi témája egy MTA közgyűlési díszelőadásnak. Szívesen állnék bármilyen erkölcsi bíróság elé. Mint ahogyan kellett is állnom, hisz számos névtelen feljelentés érkezett azzal kapcsolatban, ki, milyen hasznot húz ebből. Szerencsére, de korántsem véletlenül, innen senkit sem vitt el a rendőrség bilincsben.

– **A hétköznapokban milyen a munkamegosztás a Radiológiai Klinikával?**

– Egészen harmonikus, semmiféle problémát nem látok, mert nagyon jók a szereplők. A Radiológiai Klinika számos munkatársa itt alkalmazott, tehát teljes az átjárás. Nem létezhet olyan kérdés, amit ne teljesítenénk, hisz két MR gép is van nálunk. A pécsi polgár, akinek képalpokatási eljárásra van szüksége, azt gondolom, sokkal jobban jár ma, mint egy szegedi, vagy bármilyen más városból való, mert rendkívül széleskörű szolgáltatást kap. Az is nagyszerű, hogy a neuroradiológiai profilban kettős leletezésre nyílik mód, ami azt jelenti, hogy a neuroradiológus szakorvos leletét egy másik szakorvos kontrollálja. Ezzel a rendszerrel Svájcban is megállnánk a helyünket. Sorolhatnám a jó példákat: ha szükség van egy komplexebb térdízületi diagnózisra, azt az a Hetényi Szabolcs doktor végzi, akinek Barcelonában volt sokáig a székhelye, és aki a londoni olimpián a három legjobb MR szakértő közt volt.

– **Van-e elég radiológusuk, annak tudatában, hogy ma ez hiányszakma?**

– Szerencsére mindig volt elég emberünk, mert meg tudtak élni a fizetésükből, és értelmes munkát tudtak végezni

– **Mik a további célok?**

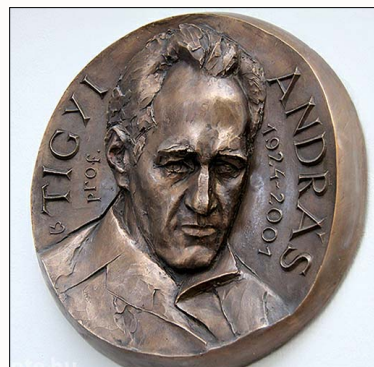
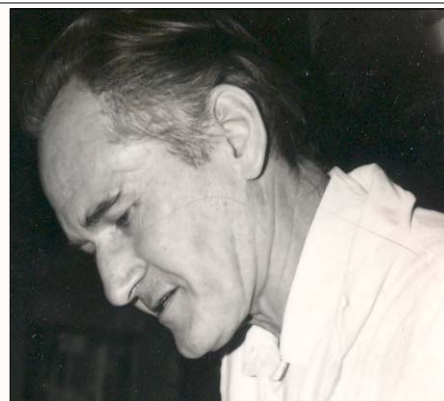
– Azt kellene elérni, hogy az egyetem vásárolja be magát a Diagnosztikai Központba, hisz eddig is az történt, hogy egy funkció átkerült egy közösséghez, amely igyekszik azt jobban működtetni.

Schweier Rita

Dr. Tigyi András professzor születésének 90. évfordulója alkalmából 2014. december 4-én emlékülést tartottunk a Pécs Akadémiai Bizottság Székházában. A rendezvény megnyitóját *Kosztolányi György* PAB elnök, *Bódis József* rektor és *Miseta Attila* dékán rövid, személyes emlékeken alapuló beszédei alkották. *Komáromy László* ismertette *Tigyi András* életútjának fontosabb eseményeit, majd *Derényi Gábor* a *Tigyi Andrásról* készült bronz plakettet, illetve annak alkotóját mutatta be. *Pap Marianna* és *ifj. Sétáló György* az intézet jelenlegi kutatási tevékenységéről tartott előadásokkal színesítették az eseményt. *Tigyi András* oktatói tevékenységéről, illetve annak továbbfejlesztéséről *Szeberényi József* számolt be.

Tigyi András új bronz plakettjét az Orvosi Biológiai Intézet főbejárata mellett, a folyosón helyezték el. A bronz plakettet *Miseta Attila*, az orvoskar dékánja leplezte le.

Bátor Judit

Fej-nyak-patológiai és onkológiai továbbképző tanfolyam a Patológiai Intézet szervezésében

A Patológiai Intézet 2015. január 15-17. között kötelező, szintentartó, 50 kreditpont értékű Fej-nyak patológiai és onkológiai tanfolyamot tartott a Rákóczi úti telephely oktatási épületében, a II. emeleti előadótermekben. A három nap alatt a délelőtti szekciókban elhangzott előadásokon különböző diszciplínák tapasztalt szakemberei (patológia, fül-orr-gégészet és fej-nyak-sebészet, radiológia, onkológia, közegészségügy) közöttük az Országos Onkológiai Intézet és a Pest Megyei Kórház munkatársai valamint a PTE, Klinikai Központ klinikáinak országosan elismert szakértői számoltak be az egyes területek újdonságairól, mindennapi gyakorlati problémákról. Az első napon a nyálmirigyek patológiája, radiológiai és citodiagnosztikája valamint sebészi kezelése volt a fő téma, majd délután klinikopatológiai és metszetszeminarium keretében válogatott, érdekes esetek kerültek megbeszélésre. Délelőtt kiemelt fontossággal tárgyaltuk a régió tumorainak, tumorszerű lézióinak klasszifikációjában történt változásokat, délután pedig a betegségek differenciáldiagnosztika-orientált, komplex klinikopatológiai szemléletű megbeszélésére került sor. A második napon a sinusalis régió és a szájüreg patológiája és a daganatok sebészi kezelése volt a két fő téma. A délutáni ülészakon esetismertetések és gyakorlati metszetszeminarium keretében tárgyaltuk a délelőtti felvetődött elméleti problémákat. Itt is, mint ahogy a tanfolyam mindhárom napján végig érzékelhető volt a közvetlen hangnem és az oldott, interaktív jelleg. A harmadik napon elhangzott előadások a fej-nyaki daganatok kemoterápiás és sugárkezelésére, epidemiológiájára fókuszáltak, és a HPV meglehetősen összetett patogenetikai szerepét elemezték a jóindulatú és a rosszindulatú elváltozásoknál.

Hallgatóként különösen megfogott, hogy egyes „problémákat” a különböző szakmák eltérő módon szemlélik és értelmezik, és egy ilyen multidiszciplináris találkozás alkalmával ezek felszínre kerülése lehetőséget adott egymás gondolkodásmódjának jobb megismerésére, az álláspontok közelebb hozására, megvitatására.

Dr. Fincsur András

Fotó: Rodler Miklós

Fej-nyak pathológiai/onkológiai továbbképző tanfolyam
PTE KK Pathológiai Intézet
2015. január 15-17.

2015. január 15.
Csütörtök

Előadások

- 10:00 Köszöntő, bevezetés
(Dr. Tornóczki Tamás) 5 perc
- 10:05 A nyálmirigy tumorerőklődésének klasszifikációja, változások, újdonságok
(Dr. Vass László) 45 perc
- 11:00 A nyálmirigyek tumorszerű laesioi
(Dr. Tornóczki Tamás) 45 perc
- 11:45 FNAB a fej-nyak régió daganatainak vizsgálatában. Problémák a radiológus szemszögéből
(Dr. Molnár Krisztián) 45 perc
- 13:30 A sejtblokk technika alkalmazása a rutin diagnosztikában
(Dr. Kálmán Endre) 45 perc
- 14:15 A nyálmirigy daganatok sebészi kezelése
(Dr. Szanyi István) 45 perc
- 15:00 Érdekes esetek (klinikopatológia és metszetszeminárium) solid fej-nyaki léziók
135 perc
- 15:00 A hisztó- és citotechnológia sajátosságai a fej-nyak elváltozások kapcsán (gyakorlati bemutató)
(Kneif Józsefné; Zorn Lászlóné) 135 perc

2015. január 16.
Péntek

Előadások

- 09:00 Nasalis polypok, benignus orrüregi és sinonasalis laesioi
(Dr. Tornóczki Tamás) 45 perc
- 09:45 Sinonasalis malignus daganatok
(Dr. Kajtár Béla) 45 perc
- 10:30 Sinonasalis sebészeti eljárások és technikák (hagyományos és új módszerek)
(Dr. Lujber László) 45 perc
- 11:30 Szájüregi rákok, típusok, osztályozás, aktuális kérdések
(Dr. Tóth Erika) 45 perc
- 12:15 Szájüregi daganatok sebészi kezelése, aktualitások
(Prof. Dr. Olasz Lajos) 45 perc
- 14:00 Érdekes esetek és metszetszeminárium, cysticus fej-nyaki léziók
135 perc
- 14:00 Modern diagnosztikai technológiák a fej-nyak pathológiában (kerekasztal)
(Prof. Dr. Szekeres György) 135 perc

2015. január 17.
Szombat

Előadások

- 09:00 Reanimációs blokk
(Dr. Marton Balázs) 45 perc
- 09:45 A szájüregi daganatok epidemiológiája: új adatok.
(Prof. Dr. Kiss István) 45 perc
- 10:45 Gyógyszeres és célzott terápia a fej-nyak daganatok multidiszciplináris kezelésében. Aktualitások
(Dr. Remenár Éva) 45 perc
- 11:30 A modern sugárterápiás módszerek a fej-nyak daganatok kezelésében. Aktualitások
(Dr. Mangel László) 45 perc
- 12:15 Szájüregi daganatok és a HPV
(Dr. Kovács Krisztina) 45 perc
- 13:00 A Humán Papilloma Vírus jelentősége benignus szájüregi léziókban
(Dr. Alinda Dalma Várnai) 45 perc
- 13:45 Klasszikus diagnosztika modern immunmorfológia
(Prof. Dr. Szekeres György) 45 perc
- 14:30 Vizsga (teszt)
30 perc

A viteldíjak egy útra értendők!

Pécs **Kaposvár** **Nagykanizsa** **Zalaegerszeg** **Körmend** **Szombathely**

start ----- 700huf ----- 1500huf ----- 1700huf ----- 2000huf ----- 2100huf

A MENETREND

Indulás pénteken: 16:00 óra

Indulás vasárnap: 17:00 óra

Pécs **Székesfehérvár** **Veszprém** **Győr**

start ----- 1600huf ----- 1800huf ----- 2300huf

Pécs **Szekszárd** **Budapest**

start ----- 600huf ----- 1900huf

ÚJ ÚTVONAL

PTE ÁOK BUSZJÁRAT!

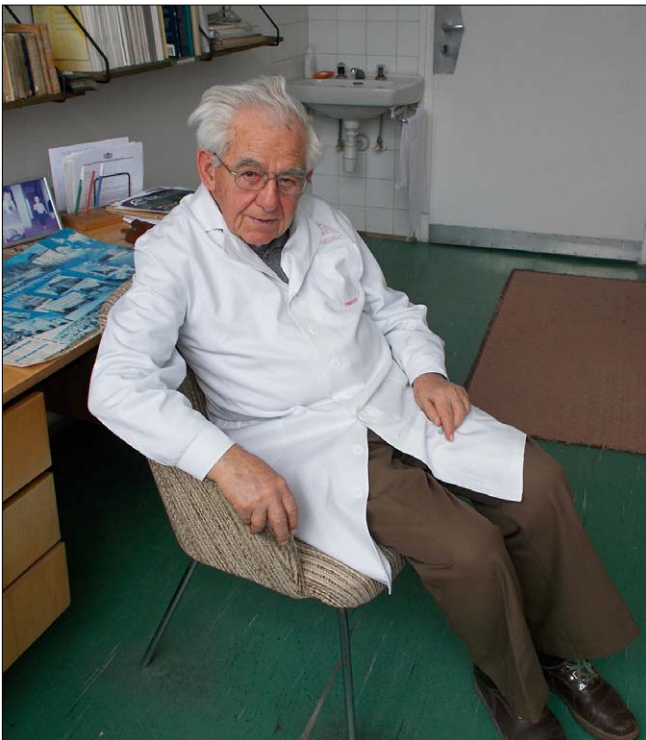
HALLGATÓINK, OKTATÓINK, DOLGOZÓINK számára

Felszállás: PTE ÁOK Elméleti Tömb, északi bejárat (Szigeti út 12.) • **Megállóhelyek:** a megjelölt településeken a Plázák parkolója.
Bővebb információ: aok.pte.hu/busz • **A felszálláshoz előjelentkezés szükséges a Coospacen.**

„A koromhoz képest köszönöm, jól érzem magam”

Ünnepi beszélgetés a 88 éves dr. Mess Béla emeritus professzorral

Szívélyesen üdvözölt és invitált a szobájába, aminek polcai roskadoznak a könyvektől. Minden nap bejön ide, de csak tíz órától, mert a korán kelés már nehezen megy. Általában három-négy óráig tartózkodik itt, megnézi a postáját, megbeszéléseket folytat, és készül az óráira vagy az előadásaira. Sikerült úgy időzitenem a találkozást, hogy éppen a születésnapján toppanjak be hozzá, február 23-án. Kissé megilletődve fogadta jókívánságomat, hozzátéve, hogy ezt a kort az ő családjukban, szerencsére, sokan megérték. Ez pedig annak a bizonyos „bűvös hármasként” köszönhető: a meghitt családi létnek, a szeretett hivatásnak és a testet és lelket életető hobbinak, amik nála a komolyzenét valamint a vadászatot és az úszást jelentik.

– **Hogyan ünnepelte ezt a jeles évfordulót?**

– A családdal a múlt hétvégén tudtunk összegyűlni, vadásztársaimmal pedig a Zempléni-hegységben, egy vadászházban, baráti körben ünnepeltünk. A kisebbik, gyógyszerész lányom köszöntött fel ma, mert most éppen itthon van. Nagyon örült, hogy a születésem napján tudott reggel puszit adni, hisz ilyen is ritkán van. Az unokáim Pesten élnek, így ők telefonon gratuláltak, valamelyik hétvégén majd őket is várom. Nálunk egyébként fiatalabb korban sem volt divat az a dorbézolás, nagy születésnap, ez inkább egy meghitt, családi, baráti ünnep.

– **Nézzük egy kicsit ezt a látszólag bonyolult családi szerkezetet: három gyermeke van, ketten közülük orvosok, egyikük, akít említettünk is, gyógyszerész.**

– Igen, a legnagyobb lányom és a fiam orvos, a középső gyermekem a gyógyszerész. Valóban szép, nagy családdá nőttünk Van hét unokám, és közülük négytől van a tíz dédunokám.

– **Hogy van, avagy hogy szolgál az egészsége, Professor Úr?**

– Panaszkodhatnék, de nem akarok. Ebben a korban ha egyik vagy másik ízület fáj, az már természetes. Szerencsére na-

gyobb bajom nincs, azt szoktam mondani, a baj a gallértól fölfelé kezdődik, amikor a szellemi képességek már csökkennek. De ezt már nem én állapítom meg, hanem rólam állapítják meg a családtagok, vagy a tanítványok, vagy akár majd az olvasók. (nevet – a szerk.)

– **Azt mondta, hogy szerencsés ember, hisz ha gondja van, a fiához fordul, ő a körzeti orvosa. De ilyen ritkán adódik, az influenza is elkerüli.**

– Az influenza elleni védőoltást mindig beadatom vele, így aztán csak kisebb náthával küszködöm néha. Ebben egyébként a genetikának is nagy szerepe van, hisz mind a négy nagyszülőm 80 éves kora után halt meg, ami akkoriban annyit ért, mint most a 90 éves kor. A szív-és érrendszerem erősebb lehet, mint az átlagé, ez annak is köszönhető, hogy soha nem dohányoztam, csak kávéztam, de az a dohánynál kevésbé veszélyes. Így aztán a koromhoz képest köszönöm, jól érzem magam.

– **Ehhez hozzájárulhatnak a hobbijai is, a testet-lelket kényeztető kedvtelések, a vadászat, az úszás, no meg a komolyzene hallgatása.**

– Reggel, ahogy felkelek, bekapcsolom a rádiót, a Bartók komolyzenei műsorára ébredek, és ezzel is zárom a napot, vagy valamely kedvenc komolyzenei lemezemmel, ami mellett olvasok is. Fontos itt megjegyezni, hogy ilyenkor soha nem szakirodalmat veszek elő, hanem szépirodalmat. Ez nálam tudatos választás, a szakirodalomhoz itt, bent, a munkahelyemen nyúlok. Amióta emeritus professzor vagyok, a teljes nyarat a Balatonnál töltöm, a nyaralónkban. Ismerősök úgy fogalmaznak, hogy amíg a jegesmedvék meg nem jelennek, addig én minden délelőtt és délután úszom, napi kétszer egy kilométert. Ez így volt még tavaly nyáron is, hogy aztán idén hogyan lesz, még nem tudom, mert el kezdett fájni a térdem, és ugye, a mellúszás komoly térdmunkát igényel.

– **Hol a puskája?**

– Otthon tartom őket, van három sörétes, meg két golyós. A fiamnak is van négy, így összesen ez már kilenc, tehát akár egy terrorszervezetet is alapíthatnánk. (kacag – a szerk.) Persze, elzárt fémsekreányben tartjuk őket, a törvénynek megfelelően.

– **Tudom, hogy már nem vezet, mert kellemetlen emléke van erről, egyszer elaludt a volánánál. Azért kijár még a fiával a vadászmezőkre?**

– Sajnos, a fiammal mostanában ritkábban járunk, mert történt egy tragikus esemény a családban, a kis menyem elhunyt egy rosszindulatú daganatban egy évvel ezelőtt. A fiam a három gyermekével maradt, akikkel sokat foglalkozik, így nemigen tud kijönni. Szerencsére sok vadászbarátom van, akik mindig meghívnak, de csak azzal a feltétellel megyek, ha visznek.

– **Mikor lőtt utoljára nagyvadat?**

– Egy hónappal ezelőtt, amikor még nagyon benne voltunk a télben, lőttem egy vaddisznó süldőt. Egyik kedves bonyhádi ismerőssémmel voltam, és ott lőttem, a szülőföldem, Bonyhád környékén. Tavaly két őz és két vaddisznó süldő volt a zsákmányom. Fialat éveimben előfordult, hogy harmincat is lőttem, ez a mennyiség az elmúlt években jelentősen csökkent.

– **A vadászat iránti szenvedély eredhet a nagyapjától, aki annak idején a Pécsi Püspöki Erdészetnek volt a vezetője, és édesapjától is, aki ugyancsak szorgosan vadászott.**

– A nagyapám sajnos előbb meghalt, mint ahogyan én meg-

születtem. De már a dédnagyapám is vadászott, ő szabadkai tanító volt, így aztán ez genetika, szerintem. Ha az unokámat is rá tudom venni erre a szenvedélyre, akkor ő lesz a hatodik generáció, aki ennek a hobbinak hódol.

– **Valójában a madarakkal kezdődött minden. Gyerekként is rajongott értük, ornitológus szeretett volna lenni.**

– Ez így van. Ennek a szenvedélyemnek a második világháború szabott határt. Pécsre és Bonyhádra majdnem egyszerre érkeztek az orosz csapatok, az ún. felszabadulás 1944 telén volt, és én 1945 júniusában érettségiztem, amikor Pesten kaotikus állapotok uralkodtak. A nővérem, aki gyógyszerész, és a jövő hónapban lesz 90 éves – hozzáteszem, még nálam is jobb állapotban van – akkor a pesti egyetemre járt, amit nyugatra telepítettek. Nem tudtuk, él-e, hal-e, és akkor édesapám könyörgött, maradjak. Természettudományi Kar akkor nem volt Pécsen, zoológiát csak a fővárosban tanulhattam volna. Mivel itt csak jogi és orvosi kar működött, jelentkeztem az orvosira, és így lettem botcsinálta doktor. Szoktam mondani viccesen, ha Molière élne, rólam készíthetné el a Botcsinálta anatómus című színművét. A madarak iránti szenvedélyem a pályám utolsó húsz évében visszatért, hisz Józsa Ritával, a Természettudományi Kar későbbi professzor asszonyával a madarak és emlősök hormonális rendszerének a hasonlóságait és különbségeit vizsgáltuk.

– **Nem sajnálta azokat a madarakat felboncolni, akiket annak idején annyira csodált és szeretett?**

– Anatómus lettem. Filantróp embernek tartom magam, aki nagyon szereti az embereket és az állatokat életükben, haláluk után pedig tudományosan érdekelnek.

– **Mégis hogyan derült ki Önről, hogy alkalmas anatómusnak, hogy tud boncolni, ezt bírja, és hogy bele tud mélyedni ennek a rendszerébe?**

– A természetrajz tanárom a bonyhádi gimnáziumban galambokat tenyésztett, ő tanított meg arra, hogyan bánjak a madarakkal. A galambok mellett elkezdtem kanárikat tenyészteni, olvasgatni arról, hogy a kanári mellett az itt élő tengelice, a stiglic is a kúpcsőré énekes madarak családjába tartozik, tehát keresztezhető. Viccesen megkerestem egy stiglicfészket, abból kiloptam két tojást, majd betettem két kanári tojást, aztán felneveltem a fiókákat, később pedig próbáltam párosítani őket. Már gyerekként megjelent ez a fajta biológiai érdeklődés, de még nem volt tudatos. Az élő természetet édesapám is szeretettel figyelte, mégsem annyira elkötelezetten, mint én, hisz ő bankember volt. Volt egy unokabátyám, aki Bonyhádon járásbíróként dolgozott és agglegény volt. Ő mindenáron jogászt akart belőlem nevelni, ígért hetet-havat, kiültetett a bírói pulpitusra, sokat mesélt a hivatásáról, próbált nagy kedvet csinálni ehhez, ám ez sehogy sem sikerült. Ez valahol a szívem legmélyéről alakult így.

– **Azért az mégsem volt teljesen egyértelmű, hogy Ön a pajzsmirigyet és a tobozmirigyet vizsgálja majd, hisz kikacsintott a gyermekgyógyászat felé is.**

– Az Kerpel professzornak az érdeme, vagy tréfásan a bűne, mert olyan fantasztikus tanár és ember volt, hogy nem lehetett neki ellenállni. A gyermekgyógyászat szigorlatomon nyilvánosan meghívott, hogy ha végzek, menjek a klinikájára. Ugyanakkor Szentágothai János mellett hallgatóként már elkezdtem az endokrin kutatásokat, és mire ledoktoráltam, már megjelent egy nemzetközi folyóiratban egy közleményem. Kértem egy év türelmi időt Kerpel professzortól, aki belátta, hogy Pityutól – ez volt Szentágothai beceneve – nem könnyű szabadulni. Ő mindenestre türelmesen várt rám, hátha meggondolom magam. Három év után aztán ismét elmentem hozzá, hogy véglegesítem, maradok a Szentágothai iskolában, ahol olyan légkör volt, amit

nem volt szívem otthagyni. A gyerekeket ma is nagyon szeretem, egy mellett sem tudok elmenni anélkül, hogy meg ne simogatnám, vagy meg ne szólítanám. Ez egyébként már akkor jellemző volt rám, amikor magam is gyerek voltam, a nálam kisebbeket mindig nagyon kedveltem.

– **Szentágothai tehát győzött!**

– Bizony, méghozzá kiütéssel! (nevet – a szerk.)

– **Milyen ember volt ő, miből fakadt a varázsa?**

– Soha nem erőltette, mit kutassunk. Felsorakoztatott néhány lehetőséget, azokból választani lehetett. De ha valaki előállt valamilyen különleges ötlettel, azt is támogatta, sőt, ha netán vadnak találta a gondolatot, azt mondta: próbáld ki, a kapanyél is elszülhet! Nekem is volt egyszer egy ilyenem, ami végül sikeres lett, és akkor együtt örültünk. Ami még nagyon imponált, az a széleskörű műveltsége volt. Értett az irodalomhoz, a zenéhez, a képzőművészethez, csodás akvarelleket festett, amiket aztán a barátainak elajándékozott. Nagyon szerette a természetet, híresek voltak a vasárnapi anatómus kirándulások, öten-hatan mindig elkísértük a mecseki kirándulásokra. Megtanított a patakban rákot fogni, mindenhez értett, egyedül a madarakhoz nem. Mivel öten voltunk Bélák, mindannyiunknak volt beceneve, az enyém volt a Béci. Kérdezte: Béci, milyen madár az ott? Mivel mindegyikről tudtam pár szót, kinevezett madárügyi főtanácsadójának. Nagyon jó volt a hangulat a társaságában, olyan légkört tudott teremteni, ami irigylésre méltó volt az egész egyetemem.

– **Miért éppen a pajzsmirigyet kezdte el kutatni?**

– Szentágothainak remek szimata volt ahhoz, mivel érdemes foglalkozni, és akkor indult el Geoffrey Harris, oxfordi anatómus professzor azzal az akkor eretneknek számító ötlettel, hogy nem a hipofízis az endokrin rendszer legfőbb dirigense, hanem azt az idegrendszer is szabályozza. A neuroendokrinológia mint tudományág akkor kezdett kifejlődni, és ezért minket, akik akkoriban léptünk be az intézetbe, igyekezett efelé terelni. Felsőztottuk egymás közt a tudományterületeket: Flerkó Béla a női genitális apparátust választotta, tehát a nemi hormonműködés idegrendszeri szabályozását, én pedig azért választottam a pajzsmirigyet, mert Donhoffer professzor, aki akkor kórtanász volt, harmadéven tartott egy előadást a pajzsmirigy kórtanáról. Számomra ez nagyon emlékezetes volt, mert azt mondta, hogy a káposztafélékben van egy anyag, a tiouracil, ami golyvakeltő. Az ilyen megbetegedésekben szenvedőknél a pajzsmirigy mikroszkópos képe túlműködést mutat, ugyanakkor funkciójában alacsony működés észlelhető. Ez akkor az én mechanikus agyamba sehogyan se fért bele, így aztán ezt kezdtem el kutatni. Két évvel később aztán belépett a kutatásba harmadikként Halász Béla is, aki a mellékvese hormonjaival foglalkozott, így alkottunk mi egy hármast, a három Béla, és a kutatásainkat párhuzamosan folytattuk. Alapelvünk az volt, hogy a perifériás rendszer működését próbáljuk befolyásolni, aztán ennek hatását vizsgáltuk az agyra, és fordítva. Ebből aztán Szentágothai szerkesztésében egy angol nyelvű monográfiát is megjelentettünk, ami tudományos bestseller lett, nagy sikerrel. Amikor aztán Szentágothai elment, elkezdtem a pajzsmirigy működésének ontogenezisét vizsgálni, azt, hogy az embrionális élet folyamán hogyan alakul ki a pajzsmirigy működése. Itt alkalmaztam a csirke embriót, mert a tojást könnyű volt vizsgálni. Ez egyben összehasonlító kutatás is volt a madarak és az emlősök között. Kutatássorozatomban utolsó szakaszában találkoztam a tobozmiriggyel, teljesen véletlenül. Kaptam egy egyéves vendégprofesszori meghívást a milánói egyetemre, így én Olaszországban korábban lettem professzor, mint Magyarországon. Ott oktatnom nem, csak kutatnom kellett. Azt

vizsgáltam, hogy az agynak azok a hormonjai, amik a hipofízis hormontermelését szabályozzák, mely agyterületen termelődnek. Egyszer jött egy fiatal munkatársam – akkor én már öreg, 35 éves docens voltam – és mondta, hogy ő olvasott az egyik angol folyóiratban egy cikket arról, hogy egy Lerner nevű amerikai felfedezte a tobozmirigy hormonját, amit érdemes lenne megvizsgálni. Én akkor annyit tudtam a tobozmirigyéről, ami az élettani jegyzetben volt, azaz, hogy a tobozmirigy egy fejlődéstani maradványszerv, funkciója nem ismert. Azon kezdtünk el vizsgálni, mi történik, ha kiirtjuk a tobozmirigyét? Akkoriban étterrel altattuk a patkányokat, és akadt olyan, amelyik elpusztult túlalattásban. Megkerestem, hol van bennük a tobozmirigy, aztán kidolgoztam, hogyan lehet azt műtétileg eltávolítani. Akkor én még nem hittem abban, hogy a tobozmirigynek bármilyen funkciója van, ugyanakkor találtam adatokat arra vonatkozóan, hogy patkányban a peteérést szabályozza. Ravasz voltam, mert a vizsgált állatokat össze-vissza jelöltem meg, nem úgy, hogy az első tíz a kontroll, a második tíz az operált, a harmadik tíz meg az álműtött. Ezt azonban sem a fiatal kollégámnak, sem az asszisztensnőnek nem mondtam meg, aki a hormon meghatározásokat végezte. Mikor elkövetkezett, hogy megnézzük a petefészek hormonszinteket, az asszisztensnő sírva jött, hogy valami nagy baj van, az eredmények össze-visszaságot mutatnak. Hazavittem, összeegyeztettem az adatokat, és én estem hanyatt, mert a tobozmirigy irtott állatoknál a hormonszint hatalmasat emelkedett. Így aztán mire eljöttem, két közleményt is meg tudtunk jelentetni, ez utóbbi kutatás eredményeit is. A későbbiekben, a tobozmirigy további vizsgálata kapcsán egy angol nyelvű monográfiám is megjelent erről, egy másik olasz kutatóval együttműködve, de már itthonról. Aktív kutatói munkám utolsó periódusában pedig Csernus Valér professzorral, egy indiai kutatóval, M. Ghoshsal, és Ruzsás Csillával – aki aztán átment a Természettudományi Karra, és onnan ment nyugdíjba – vittük tovább az olasz kísérletet a tobozmirigy nemi működésének szabályozásáról, majd belefogtunk egy új irányba, a ritmusszabályozás vizsgálatába. Az élet ugyanis ritmikus működések sorozata. Ebbe beletartozik a szívverés, a légzés, a felkelés és lefekvés, valamint a szaporodásbiológiai folyamatok is, és mindezt bizonyos szinten ugyancsak a tobozmirigy irányítja.

– Vannak követői? Folytatódnak még az ilyen jellegű kutatások?

– Amikor Csernus professzor lett itt a tanszékvezető, akkor szinte mindenki a tobozmirigyét kutatta. Most azonban már csak egy-két ember foglalkozik ezzel a témával, más lett a kutatási profil, és ezzel nincs semmi baj.

– Négy nyelven beszél? Megy még mind a négy? Az olasz, a francia, a német és az angol is?

– Még jelenleg is tartok az egyetemen német nyelvű előadásokat, a francián kívül mind a három nyelven szabadon beszélgetek, levelezek, oktatok. Az angollal indultam, aztán mivel kevesen beszéltek a kezdetekben itt a németet, az első tanévben az összes német nyelvű anatómus előadást én tartottam. Csak a fejlődéstan előadásokat tartotta németül Horváth Judit. A francia későn indult, akkor már elmúltam 40 éves. 1970-ben meghívást kaptam vendégprofesszorként a College de France-ba, ahol fél évet töltöttem. Ennek a végén a záró előadásomat franciául tartottam, de nagyon megszenvedtem érte, nehezen ment. Keresgélnem kell ma is franciául a szavakat, míg az említett három nyelvnél ez nem így van.

– Bejárta a világot. Szeretett is utazgatni?

– A kutatóknak létszükséglet az utazás, főként azért, hogy a világ élvonalával tudják tartani a kapcsolatot. De engem kulturálisan is vonzottak azok az országok, városok, ahova eljuthattam. Akárhol voltam, mindig megnéztem az ott található múzeumokat, képtárakat, ellátogattam egy-egy hangversenyre, és szenvedélyesen fotóztam is. Ausztráliában például egy kongresszus után három napig kimentem a prérre fényképezni egy magyar származású ausztrál kolléga kíséretében, aki gyerekként került ki és kiválóan beszélt magyarul. Nagyon szerettem ezeket a kiruccanásokat, de ma már háromszor is meggondolnám azt, hogy ilyen hosszú útra vállalkozzam. Fárasztó is, és immár nyolc éve az aktív kutatást is abbahagytam. Annak pedig nem látom értelmét, hogy a régi dolgokat új köntösbe öltöztetve próbáljam eladni.

– Volt olyan hely, ahova mindig nagy várakozással és kedvvel ment?

– Igen, ez volt Olaszország. A reneszánsz hagyatéka, a kultúra különösen vonzott. A legszebb emlékeim is odakötnek, hisz ott kezdődött a tobozmirigy-kutatás is. Firenze volt az összes város közül a legkedvesebb számomra.

– A felesége is orvos, így aztán nem csodálkozom, hogy a gyermekeiket duplán megfertőzték ezzel a hivatással.

– A lányom már nyugdíjas főorvos. Gyermekgyógyász szakorvos lett, aztán átképezte magát gyermekpszichiáternek, mindemellett négy gyermeket nevelt fel. Valójában az én álmomat valószínűleg meg, hisz ahogyan említettük, én is kacsintgattam a gyermekgyógyászat felé. A fiam csak azért sem akart orvos lenni. Először elment agrárgépésznak Gödöllőre, majd miután az első évben leszigorlatozott mindenből, azt mondta, őt nem érdekli, hogy a trágyaszórónak hány méter hosszú a karja. Akkor nagyon összeveszttem vele, mert annak idején értelmiségi gyerekek egy második egyetemre bejutni elképzelhetetlen volt. Elküldtem egy évre taxisofőrnök Budapestre, hogy közben felkészülhessen az orvosi egyetemre, merthogy mindenáron orvos szeretett volna lenni. A középső lányom, aki egyben a legalacsonyabb is a három gyermekem közül, ő lett a gyógyszerész Dombóváron. Nem ment férjhez, de az összes csemeténknek ő a kedvence, remekül bánik a gyerekekkel.

– Mennyit oktat mostanában?

– Ez az utolsó félévem, amikor még két-három német előadásom van. Jövőre már csak egyet szeretnék tartani egy félévben. Úgy érzem, nem kelt jó benyomást a hallgatókban, ha egy ilyen hajlott hátú aggastyán bemegy hozzájuk. Másrészt van egy időközönként jelentkező egyensúlyzavarom is, emiatt néha megtántorodom, és nem szeretném, ha azt mondanák, a professzor részegen ad elő. Tudni kell, mikor van valaminek vége, mikor kell abbahagyni.

– Nem fog unatkozni majd? Vagy jönnek a madarak, és benépesíti velük a lakást?

– Sajnos, a mi emeleti lakásunkban a madarak nem éreznék jól magukat. De abban megállapodtam Reglődi Dóra professzor asszonnyal, hogy a szobámat megtarthatom, ide bármikor bejöhetnek, így ha meghívunk valamilyen előadásra, arra itt felkészülhetnek. Unatkozni biztosan nem fogok, a szakirodalmat követem, no és persze, a madarokról szóló legfrissebb kiadványokat is, most például egy új magyar madárrendszertan olvasásába fogok. Látja, a madarakat elméletben soha nem adtam fel, velük foglalkozom most is.

Schweier Rita

GRASTYÁN PROFESSZORRA EMLÉKEZÜNK (Születésének 90. évfordulója alkalmából)

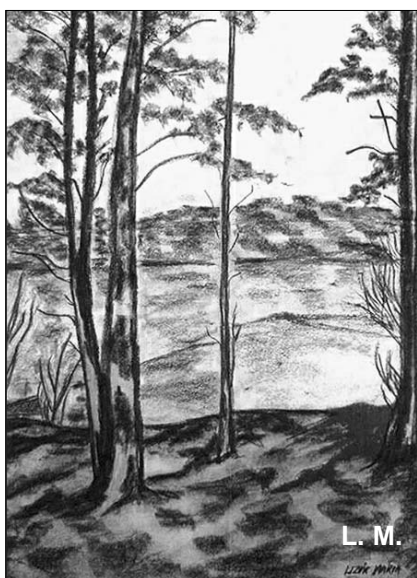
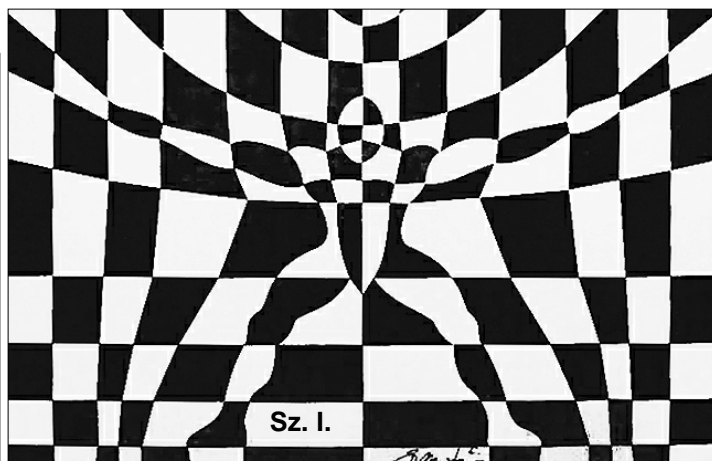
1 Lissák Kálmán átadja a tanszék vezetését Grastyán Endrének; 2 Vereczkei Lajos, Losonczy Hajna, Grastyán Endre, Karmos György; 3 Dr. Mary Brazier Los Angeles-i agykutató professzor látogatása, 1963: Mary Brazier, Grastyán Endre, Vereczkei Lajos, Kellényi Lóránd; 4 Dr. Roy John magyar származású amerikai agykutató professzor magyaráz, 1963: Czopf József, Kellényi Lóránd, Karmos György, Szabó Imre, Roy John, Grastyán Endre; 5 Sir John Eccles Nobel-díjas agykutató professzor, Lissák Kálmán és Grastyán Endre munkatársai körében 1963: Kellényi Lóránd, Czopf József, Karmos György, Szabó Imre, Donhoffer Hilda, Grastyán Endre, Sir John Eccles, Losonczy Hajna, Lissák Kálmán, Vereczkei Lajos, Pörzsi József, Sulyok Endre 6 Jan Bures cseh agykutató és Grastyán Endre a PAB-ban rendezett INTERMOZG konferencián, 1978; 7 Grastyán Endre és Kellényi Lóránd.

Lásd még: Homo Ludens – a játékos ember. Orvoskari Hírmondó 2014. december; 37. o.

(A 3., 4., 5., 6. fotót ifj. Vadász István készítette)

Válogatás a PTE ÁOK Medgyessy Ferenc Művészeti Műhely munkáiból

Benkő László, Gulyás Gabriella, Lizák Mária, Sárosi Gizella, Stumpf Árpád (Zsiráf), Szloboda István

Magyar Haemorheologiai Társaság

XXII. Kongresszusa

A Magyar Haemorheologiai Társaság XXII. Kongresszusát 2015. február 27-28-án rendezték meg Pécsen. A konferenciának a Hotel Therapia adott otthont a Mecsekoldalban, a rendezésben a Pécsi Poliklinika Kft. segített.

A kongresszust *dr. Késmárky Gábor*, a társaság elnöke nyitotta meg, majd a *Mátrai Árpád Emlékérem* átadására került sor: *Kollár Lajos* professzor, a társaság tiszteletbeli elnöke által tartott köszöntő után az emlékérmeket ebben az évben *dr. Bernát Sándor Iván* főorvos (Honvédkórház, Budapest) és *dr. Pongrácz Endre* főorvos (posztumusz) kapta meg; Bernát főorvos Mátrai emlékelőadást tartott.

A társaság által meghirdetett Ifjúsági Pályázat keretében négy előadás hangzott el angol nyelven. A Debreceni Egyetem Sebészeti Műtéttani Tanszékéről *dr. Kiss Ferenc* „Red blood cell mechanical stability test in basic research and its adaptability into experimental and clinical investigations”, a Pécsi Tudományegyetem, I. sz. Belgyógyászati Klinikájáról *dr. Rábai Miklós* „Deformability analysis of experimentally fixed and sickle ery-

throcytes”, *dr. Sándor Barbara* „Long-term hemorheological effects of moderate exercise training in ischemic heart disease patients” és *dr. Tótsimon Kinga* „Relationship between hemorheology and mortality in intensive care unit” című előadást tartotta meg. A *dr. Róth Erzsébet*, dr. Kollár Lajos egyetemi tanárok és dr. Bernát Sándor Iván alkotta bíráló bizottság az Ifjúsági Díjat dr. Sándor Barbarának ítélte. A díjazott részére a Magyar Haemorheologiai Társaság támogatást nyújt a Dél-Koreában 2015. május 24-28. között megrendezésre kerülő „15th International Congress of Biorheology & 8th International Conference on Clinical Hemorheology” nemzetközi kongresszuson való részvételéhez.

Viszkozimetria témában kerekasztal-megbeszélésre került sor *Kenedi István* mérnök (Hemorex Kft., Érd), *dr. Kenyeres Péter* (PTE, I. sz. Belgyógyászati Klinika), dr. Kollár Lajos (PTE, Érsebészeti Klinika), *dr. Németh Norbert* (DE, Sebészeti Műtéttani Tanszék), *dr. Pécsvárady Zolt* c. egyetemi tanár (Pest Megyei Flór Ferenc Kórház) és *dr. Tóth Kálmán* egyetemi tanár (PTE, I. sz. Belgyógyászati Klinika) részvételével. A pénteki programot a társaság taggyűlése után közös vacsora zárta a konferencia helyszínén.

A kongresszus második napján Hemodilúció témájú kerekasztal megbeszélésben *dr. Bogár Lajos* (PTE, AITI), dr. Pécsvárady Zolt egyetemi tanárok és *dr. Szapáry László* egyetemi docens (PTE, Neurológiai Klinika) vett részt. Az ezt követő szekcióban debreceni és PTE, AITI előadók mellett klinikánkról *dr. Biró Katalin* „A mikrocirkuláció és a hemoreológiai paraméterek vizsgálata magas kardiovaszkuláris kockázatú diabéteszes betegekben” és *Csiszár Beáta*, TDK-hallgató „A transcutan oxigénnyomás mérés és a hemoreológiai paraméterek vizsgálata periferiális ütőérbetegekben” címmel tartott előadást.

A kongresszust tartalmas beszélgetések, szakmai és személyes eszmecserék tették színesebbé a családi légkörű szállodában. A résztvevők aktív közreműködése mellett köszönet illeti *Keresztes Gábort* (Pécsi Poliklinika Kft.) és a hotel dolgozóit is a sikeres rendezésért.

Dr. Biró Katalin

I. sz. Belgyógyászati Klinika

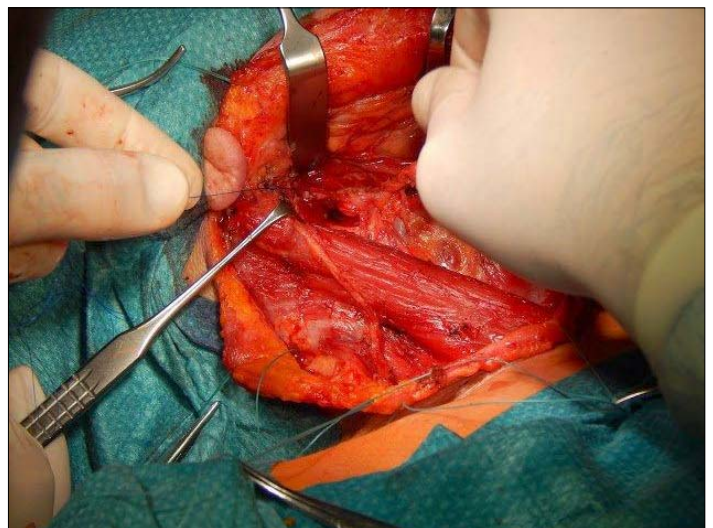
Munkácsy Utcai Esték – 2015

A Pécsi Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyak-sebészeti Klinika kollektívája hosszú évek óta minden esztendőben megrendezi a Munkácsy Utcai Esték című rendezvényét. Az évek során ez a rendezvény azon túlmenően, hogy fórumot biztosít az aktuális és izgalmas szakmai kérdések megvitatására, lehetőséget kínál arra is, hogy az ország különböző szegleteiben dolgozó kollégák kapcsolatot tarthassanak egymással. A rendezvény az elmúlt 4 év során a Magyar Fül-Orr-Gégeorvosok Egyesülete főorvos-továbbképző rendezvényévé is vált. Eben az esztendőben a február 13-14-én a Makár Hotelben tartott rendezvényen 90 hazai fül-orr-gégész, köztük csaknem 50 osztályvezető főorvos vitatta meg a nyaki blokkdisszekciók izgalmas és ellentmondásos problémáját. Vendégelőadóként a rendezvényen részt vett *dr. Lőrincz Balázs*, a Hamburgi Fül-Orr-Gégészeti Klinika fej-nyak-sebész főorvosa, a klinikánk egykori munkatársa, aki két élő, műtéti bemutatóval színesítette a programot. A társszakmák képviselőiben egyetemünkről számos sebész- és szájsebészkollektíva is részt vett a továbbképzésen. A pécsi klinika munkatársai közül több előadást tartott *dr. Gerlinger Imre*, *dr. Pytel József* egyetemi tanárok és *dr. Lujber László* egyetemi docens.

A klinikánk mindennapjait illetően a rendezvény legfontosabb hozadéka az volt, hogy a Hamburgi Klinikával ápolt kitűnő szakmai kapcsolat eredményeképpen végre hozzájuthatunk egy ajándék idegmonitorhoz, melyet fülműtéteknél, cochlearis implantációknál, parotis- és pajzsmirigy műtéteknél tudunk majd használni, az operációk biztonságát nagymértékben megnövelve.

A program hagyományos kulturális blokkjának vendége az USA-ból a közelmúltban hazatelepülő, egy kis baranyai faluban élő *Rudy Hajnal* volt, aki egy nagyon ritka művészeti ágat képvisel, rézdomborműveket készít. A több mint húsz, kiállított rézdombormű nagy érdeklődést keltett, közülük többet a résztvevők a helyszínen megvásároltak.

Dr. Szanyi István
egyetemi adjunktus

Mit is szedünk?

A Gyógyszerészeti Intézet munkatársainak felmérése

A lakosság a gyógyszertárakban kiváltott és vény nélkül beszerzett gyógyszereken, valamint az ott beszerezhető egyéb termékeken kívül számtalan forrásból is vásárol az egészségmegőrzést segítő, gyógyító hatású – vagy annak vélt – termékeket, sőt gyógyszereket is (pl. interneten). Arra viszont, hogy valójában mit is szereznek be gyógyszertáron kívül, csak kevesen gondolnak. Az emberek nagy része hozzászokott ahhoz a biztonságos és kényelmes megállapításhoz, hogy amit gyógyszernek hívnak, az jó; legfeljebb mellékhatások jelentkezhetnek.

Miért is ez az érzés? Mert a gyógyszert kizárólag a gyógyszerárban kapták. Az érzet attitűddé alakult: a gyógyszer jó és biztonságos, mivel gyógyszerárból származik. És láthatóan gyári a csomagolása, tehát csakis az lehet benne, amire szükségünk van. Mi van viszont, ha mégsem?

Ezen készítmények összetétele, minősége és a termékhez adott kiegészítő tájékoztatás, vagy reklám sok esetben szakmailag aggályos, akár egészségkárosító kockázatot is jelenthet. Szükségessé vált a lakosság által beszerzett gyógyszerek és egyéb termékek gyógyszerész szakmai áttekintése és ellenőrzése.

A PTE ÁOK Gyógyszerészeti Intézet munkatársai célul tűzték ki, hogy személyes konzultáció keretében több alkalommal is lehetőséget biztosítsanak a gyógyszerekkel és egyéb termékekkel kapcsolatos lakossági kérdések megbeszélésére: A felhívás alapján önkéntesen behozott készítményeket egy előzetesen rögzített szakmai kérdéslista alapján a munkatársak áttekintik, majd értékelik. A szolgáltatás ingyenes. Az értékelés eredményét a termékek áttekintését kérő részére természetesen közlik.

A lakosság a szűrővizsgálat során az intézetben folyó kutatáshoz is hozzájárul tapasztalatai megosztásával, termékeik bemutatásával. Az intézet célja ezzel az, hogy a közeljövőben tervezett átfogó, szélesebb körű felmérés módszertanát véglegesít-

se, továbbá a nem megfelelő termékek kiszűrésének lehetőségeit felmérje.

A felmérés első alkalommal február 18-n történt, a Gyógyszerészeti Intézetben, valamint az Elméleti Tömb aulájában, az érdeklődők részére az alábbi célokkal:

- a nem megfelelő minőségű készítmények kiszűrése,
- gyógyszer-gyógyszer kölcsönhatások, azonos hatóanyag-tartalmú készítmények felismerése,
- betegtanácsadás, információátadás, termék kategóriák elkülönítése,
- a fenti célok megvalósítása érdekében előre meghatározott szakmai szempontok szerint összeállított ellenőrző lista elkészítése.

A PTE ÁOK Gyógyszerészeti Intézet gyógyszerész munkatársai bevonásával előre meghatározott helyen és időpontban személyes konzultációra és tanácsadásra is biztosítanak lehetőséget.

A felméréstől az intézet munkatársai a következő eredményeket várják.

(1.) Valós kép kialakítása arról, hogy milyen jellegű (termékbesorolású), milyen forrásból származó és milyen minőségű, biztonságú termékek fordulnak elő.

(2.) A résztvevők számára minőségi, biztonsági kontroll, ingyenes tanácsadás nyújtása - a részvétel ellentételezéseként.

(3.) A szűrővizsgálatról készült tudósítások hozzásegíthetik a lakosságot ezen „gyógyszerek nem minősülő, de gyakran gyógyászati céllal fogyasztott termékkör” tudatosabb fogyasztójává válásához.

(4.) Az így nyert információk hozzájárulnak a gyógyszeres-terápia mellett szedett/fogyasztott ilyen jellegű termékek veszélyeinek csökkentéséhez, erre irányuló ajánlások kidolgozásához.

A Gyógyszerészeti Intézet munkatársai

Az Orvostudományi és Egészségtudományi Szakosztály programja

2015. március 23. – Felkért előadás és hozzászólások

1. Prof. Periannan Kuppusamy, Molecular Oncology Program, Geisel School of Medicine, Dartmouth College, Lebanon, New Hampshire, USA: Bifunctional curcuminoids for health and disease (40 perc). A vendéget bemutatja: dr. Kálai Tamás egyetemi tanár.
2. Dr. Kálai Tamás, PTE ÁOK Szerves és Gyógyszerkémiai Intézet: Kettőshatású kurkuminoidok szintézise (20 perc)
3. Dr. Kocsis Béla, PTE KK Orvosi Mikrobiológiai és Immunológiai Intézet: Kettőshatású kurkuminoidok antimikrobás hatása (20 perc)

2015. március 30. – Felkért előadások

1. A corticotropin rendszer energetikai hatásai az öregedés során (25 perc). Dr. Balaskó Mária, PTE ÁOK, Kórélettani és Gerontológiai Intézet
2. Temporális lebeny epilepszia – diagnosztikus és terápiás útkezesések (25 perc). Dr. Gyimesi Csilla, PTE KK Neurológia Klinika

3. Változatos kémiai átalakítások farmakológiailag ígéretes 1,3-aminoalkoholok körében (25 perc). Dr. Huber Imre, PTE KK Gyógyszerészeti Kémiai Intézet

2015. április 13. – Felkért előadás – Tanulságos esetek fóruma

1. Prof. Dr. Harald-Robert Bruch, Onkologie Rheinland, Bonn, Germany: Modern treatment of gastrointestinal tumors (40 perc) – a vendéget bemutatja dr. Mangel László
2. Az első sikeres koponyán kívüli sugársebészeti beavatkozás Magyarországon (Esetgazda: dr. Mangel László, PTE KK Onkoterápiás Intézet)

2015. április 20. – Tanulságos esetek fóruma

1. Krónikus spontán urticaria (Esetgazda: dr. Kinyó Ágnes, további résztvevők: dr. Hunyecz Anita, dr. Várszegi Dalma, Dr. Gyulai Rolland, PTE KK Bőr-, Nemikörtán és Onkodermatológiai Klinika)
2. Primér sclerotizáló cholangitistől az endomyocardialis

fibrosisig (Esetgazda: Dr. Gervain Judit, Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktatókórház, Belosztály, Hepato-Pankreatológia, Székesfehérvár)

3. A trombocita aggregáció gátlás: kétélű fegyver (Esetgazda: Dr. Vámos Zoltán, további résztvevők: Dr. Ezer Erzsébet, Dr. Nagy Klára, Dr. Büki András, PTE KK AITI/Idegsebészeti Klinika)

2015. április 27. – XXV. Pilaszanovich Imre Vendégprofesszori előadás – 2015.

- 1 Prof. Dr. Zacharias Zachariou, Medical Faculty, University Cyprus, Nicosia, Cyprus: The role of surgery in oncologic pediatric patients, an authentic case (40 perc) – a vendéget bemutatja: Dr. Pintér András egyetemi tanár
2. Dr. Pintér András, PTE KK Gyermekgyógyászati Klinika

Negyedévszázados az "Imre Pilaszanovich Visiting Professorship" - jól sáfarkodtunk az örökséggel? (35 perc)

2015. május 4. – Tanulságos esetek fóruma

1. Utazás az akut hipernatremia központi idegrendszeri tünet-tana körül (Esetgazda: Dr. Ezer Erzsébet, PTE KK Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet)
2. Heroinaddikció bőrtünetei (Esetgazda: Dr. Kovács L. András, PTE KK Bőr-, Nemikórtan és Onkodermatológiai Klinika)
3. A törzson vándorolva recidiváló gyógyíthatatlan subcután gyulladás esete (Esetgazda: Dr. Zapf István, PTE KK Sebészeti Klinika, résztvevők: Dr. Kálmán Endre, Patológiai Intézet, Dr. Kovács András, Bőrklinika, Dr. Sütő Gábor, Immunológiai Klinika, Dr. Czimmer József, I. sz. Belklinika)(40 perc)

A gyilkos inzulin

Helena Safavi-Hemami és munkatársai (Utahi Egyetem) a közelmúltban a trópusi tengerekben élő és halakra vadászó két kúpos csigafaj (Conus geographus és Conus tulipa) méreganyagában speciális, metabolikusan aktív inzulinokat azonosítottak (1). Ezek a méregmirigyben termelődő inzulinok strukturálisan inkább a hal inzulinokhoz hasonlítanak, mint a csigák saját pancresának béta sejtjeiben termelődő inzulinhoz. A csigák számos különböző fajba tartozó halat képesek ezzel az inzulinnal megtámadni. A hypoglycaemiás kómába került áldozatokat a lassan mozgó, és fizikai fegyverrel nem rendelkező csigák aztán könnyűszerrel felfalják. A méregmirigyben termelődő toxin koktél az inzulin mellett egyéb bioaktív anyagokat (neurotoxinok stb.) is tartalmaz, amelyek szerves részét képezik annak az armamentáriumnak, amellyel a csigák kémiai háborújukat vívják. Ezek az újonnan felfedezett inzulinok egyébként az eddig ismert legkisebb inzulin-molekulák, ami potenciálisan új perspektívát adhat a struktúra-funkció összefüggések kutatásának. (A hal inzulin emberben is bioaktív. Néhány évtizeddel ezelőtt az endogén spon-tán hyperinsulinaemiás hypoglycaemia diagnózisában esetenként a hal inzulin provokációs tesztet használták, mivel az így kiváltott hypoglycaemiás állapotban az endogén inzulin mérését a radioimmúnassay során a human inzulinnal – a nagyfokú homológia ellenére - keresztreakcióba nem lépő hal-inzulin nem zavarta /2/. Később ezt a vizsgálatot a C-peptid meghatározás váltotta fel).

Az inzulinnal azonban sajnos nem csak a tengeri csigák képesek gyilkolni. Vincent Marks angol professzor, a vérben keringő inzulin laboratóriumi mérésének (radioimmúnassay) és az inzulin kriminalisztikának neves úttörője (Caroline Richmond orvosi újságíróval közösen) kiadott Insulin Murders című könyve olyan tragikus eseteket ismertet, amelyekben a szándékos emberölést inzulinnal követték el, súlyos, irreverzibilis hypoglycaemiás kómát kiváltva (3). A könyv mintegy ötven személy, közöttük sok gyermek halálát dokumentálja, 14 eset kivizsgálását részletesen is ismertette. Érdemes itt megjegyezni, hogy például Írországból az inzulinhoz egészen 1998-ig recept nélkül lehetett hozzájutni, és akkor is csak azért vált receptkötelessé, mert használata kezdett elterjedni a testépítők között. Az inzulin gyilkosságok motivációja az esetek többségében az örökség megszerzése volt (férj és feleség), de a legszomorúbb és letragikusabb fej-

zet az elmeháborodott Beverley Allitt történetének leírása, aki négy, a gondjaira bízott kisgyermeket ölt meg inzulin injekcióval. A szerzők részletesen foglalkoznak az inzulin gyilkosságok kivizsgálásának és bizonyításának nehézségeivel és problémáival is (például az inzulin postmortem kimutatása a csarnokvízben).

Ez a lehangoló téma természetesen az írók fantáziáját is megmozgatta. Ennek egyik legújabb példája az orvosi krimiiródomlom koronázatlan királyának, Robin Cook-nak 2014-ben megjelent új könyve (4). Georg Wilson fiatal radiológus orvos gyakornok egy orvostudományi paradigmaváltás részese, amelynek lényege az, hogy a számítógépes algoritmusok "okos" telefonok segítségével - mintegy az orvosok helyébe lépve - irányítják a betegségek kivizsgálását és terápiáját. Wilson doktor egy reggel halva találja a mellette alvó menyasszonyát, a gyermekora óta diabeteszes Kasey Lynch doktornőt, akinek kezelését is az "okos" telefon vette át. A halál oka súlyos inzulin hypoglycaemia volt. Dr. Lynch-nél néhány nappal korábban rosszindulatú petefészekrákot diagnosztizáltak, amiről halála időpontjában még csak radiológus vőlegénye tudott. Kiderül, hogy a közelmúltban számos tumoros beteg halt meg a kórházban váratlanul, röviddel a diagnózis felállítását követően. Mindegyikük kezelését az "okos" telefon vezérelte. Felmerül a gyanú, hogy minden esetben inzulin hypoglycaemia volt a halál közvetlen oka, a számítógépes szoftver hibája, vagy szándékos manipulálása következtében. Vajon ki profitálhatott a betegek korai halálából?

Befejezésként érdemes felidézni, hogy az inzulin 1922. január 11-e óta (akkor kapott a világon az első beteg, egy 14 éves diabeteszes fiú, az inzulint) már sok millió ember életét mentette meg.

Dr. Soltész Gyula

1. Safavi-Hemami H és mtsai: Specialized insulin is used for chemical warfare by fish-hunting cone snails. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States. 20 January 2014 (online).
2. Soltész G, Aynsley-Green A: Hyperinsulinism in infancy and childhood. Advances in Internal Medicine and Pediatrics. 51: 151-202, 1984.
3. Vincent Marks és Caroline Richmond: Insulin Murders. True life stories. Royal Society of Medicine Press Ltd 2007.
4. Robin Cook: Cell. Putnam Sons (Penguin) 2014.

I. Gyógyszerész-Biotechnológus Bál

A babonáknak fittyet hányva, fergeteges báli hangulatot teremtettek a február 13-án, péntek este megrendezésre került első Gyógyszerész-Biotechnológus Bál szervezői. A Palatinus Szálló elegáns Bartók Terme megfelelő háttérrel biztosított az estélyi ruhákba öltözött bálozóknak. A hangulatos terem díszítése sem maradt el a várakozásoktól, hiszen a "péntek 13" hangulatát fekete macska és négylevelű lóhere léggömbök emelték ki. A dekoratőrnek (Schmazné Klézsl Csilla –Partyboom Rendezvényszervezés) még olyan apróságokra is kiterjedt a figyelme, hogy a több, mint 200 vendég asztalainak díszítését apró fekete macska konfettik egészítsék ki.

A nagystélyibe öltözött végzős gyógyszerész és biotechnológus hallgatók nyitó tánca szemet gyönyörködtető élmény volt. A dékáni és fővédnöki köszöntők és a hallgatói-oktatói vegyes kórus bemutatója után pedig sor került a Patronus Alumnum díjak átadására. A Rózsakerti Anita keramikumművész tervezésében megújult, elegáns Patronus Alumnum kerámia szobrokat 2015-ben a gyógyszerészek részéről dr. Rozmer Zsuzsanna, míg a biotechnológusok részéről dr. Kvell Krisztián vehette át. A díjat a hallgatók szavazatai alapján ítelték oda a gyógyszerész és biotechnológus szak egy-egy kiemelkedő oktatójának.

A tánczene hangjaira a parkett gyorsan zsúfolttá vált a keringőző, rock-and-rollozó pároktól. Majd a többfogatós, igen választékos és izletes vacsora után került sor a Bál Bora és Pálinkája díjak kiosztására. Az ezt követő táncház, melyet Horváth Judit és Kiss Tibor a Misina Táncgyűttes senior táncsoportjának táncosai vezettek, igen lelkes tömeget vonzott a táncparketre. Olyannyira, hogy felmerült annak igénye, hogy jövőre talán ennél nagyobb teret kellene hagyni a táncolni vágyó bálozóknak.

A tombolasorsolást követően, ahol több tucat értékes nyerevény lelt gazdára – köztük minőségi borok, szemüveg- és fogászati utalvány, és főnyereményként egy kétszemélyes wellness hétvége – folytatódhatott a tánc hajnalig.

A bál főszervezője Kósa Judit, a Cholnoky Szakkollégium szervező titkára volt, akinek az odaadó munkája és mindenre kiterjedő figyelme nélkül nem sikerülhetett volna a bál ilyen színvonalon. Természetesen kitartó gyógyszerész és biotechnológus hallgatók is segítettek a szervezést, akik közül Tigyi Bettina, Kurdi Csilla és Andraidesz Kitti dolgoztak a legkeményebben.

Ezúton is szeretnék köszönetet mondani nekik és azoknak az őszintén lelkes és fantasztikus munkabírási gyógyszerész és biotechnológus hallgatóknak, akik nélkül a bál nem lehetett volna ilyen emlékezetes. A gyógyszerész hallgatók közül Ferenczi

Krisztinának, Gampel Zsófiának, Koller Kornéliának, Fodor Henriettának, Höhl Nikolettnek és Kis-Pál Juliannának, a biotechnológus hallgatók közül Bánfai Krisztinának, Farkas Evelinnek, Róka Beátának, Bencze Noéminek, Szénási Dalmának, Szabó Tündének, Szilágyi Dorottyának, Godó Somának, Kardos Dorottyának, Vas Kincsőnek, Szabó Lujzának, Vajda Kingának, Forró Barbarának, Schreck Fatimének, Páhi Attilának, Majoros Andreának, Ligetvári Rolandnak, Péter Mártonnak és Dobos Andrásnak köszönjük a segítségüket.

Míg a Cholnoky Szakkollégium vezető oktatói közül: dr. Pál Szilárdot, dr. Horváth Györgyit és dr. Kvell Krisztiánt illeti köszönet a bál szervezésének támogatásáért. Az I. Gyógyszerész-Biotechnológus Bál azonban nem jöhetett volna létre ugyanezen a színvonalon a TÁMOP-4.1.1.C-13/1/KONV-2014-0001 pályázat támogatása nélkül.

Pongrácz Judit Erzsébet
egyetemi tanár
a Cholnoky Szakkollégium elnöke, a bál fővédnöke

A Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Könyvtár magyar nyelvű folyóirataiból válogatunk Mentők Lapja (1889-1944)

A szakmai körökben csupán BÖME-ként emlegetett Budapesti Önkéntes Mentőegyesület megalakításával vette kezdetét hazánkban a szervezett mentőszolgálat. A budapesti Szent István Bazilika egyik lámpatartó oszlopán elhelyezett tábla tanúsága szerint: „E helyen, az egykori Lipót-templom-bazárban létesített mentőállomáson kezdte meg működését 1887. május 10-én a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület, melyet *dr. Kresz Géza* alapított. Állította az Országos Mentőszolgálat a szervezett magyar mentés 125. évfordulóján, 2012-ben.” A táblán megörökítették a BÖME első mentőkocsiját, amely még lófogatú volt.

A BÖME hivatalos közleményei számára 1889. március 21-én *Burián Aladár* szerkesztő-kiadó, *Fodor Géza* (1867-1927) és *Chyzer Béla* (1868-1910) munkatársak közreműködésével tette közzé a Mentők Lapját. A lap kéthetenként jelent meg 1 ¼ ivnyi terjedelemben. Második évfolyamától kisebb formátumban – 2-2 ½ iv méretben – és csupán havonta, de folyamatos lapszámozással adták közre. A Mentők Lapja pár év alatt „az első segélynyújtás tudományának kincses tárházává” vált. 1

Megjelenését *Mihalkovics Géza* (1844-1899) egyetemi tanár e szavakkal üdvözölte: „A köznapi ember a >munka< fogalmát az élet szükségéinek beszerzésével azonosnak tartja, de a művelt ember a >munka< alatt egyéni hajlamaival összhangzatban levő foglalkozást tart... Ily kellemes foglalkozásra vállalkoztak Önök, fiatal barátaim, midőn a >Mentők Lapja<-nak szerkesztését és kiadását elhatározták. Szivemből üdvözlöm e vállalatot, mert rég szükségét láttam annak, hogy a magyar fiatalabb orvosi nemzedéket összetartó szellemi kapocs létezzék; de üdvözlöm különösen azért is, mert előreláthatólag nem anyagi előnyök elérése céljából egyesültek a vállalatra, hanem nemes eszme lebegett a szemek előtt, a midőn a kultúra egyik leghatalmasabb eszközét a sajtót vették kezükbe, hogy vele az ügynek, a melyért lelkesülnek, hasznos szolgálatára legyenek.” 2

1889-re a BÖME tagsága 964 főre emelkedett. Közülük 30 alapító, 134 pártoló és 800 éves fizető volt. A kiadó-szerkesztő édesapja *Burián János* (1819-1889) királyi tanácsos, ügyvéd, 1848/49-es honvéd-őrnagy is a BÖME alapító tagja volt.

Érdekességképpen közöljük az első füzet 6. oldalán található „a BÖME 1888. december 31-i vagyonszerkezetét” 1. és 2. táblázatát:

Bevétel		frt.	kr.
1.	Pénzkészlet 1888. március hó 1-én	8556	64
2.	Alapító tagsági díjakból	1750	
3.	Pártoló tagsági díjakból	1820	
4.	Rendes tagsági díjakból	2376	
5.	Adományokból		
	Budapest fővárostól	10000	
	A „Bécsi férfdalegylet” előadásából	4723	46
	Az operai előadás tiszta jövedelme	1349	55
	Gr. Karátsanyi Guidó-féle alapítv.-ból	1200	
	Baross Gábor Ó Nagyméltóságától, büntetéspénzekből	500	
	Haggenmacher Károly úrtól kocsiszerzésre	800	
	Schöninger Alfréd úrtól kocsiszerzésekre	100	
	Id. Luczenbacher Pál úrtól, vizmentésre	100	
	Ifj. Luczenbacher Pál úrtól, vizmentésre	50	
	A „Pester Lloyd” szerkesztőségétől	76	
	Kisebbségi ajándékokból	696	96
6.	Néhai Röck Szilárd alapítványa	5085	65
7.	Szállításokért	596	
8.	Eladott lovakért	200	
9.	A légszesz-társulattól (megtéritésként)	51	
10.	Cselekvő tőke utáni kamatok	21	44
Mindössze		40052	70

1. táblázat: A BÖME 1888. december 31-i vagyonszerkezet – Bevétel –

Kiadás		frt.	kr.	
1.	Mű- és gyógyszerári kiadások	1107	32	
2.	Általános beruházásokra (bútor, villamos jelzők stb.)	2401	81	
3.	Költség-számla:	Istálló és házbérre	734	30
		Építkezési és alakítási munkákra	744	69
		Levelező-lapok, bélyeg stb.re	202	51
		Gazda fizetése	200	

		Egyéb kiadások (az 1887. évi évkönyv 1550 példányának nyomdai és könyvkötői kiadása, szolgaszemélyzet ruházata, jelvények, kocsik javítása, jutalmak, távirat, másolás, tisztogatás stb.)	2537	44
4.	Irodai felszerelésekre		173	63
5.	Szolga-bérek		1026	16
6.	Légszuszítógép	350	87	
7.	Kocsik beszerzésére		1810	
8.	Lótartás		2003	36
9.	Lószertári kiadások		285	63
10.	Kocsisok béreire		993	50
11.	Bérek kiadások		195	60
12.	Élelmezésért		2001	15
13.	A titkárság díja		500	
14.	Pénzbeszedőnek (tagsági díjak beszedéséért)		111	
Egyenleg			22673	73
Mindössze			40052	70

2. táblázat: A BÖME 1888. december 31-i vagyon-mérlege – Kiadás –

A Mentők Lapja első kötetének szerzői főként a BÖME alapítói és szervezői köréből kerültek ki. Közülük csak néhányat említünk: *Mundy Jaromir* (1822-1894), *Nékám Lajos* (1868-1957), *Fodor Géza* (1867-1927), *Kuthy Dezső* (1844-1917), *Lenhossék Mihály* (1863-1937), *Kresz Géza* (1846-1901).

A folyóirat a szakcikkekén kívül tudósított a BÖME éves közgyűléseiről, a tagokról, az alapszabályok 8. §-ában előírt „biróság”-i ülések jegyzőkönyveiről, különleges esetekről, kisebb orvogyakorlati közleményekről, hírekről, eseményekről.

A harmadik táblázatban összefoglaltuk, milyen esetekhez „riasztották” a mentőket 1889. első negyedében.

Eset	január	február	március
Rögtöni rosszullét, megbetegedés	62	43	59
Sebzés, sérülés	209	170	200
Öngyilkosság és öngyilkossági kísérlet	29	29	40
Egyéb esetek	7	3	2
Halálesetek	4	14	2
Betegszállítás	128	116	103
Mozgó-órség	119	121	97
Tűzhöz kivonulás	3	5	2
Összesen	561	501	505
Nappali esetek száma	392	331	339
Éjjeli esetek száma	169	170	166
Vaklárma folytán kivonult órség	3	2	9
Az egyesület igénybe vett			
Rendőrségtől	253	193	153
Hatóságoktól	70	60	41
Magánfelektől	138	248	311
Ellenőrző orvosok száma	65	44	44
Működő tagoké (orvos-növendékek)	303	200	250
a) Rögtöni megbetegedések és azok nemei			
Általános rosszullét	26	19	33
Eskór (epilepszia GT)	17	10	9
Ájulás	4	4	-
Gutaütés	3	1	4
Vérzés fülből, szájból, orrból stb.	1	1	5
Ártalmas élelmi szerek s italok megbetegedés	-	-	-

Heveny alkoholizmus	6	3	2
Mérges légnemek belélegzése	–	–	4
Mérgezés	–	1	–
Megfagyás	–	1	–
Megfulladás veszélye	1	2	–
Hysteria	4	1	2
b) Sérülések és azok nemei			
Agyrázkódás	1	2	1
Csonttörés	40	27	18
Ficam és rándulás	7	8	7
Vérzés	10	3	2
Idegen testek eltávolítása	8	5	8
Bórhorzosolás	7	8	14
Zúzódás	15	27	30
Zúzott és szakított seb	45	38	55
Vágott seb	48	31	35
Szírt seb	15	6	13
Harapott seb	–	2	3
Égési seb	10	11	5
Lőtt seb	1	–	1
Belső sérülés	1	2	7
Kizárt sérv	1	–	1
c) Öngyilkosság és öngyilkossági kísérlet nemei			
Mérgezés	15	10	15
Lőfegyver	6	11	9
Metszés szúrás	2	3	3
Vízbeugrás	4	2	6
Önfelakasztás	1	2	3
Leugrás	1	1	4
Mérges légnemek belélegzése	–	–	–
Elgázoltatás által	–	–	–
d) Egyéb esetek			
Őrülési eset	4	2	1
Rögtöni szülés (az utcán)	3	1	1
e) Betegszállítás			
Első segélyllyel kapcsolatban / Megkeresés folytán			
Szt.-Rókuskórházba	69/1	69/-	53/3
I. Sebészeti kórodába	6/1	4/1	6/1
Üllői-úti új közkórházba	5/2	5/1	3/0
Erzsébet-kórházba	0/1	0/1	0/1
Szt.-János-kórházba	5/0	5/0	6/0
Stefánia-kórházba (gyermek-kórház)	1/0	0/0	0/0
I.Szülészeti kórodába	1/0	0/0	1/0
Irgalmasok kórházába	0/0	0/0	0/0
Katona-kórházba	1/0	3/0	1/0
Dologházi kórházba	3/0	0/0	0/0
Izraelita kórházba	1/1	1/0	1/0
Magánlakásra	29/0	20/0	25/0
Bethesda-kórházba	1/0	0/0	0/0
Ó-budai kórházba	0/0	1/0	0/0
Vidékre	0/0	0/0	0/1
Összesen	121/7	112/5	96/0

3. táblázat: Összefoglaló a mentősök 1889. első negyedévi munkájáról.

Külön rovat foglalkozott az „érdekesebb esetekkel”. Ezekről rövid cikkeket tettek közzé.

„Önfelakasztás. Este 8 óra 50 perczkor a közp. rendőrség telephonice értesíti az őrséget, hogy a muzeum-kertben egy fiatal egyén felakasztotta magát. Kivonulva a jelzett helyre, ott találtuk a fent nevezett egyént, kit egy rendőr megérkezésünk előtt levágott, teljes eszméletlen állapotban, arcza erősen cyanoticus volt s sem szivhang nem volt hallható, sem pulsus érezhető. Sylvester-féle mesterséges légzés alkalmazása, szájtátás, a nyelv előrehúzása mellett s camphor-aether injectiók után az egyént sikerült életre hozni. A Rókus-kórházba szállítottott.”³

A második évfolyamtól megjelenő „Levélszekrény” rovatban az olvasók kérdéseire válaszoltak egyetemi magántanárok, pl. *Jendrássik Ernő, Erőss Gyula, Szénássy Sándor* ésm. A kezdeményezés remek fórum lehetett volna gyakorló orvosok számára, de pár alkalom után hamvába hullt.

Könyvtárunkban a Mentők Lapja 1889-90,1914,1928-39,1942-ben kiadott kötetei helyben használhatóak. Szeretettel várjuk az érdeklődőket!

1. Okolicsányi-Kuthy D.: Régi Mentőidőkről. Mentők Lapja. (ML) 1929. 21. 9. 50.
2. Mihalkovics G.: Üdvözet a Mentők Lapja szerkesztőjéhez és munkatársaihoz. ML. 1889. 1.(1). 1.
3. Önfelakasztás. ML. 1889. 1. (2). 10.

1. ábra Őrségi telefonszoba (Mentők Lapja. 1928. 21. 4. 71.)

Dr. Gracza Tünde

Az alábbi tárcsa 1928-ban a Mentők Lapjában jelent meg!

Az „ESET”

(Az öreg mentőfiúknak szól e kis karcolat. Ők talán értékelik, és akkor – örülni fogok. Cary)

A világ mindenféle szervezetének van egy középpontja, ahonnan azt irányítják, éppen úgy, mint e földön teremtődött szervezeteknek is. Ez utóbbiaknál e középpont az: agyvelő, az előbbieknél a vezetőségek: igazgatóság, kormányzás stb. stb. Nálunk mentőknél ez – az őrsvezetőség.

Ide szaladnak be a telefonhálózat idegszállai, a drótok, amelyek útján e középpont a külső világgal érintkezésbe jut, és ahonnan a jelentésekre megindul az intézkedés, a felelet: az első segítségnyújtás akciója. Az intézkedés kell, hogy kielégítse a jelentők kívánalmait, de – kedves olvasók, lássátok az életből ellesett példákából, milyen a „tényálladék” jelentése a jelentő egyéniségek szerint, és mily szakértőnek kell lenni az esetjelentések megítélőjének és megbírálójának, a mi derék őrsvezetőinknek!

Az „eset” a következő: a Rákóczi-út 20. szám előtt, a villamos felborít egy öreg nénit, akinek az ijedtségen és a bal kezefején levő horzsoláson kívül egyéb baja nincs. A különböző „egyénségek” így jelentik az esetet:

A biztos úr.

(Ő jelent legtöbb esetben. Az ő dolga, mikor megjelenik a helyszínen, felírja a balesetes személyi adatait, a tanuk nevét és lakását, a villamos reláció számát, az időpontot, a helyet, és – ekkor kijelenti: most megyek és távszólók a mentőkért! Persze ezalatt az alábbi összes egyéniségek megtették a jelentést.)

Haló, haló, mentők? Itt Gulyás XXI. András közrendőr beszélek. Kérem a Rákóczi-út húsz előtt a villamos – a fene de recseg ez a telefon – elgázolt egy öreg szülét. Kérem az urakat, tesszen kiszállani. Jó napot.

Az ideges.

Hallohh – ... Hallohhh – Ha – Ha – a Mentők? Kérem tényleg a mentők? Ja központ – nem kell szám – Hallohhh!! Kérem – kéhérem itt elgáztak egy leányt – a villany. Rettenő, örület! Levágta a kerekeit a feje, – ide jöjjenek, de gyorsan! (azzal levágta a kagylót és elrohan. Tessék most kivonulni, de hová?)

A gyűjtő.

...ló ...ló ... Mentk? Jöjjenek azonnal a Rákóczi tizen, nem húszon – nem húszba. Elgázták! Mi? Hogy láttam-e?? Mii?? Hogy hívnak, ki vagyok? Hát mi köze hozzá! Én mondom! Persze a pénz az jó, de gyönni az nem jó! Ezér gyűjtöttem tavaly háromszáz penegőt?! Ez a humanizmus? Ez diszn... (Az örsvezető leteszi a kagylót, mert már tudja, hogy a gyűjtő három nadrággombot és két forgalomból immár kiment hídbárcát szerzett.)

Az igazgató barátja.

Hall – igen, itt én vagyok. Ott van Emil? Kérem ötlet azonnal a telef. – Mit? Magának – Ki maga ott? Hallja itt a Rákóczi húsz előtt elütött a villamos egy szakállas, öreg kéményseprőt. – Igen – én Emillel jártam az elemibe. Prbkeny Prozka vagyok a népjólétiből. De autón jöjjenek azonnal. A nevem? Hát nem értette? Mit gondol? Hazud – (Az örsvezető megint lecsapja a kagylót.)

Az álújságíró.

Hao – Heoo – Mentők? Itt Jerolovich Szvetozár, a „Déli kis Pellenger” főmnktrsa beszl. Azonnalidearákócziúthúsz – Mi az? Már tudják? Hogy lehet, hogy előbb, mint én? Abszrdm! Hiszen én láttam először! Na tisztelem a Zsiga bácsit – Agyó.

A vici a 20-ból.

Háló – it in beszilek á vici, á huszól, á Rágoczi utca, de á zárgentina kávéházból. Kérem á komflis csak egy ember elitötte, áz mar meg is hált. Mi? Á nevem? Perzse hogy hívjánák á rendőrsigre? No – Ott egye meg a – (A központ, aki benn van állandóan a vonalban, ha a mentőket keresik, jóindulatúan bont.)

A hivatalos jelentő.

(Nem mondom meg, ki „Ő”. Az öreg fiúk tudják. Látja „Ő” a csődületet, körülvillant a szemével, be a közeli kávéházba, ahol „ászéjja doktor-úr”-ral fogadják, – mint minden kávéházban.)

Héloh – hélohh – itt Érmin. Te tú vagy az? Á Popovics? No – másszatok ki ide a Rákóczi sztritte a Matyi elé. Mi? Igen gyorsan – lassan leteszi a kagylót a villa mellé és jelentőnk még egy félórát suttog a telefonba.)

100 évvel ezelőtt, 1915. április 22-én Ypernnél (Flandria) hajtották végre a németek klórgázzal az első gáztámadást *Clara Immerwahr (1870-1915) vegyész és pacifista*

Neve összekapcsolódik a női egyenjogúsággal. Áldozata csak a XX. század utolsó harmadában és főleg századunkban vált ismertté.

1870-ben született a Breslau (ma Wrocław, Lengyelország) melletti Polkendorfbán. Mint fiatal leány édesapja kémiai laboratóriumában felügyelet mellett dolgozott: mindenáron vegyész akart lenni. Míg bátyja gimnáziumba járhatott, ő csak a közép-szintű leányiskolát végezhetett el, ahol a fiatal lányokat zeneoktatás mellett a háziasszonyi és az anyaszerepre készítették elő. Clara azonban többet akart. 1895-től külön engedéllyel látogathatta a Breslauer Egyetemet, mint női vendéghallgató. Az egyetemen különként kezelték, s ezt a hallgatók és a professzorok állandóan éreztették is vele. Még a stúdium előtt, 1890-ben egy táncórán ismerte meg Fritz Habert (1868–1934), a nagyszerű és már jól ismert kémikust, aki beleszeretett és feleségül kérte. Clara kezdetben azonban kitért a házasság elől, mert független akart maradni. Erős akaratú, céltudatos nő volt, megbirkózott minden akadállyal és 30 évesen — Németországban elsőként — megvédte kémiai doktori disszertációját *magna cum laude* minősítéssel.

1901-ben találkozott ismét Fritz Haberral, amikor végül is igent mondott neki, mert úgy gondolta, hogy mellette megmaradhat kémikusnak, hiszen férje a karlsruhei – akkor még Tech-

nológiai Főiskolán rendkívüli egyetemi tanár volt.

Házasságuk elején elképzelése megvalósulni látszott: oktatót és kutatót. Azonban férje lassan tudományos segédmunkatárssá degradálta: ideje nagy részét férje újabb munkáinak korrektúrájával töltötte, ő végezte a bonyolult fordításokat is. Gyermekeik, Hermann megszületése után (1902) férje megtiltotta, hogy a laborban dolgozzon. Csak a saját karrierjére gondolt, és abból feleségét teljesen kihagyta. Clara megpróbált mindent, hogy a háztartás és a gyerekeknélvilágából kitörjön, de férje megakadályozta ebben, nyilvánosság előtti megszégyenítéssel, megalázással sújtotta. Clara egyedül érezte magát, egyre inkább depresszió kerítette hatalmába, férjétől elidegenült. Fritz Haber 1910-től Berlinben a Kaiser Wilhelm Fizikai-Kémiai és Elektrokémiai Intézet igazgatója, a fizikai kémia és az elektrokémia professzora lett.

Ferenc Ferdinánd trónörökösét 1914. június 28-án meggyilkolták Szarajevóban, Ausztria pedig pontosan egy hónap múlva, július 28-án hadat üzent Szerbiának. A következő hetekben Európa jelentős hatalmai sorra hadat üzentek egymásnak: elkezdődött az első világháború. Fritz Haber ebben az időben a mérgező gázok szintézisével foglalkozott.

1914-ben kilencvenhárom német természettudós felhívást intézett a „kultúrtilághoz”. Fritz Haber mellett Willstätter, Max

Planck, Emil Fischer, Konrad Röntgen, a biológus Ernst Haeckel, az orvos Paul Ehrlich is aláírták azt dokumentumot, mely szerint a német kultúrát a német militarizmus mentette meg. A "hurra *patriotizmus*" elérte az egyetemi hallgatókat és tanárokat is: az 1914/1915. évi első szemeszterben a berlini egyetemről a nagy számú egyetemi hallgató mellett 66 tanár is a fronton volt. Fritz Haber is meggyőződéses, elkötelezett német hazafi volt és úgy nyilatkozott, hogy "békeidőben a tudományos eredmények az emberiséget, háborús időben azonban a hazát kell hogy szolgálják". Véleménye szerint ezt a háborút minél előbb be kell fejezni, és ehhez minden eszközt fel kell használni, bármi legyen is az ára.

Clara Immerwahr (1870-1915)

Haber a stábjával 1914 szeptemberétől a hadügyminisztériumban dolgozott. 1906-ban már folytak kísérletek Németországban az ellenséges katonák látási viszonyait befolyásoló harci gázokkal (és mint utólag kiderült, Angliában és Franciaországban is).

Clara óvta férjét minden ilyen típusú kísérlettől, de ő felesége aggodalmaskodásait nem vette figyelembe. Az első kísérleteket Köln mellett végezték, katonai céljuk az ún. állóháború fellazítása és a frontvonal áttörése volt.

Nem a németek az elsők, akik a harctéren gáztámadást hajtottak végre. 1914 augusztusában a franciák könnygázt (xylilbromid) vetettek be a németek ellen.

A németek 1914. október 27-én dianisidinchlorsulfonátot használtak, amely a szem és az orr nyálkahártyáján fejt ki igen durva irritációt, azonban a kilövés során fellépő hő hatására a vegyület lebomlott és így hatása elmaradt.

Az idén lesz 100 éve annak, hogy 1915. április 22-én Ypernél (Flandria) a németek, előzetes állatkísérletek alapján, elsőnek alkalmazták a harctéren egy 6 km-es szakaszon nagy mennyiségben klórgázt. Berthold von Deimling tábornok irányításával 150 tonna gázt használtak fel. Mintegy 1200 halott és 3000 sebesült áldozata volt ennek a támadásnak, a közölt képek a megvakult katonákról és a halottakról megdöbbentőek.

A feszültség a házastársak között már ennek előtte kiéleződött. Clara Berlinben megpróbált mindent, hogy az ún. *speciális* egység embereit meggyőzze tettük barbárságáról. Fritz Haber a

feleségét hazaárulással vádolta, miközben őt tiszté léptették elő és ünnepelték. Clara a gáztámadás után, amelyben védtelen katonákat a kínhalálba taszítottak, tiltakozó gyűléseket szervezett és végül, látva tehetetlenségét, férje szolgálati pisztolyával 1915. május 2-án öngyilkosságot követett el. A német sajtó csak rövid hírben közölte Clara Immerwahr-Haber halálát. Férje ekkor már a keleti fronton volt, hogy újabb gáztámadást készítsen elő. (Meg kell említeni, hogy a német gáztámadások reakciójaként Franciaország 1916. február 22-én alkalmazta elsőként tiszta formában a foszfént (COCl₂). A későbbiekben ezeket az anyagokat ún. *mérgesgáz-gránátok* formájában vetették be.) Az Osztrák-Magyar Monarchia 1917-ben az első gáztámadás alkalmával jelentős sikereket ért el Piavénál. 1918 júniusában ismét gáztámadást alkalmaztak, amely azonban eredménytelen volt, mivel az olaszok már felkészültek rá, másrészt, mert a gáz a hosszú tárolás során veszített hatásából.

Az első világháborúban a gáztámadásoknak körülbelül 100 000 halott és 1,2 millió sebesült áldozata volt!

Fritz Haber az általa ipari méretekben megoldott katalitikus ammónia-szintézissel a műtrágya alkalmazásának úttörője lett, és még számos más szerves-kémiai anyag és eljárás feltalálása is fűződik a nevéhez. Ellentmondásos tudományos működése dacára, a szerves kémia új alapokra való helyezése alapján 1918-ban Stockholmban neki ítelték a kémiai Nobel-díjat. (A díj átadási ünnepségénél 1919-ben Ernest Rutherford angol Nobel-díjas atomfizikus nem volt hajlandó kezét fogni vele.) Fritz Haber volt a feltalálója annak a kémiai folyamatnak is, amellyel ő eredetileg rovarirtó szernek szánt gázt állított elő, de amelyet a náci Németország továbbfejlesztve a tömeggyilkosságra alkalmas Zyklon B gáz előállításához használt fel. Ezzel a szerrel a Harmadik Birodalom koncentrációs táborai embermilliókat küldtek a halálba. Ez a sors jutott Fritz Haber szűkebb és tágabb rokonságának is.

Albert Schweitzer 1915-ben kimondta: tisztelet minden élőlény előtt! A filozófus Martin Buber így fogalmazott: „Az ember kísérletei során minden pillanatban nemet mondhat, ha felismeri felfedezésének pusztító hatását!” Ezt követelte Clara Immerwahr is, aki tettével felhívta a világ közvéleményét a harci gázok alkalmazásának szörnyű következményeire. Ma több német városban utcák és terek őrzik Clara Immerwahr nevét, 1991-től a róla elnevezett díjat azoknak ítélik oda, akik a háború ellen, illetve az emberi jogokért emelik fel szavukat.

Makovitzky József
Heidelberg/Freiburg

Írók, költők betegségekről és orvoslásról

Kosztolányi Dezső: Esti Kornél

NYOLCADIK FEJEZET,

*Melyben szegény Mogyoróssy Pali, az újságíró a kávéházban hirtelen megőrül,
azután a tébolydába csukatik*

– Pali, Pali – csillapították.

– Pali, vigyázz. Mindenki rád néz.

– Pincér! – tapsolt Gergely, a régi, kítűnő újságíró, aki minden titkos panamáról tudott – pincér! Feketét, pohárban! Pali, ülj le. Igyál feketét, Pali.

– Pali, ide mellém – biztatta Zima, egy német lap munkatársa.

– Pali, vedd le a kalapod.

– Pali, Pali.

Így paliztak az újságírók, mind rendőri tudósítók, akik e bűvös augusztusi éjszakán, úgy tizenegy felé, abba a kávéházba toppantak, mely a rendőri tudósítók éjszakai tanyája.

A csoport közepén volt valaki, akit nem mindjárt lehetett látni. Áttetsző esőköpenyt viselt, vadonatúj szalmakalapot, szintén rendőri tudósító: Mogyoróssy Pál.

Már elhelyezkedtek évtizedes törzszakasztaluknál. Mind az öt újságíró Palit figyelte, rosszul palástolt kíváncsisággal.

Mogyoróssy Pál levette vadonatúj szalmakalapját. Nézték selymes, oldalt választott szőke haját, mely kicsiny, leányosan finom koponyára borult. Amikor gyönyörű esőköpenyét fölakasztotta a vascsacsira, egy karcú, igen rokonszenves, úrias fiú tűnt föl előttük, a negyven éve ellenére is majdnem pubi, akin a rövid nadrág sem állna rosszul. Csinosan volt öltözve. Borsózöld burburyruha, zefiring, fehér selyem lepkenyakkendő, melyen alig láthatóan villámlott át egy halványársárga csík. Mintha skatulyából ugrott volna ki.

A márványasztalra papírba göngyölt csomagot dobott, melyben még egy ilyen zefiring rejlett meg két pár szarvasbőr kesztyű. Ez volt minden poggyásza.

Délután fél kettőkor érkezett a Déli vasútnál, a balatoni gyorssal, azóta nem is járt otthon.

Rendes egyhónapos, nyári szabadságát Hévízen töltötte, ott pihent, s a kellemet a hasznossal összeegyeztetve, egészségét ápolta. Fürdött a forró, rádiumos tóban, melynek sötét tükrén buja, óriási, indiai lótuszok libegnek, elnyúlt a pocsolyában, magára lapátolta a kénes iszapot, különösen bal felső karjára, melyben utóbb szaggatást érzett.

A csúz egy hét alatt elmúlt. Vele együtt a fejfájása, az éjszakázás okozta kimerültsége is. Szünideje alatt fölpezsdült. Őt „színes“ tudósítást írt, melyet sürgős-ajánlottan küldött el szerkesztőségének. Villanyos elevenséggel röplültek a hetek. De csak hármát tudott megvámi. A negyediket csomagolt, elfogyott a türelme, váratlanul hazautazott.

Hogy leszállt a vonatról, s fél kettőkor megpillantotta a Vérmezőt, a Gellérthegyet, szívéet kimondhatatlanul édes öröm szorította össze. Budapestet, mint született budapesti fiú, imádtá. Fényes délután sugárzott, csupa ígélet, boldogság. Kezében a kis, könnyű poggyással fölment a Várba, letekintett a Bátyasétányról, egy fényképésznél levétette magát - harminc darab fényképet csináltatott, hogy barátainak majd szétszétogathassa s esetleg közzététtesse egyes képes újságokban is -, megozonnázott egy cukrászdában, aztán csak sétált, a kellemes, üdítő órák álomszerűen suhantak, majd hirtelen bealkonyult, a sörszín verőfény rozsdabarnává változott, s akkor a hús lombok alatt leballagott a hegyről, átment Pestre, és a főkapitányság táján barátjaiba botlott.

– Még egy feketét! – kiabált Gergely a pincérnek, aki asztalukhoz közeledett – hetet – ujjjaival mutatta – hetet –, mert ekkor lépett a kávéházba Esti.

Estiért fél órával ezelőtt telefonoztak, hogy jöjjön azonnal. Közölve vele, hogy miért.

Ő nem rablógyilkosságokról, banksalásokról, letartóztatásokról írt újságcikkeket, hanem önmagáról és embertársairól olyan történeteket, melyek talán nem is történtek meg, csak megtörténhetnek, verseket, regényeket, szóval a szorosabb írói mesterséget gyakorolta.

Nem is fordult meg még ebben a kávéházban, ahol a rendőri tudósító kis, ideges cigarettákat szívnak, s éjszaka kettő felé a telefonokon lógva öngyilkos cselédeket, családirtó szörnyeket, lilimtiprókat ordítanak bele a hangtölcsérbe a szerkesztőségekben ülő ügyeletes gyorsíróknak, betűzve a tettesek és áldozatok nevét - *Sikki* - úgy mint: *Sándor; Üxhiüll; Károly* még egyszer *Károly*, nem megint *Károly* és *Ilona* -, vagy hajnalig darvadoznak a kopott plüsspamlagon, és ásitva, káromkodva virrasztják a nemzet szünni nem akaró haldoklóit, egy élemedett politikust vagy egy öreg, érdemes író, hogy mikor végre-valahára kegyeskednek meghalni, „átszólhassanak a redakcióba“, és az éjjeli szerkesztő betördelhesse a lapba a már hetek óta kiöntött, körülzsinogelt, friss döbbenettől és könnyektől csöpögő ólomhasábokat.

Idegenül nézett körül.

Esti magas férfi volt, bajnoki termetű, látszatra erős, de belül gyöngye és puha. Álmatlan-kék szeme állandóan valami riadalmat tükrözött. Taglejtései lázasak, tétovák. Bizonytalanságában mindig hajlandó lett volna ellenkezőjét tenni annak, amit szándékozott. Hitetlen lelke zavart volt. Érzékenysége oly fokú, hogy annak előtte bármelyik pillanatban sírva tudott volna fakadni akármin, egy rozoga gyufatartó vagy egy fáradt arc láttán, évek során azonban idegrendszerének e természetes rezzenékenységét iskolázta, megkeményítette, egész a kegyetlenségig, s mint hajtóerőt, öntudatosan bekapcsolta művészetébe. Csak érezni akart, látni. Egyetlen dolog, ami éltette s némiképp az emberek közösségéhez fűzte, ez volt, meg az, hogy félt a meghalás utolsó kötelességétől. Ezért otthon orvosi könyvekkel bástyázta magát körül, evés előtt fertőtlenítőszerekben mosta a kezét, rettegett attól és vonzódott ahhoz, ami beteg és beteges, romlott és különös, kereste az alkalmat, hogy halálos nyavalyákat lásson, talán abban a tudatban, hogyha a halált nem bírhatja el, legalább előszobájába tekint be, s általában végzetesen izgatták a szörnyű dolgok, a megsemmisülés kis és nagy színjátékai, a lassú vagy gyors pusztulás, mert azt remélte, hogy valamit mégis elleshet a titokból akkor, mikor az ismeretlen láb reánk tipor, s a lét észrevétlenül a nemlébe billen.

Most is ez hozta ide.

Miután otthon a hallgató lemezén hallotta a hírt, lecsapta a kagylót a villára, lámpáját eloltotta, s rendetlen kazlakban hagyva íróasztalán a beírt kéziratpapírokat, rohant az újságírók kávéháza felé.

Ismerősei egy csillár alatt tanyáztak, amely félig kiégett körtéivel barátságosan vörhenyeges fényt szitált a társaságra. Nehezen vette őket észre a vastag, bűdös füstben. Gergely fölnyújtotta jobb kezét, melyben egy világos Média parázslott, szipkában.

Esti kezet fogott kartársaival, Gergellyel, aki telefonozott érte, a hosszú, zöld arcú Sultéttyval, Vitényivel, kinek most mutatkozott be, Zimával, a német újságíróval, s a kedves, kopasz Bolzával, aki humorból mindenkit így köszöntött: „üdv”.

Utoljára hagyta Mogyoróssy Pált.

Pali, úgy rémlett, megörült annak, hogy Esti eljött. Tüstént fölállt, várt, míg kezel a többiekkel, aztán sokáig nem engedte el kezét, me-lengette bársonyos, glicerintől lágy tenyerében, amely forróbb volt az övéénél. Kissé feléje is hajolt, mintha meg akarná ölelni, mintha mel-lére akarná hajtani fejét.

– Esti – szólt halk, rekedtes hangon –, de jó, hogy itt vagy te is. Szükség van rád ma éjszaka – mondta hálás tekintettel. – Vártalak.

Ez meglepte Estit.

Ők ketten sohasem pajtáskodtak, noha gyermekifjúságuk óta ismerték egymást. Hivatásuk, érdeklődési körük más-más térre szólította őket. Ennél fogva egész életükben alig váltottak harminc-negyven mondatot, azok is csak efféle töredezett szókából álltak: „Szervusz, mit csiná-lsz „Semmit.” „No, szervusz.” Esti azonban – csak most érezte – titokban rokonszenvezett vele. Eszébe villant, hogy a korán lezajlott húsz esztendő alatt, míg ifjúságuk eltűnt, akarata ellenére is figyelte, többet törődött vele, mint hitte.

Mindenekelőtt kisfiús volta érdekelte, amely külsejét megóvta az öregedés látszatától. Az is tetszett neki, hogy makacs hallgató volt, hogy néha hetekig se szólt senkihez, és magáról sohase beszélt. Ez Esti előtt, aki csak magáról tudott beszélni, írni, hallani, rejtélyessé tette. Pénz-zavarát, amely ebben a környezetben majdnem dicsőség, nem emlegette. Ruhája, inge, fényesre sikált körme mindig rendben volt. Ősi ne-mes családjáról hallgatott. Emellett szemfüles kuktamesterségét lelkiismeretesen és kiválóan művelte, de bizonyos lenézéssel, s távol tudta magától tartani az embereket, akikkel egyébként választékos udvariassággal érintkezett. Esti ennek folytán öntudatlanul is megtisztelve érez-te magát, ha Pali valamelyik borozóban egy alig észrevehető úri mozdulattal asztalához hívta, le is telepedett melléje, pár percig nézte is őt, de hamarosan eltávozott, mert Pali a kedvéért se tett le konok, tartalmasnak látszó némaságáról. Úgy ivott, mint a gödény, bort, pálinkát, ami akadt. Rengeteget „bevett” magába, majdnem állandóan részeg volt. A részegség mégse látszott meg rajta. Csak valamivel sápadtabb lett, arcára egy viaszlarva ereszkedett, és ez még inkább fokozta komolyságát.

Esti mindezt oly gyorsan és egyszerre érezte vissza, hogy ebben a pillanatban aligha lett volna képes így részeire bontani. Utána még két képet látott, két régen lepergett mozijelenetet, amely pompás emlékezetében nem halványodott el. Egyszer – ennek már húsz éve lehet – Mogyoróssy Pál az Orfeumban pezsgőzött, éjfél után, s az ívlámpák nappali fényében kezét egy sárga szoknyás táncosnő kásásan omlatag combjára helyezte, akinek arcán szépségtapasz volt, nagyobb a rendesnél, nyilván valami tisztálanságot, sebet leplezhetett el. A másik kép jelentéktelenebb, de nem mellékes. Pár évvel ezelőtt, egy novemberi délután, háromnegyed ötkor Mogyoróssy Pál a körüti nagykávéház tü-körablaka mellett üldögélt, egyedül, magába süppedve, kezében nádkeretes újság, de nem olvasott, Esti pedig, aki közvetlenül mellette ha-ladt el a körúton, diákosan megkoccintotta a tükörablakot. Mogyoróssy Pál ezt nem hallotta, mert tovább is a levegőbe bámult. Esti azon-ban hazafelé menet egész úton arra gondolt, vajon mit gondolhatott abban az időben Mogyoróssy Pál.

Pali most az alig észrevehető, úri mozdulatával asztalához intette őt. Esti leült. Azt kérdezte, hogy mi újság. De senki se felelt.

Az öt újságíró ettől kezdve csak Estit figyelte. Már nem Pali volt az érdeklődés központja, mint imént, mert ők tudták, amit tudtak. Most a meglepetést, melyet maguk fájdalmasan és borzongó gyönyörrel végigszürcsöltek, a rémületet és röhejt szerették volna látni újra megszü-lemelni Esti arcán, mint ahogy a sokszor hallott adomák is új varázst kapnak, ha másoknak meséljük el.

Esti arca semmit sem árult el. Fejét – szegyenében-e, gögijében-e – a padló felé sütötte. Egy újságot emelt föl a márványasztalról, hogy abba burkolózzék.

Ez alól csak egyetlen pillantást vetett Palira. Mozgékonyabb volt, mint egyébkor, s arca élénk rózsaszín. Úgy tetszett, többet ivott a ren-desnél, erősebb italokat.

Hozták a feketét, mind a hetet együtt.

A fekete forró volt, ihatatlan. Legalább hatvan fok. Párái a poharak belső peremén kövér vízgyöngyök alakjában csapódtak le.

Az újságírók félretolták. Zima a kávést szidta, hogy ilyesmit ad a „sajtónak”.

Pali fölkapta a gőzölgő poharat, amely a keze bőrét is megpörkölhette, s egy hajtással kiitta, körömcseppig.

Esti kiejtette kezéből az újságot. Döbbenet a széke támlájára dőlt, és rámeredt. Arra gondolt – s a gondolat is rettenetes volt –, hogy ez a parázsló folyadék mily égési sebeket perzselhet nyelőcsövébe, gyomorfalába.

Gergely leste a hatást, s Estire tekintett. Zima összezsapta kezét. Vitényi, Bolza a fejét csóválta. Skultéty pedig, aki előbb különbeket is látott és már-már eltompult a nevetés ingere iránt, a zsebkendőjébe egy új nevetést fűjt szét.

Pali észrevette a nevetést, s hogy védekezzen ellene, közösséget vállalt vele. Szintén nevetett, szórakozottan.

– Adjatok egy cigarettát - szólt.

Őt cigaretta röppent feléje az öt újságíró kezéből. Pali rágyújtott. Mellre szívta a füstöt, és kifújta. A többiek is rágyújtottak, Gergely ki-vételével, aki csak szivarozott. Különbben mind cigarettáztak. Esti is.

Pali nem nagyon akart kötélnek állni. Csak ezt mondta a mellette ülő Zimának:

– A fogaimat is megcsináltatom.

– Miért?

– Miért? – vonta a vállát. – Hát, hogy rendbe legyen. Hát, hogy rágni tudjak. Itt hátul csak két gyökeret kell kihúzni. Kitűnő fogorvosom van.

Száját kitértette csúnyán, és Zimának, akit alig ismert, szájüregét mutatta. Különböző, nyálasan csillogó csonkok között homályosan aranylottak a hidak. Egy ujját óvatosan a két gyökér felé vezette, melyet a kitűnő fogorvos majd fájdalom nélkül fog eltávolítani.

Ez még mindig nem volt színház. Gergely tüzelte őt, hogy legalább egyet-mást „leadjon” jobb számaiból.

- Szerencsére nagyszerű étvágya van a Palinak.
- Igen – mondta Pali –, naponta megeszem harminc barackot.
- Mennyit? – kérdezte Skultéty.
- Harmincat.
- Negyvenet például nem tudnál megenni?
- Annyit nem. Harmincat.

Terjengős magyarázatba kezdett Zimának az étkezés fontosságáról, a ruházkodás fontosságáról, az egészség fontosságáról. Azt is megemlítette, hogy négy új ruhát rendelt.

- Adjatok egy cigarettát – mondta.

Az öt újságíró megint cigarettát dobott, de alig figyelt rá. Ők már az est folyamán több ízben hallották a fogakat, a harminc barackot, a négy ruhát, s unni kezdték a dolgot. Fűrge idegrendszerük, mely arra van berendezve, hogy minden borzalmat nyomban befogadjon és el-lökjön, s aztán jelezze az „unalmat”, nem talált tápot, ezenkívül szégyenkeztek is Esti előtt, hogy ide „csődítették” hiába, és felsültek Palival. Ezért Skultéty kihalászott belső zsebéből egy kefelevonatot, Mogyoróssy Pál utolsó cikkét, melyet Hévízről keltezte egy héttel ezelőtt küldött, de a szerkesztő természetesen nem közölte. A cikk alá Pali mind a két nemesi előnevét odaírta: *Alsó- és felsőmogyoródi Mogyoróssy Pál*.

Míg Pali a szerelmeivel, a sikereivel hozakodott elő, mintegy olcsó és gyors végeladást rendezve életéből, Esti a márványasztal alatt kényelmesen átfuthatta a cikket.

Tudósítás volt ez, épkezláb, csinosan megírt tudósítás. Arról számolt be, hogy ezen a nyáron a Balaton mentén feltörhetetlen zárat találtak fel, a villákat mind ellátták velük, s ennek folytán *az ottani betörők huszonnégy óra alatt az ország északkeleti részébe vonultak*. Esti az utolsó mondatnál elmosolyodott.

Gergely, aki ezt a mosolyt meglátta, Skultétyval együtt ádáz vadászszervenvedéllyel csapott Palira.

- No, Pali, mi van az újságírók özvegyeivel és árváival?
- Ja – szólt Pali feléjük fordítva lángoló, de petyhüdt arcát. – Hát beavassuk őt is? – és barátjaira kacsintott, akik már hallották ezt.
- Hogyne, hisz azért jött ide – mutattak Estire.
- Esti, igazán nem szólsz senkinek? – vallatta Pali bizalmas hangon.
- Nem – válaszolt Esti –, egy szót se.
- Hát – mondta, és körülnézett –, mindnyájan milliárdosok vagyunk. Te is, én is. Mennyit akarsz egy novelláért? – Na – szólt bátorítva Estit, oly elnéző jósággal, mely minden kapzsiságot megbocsát. – Ötszázat? Ezret? Megkapod.
- Miből? – dűnnyögött Esti, hogy valamit ő is mondjon.
- Miből? – ismételte Pali gúnyosan. – Fogadd becsületszavadra, hogy senkinek se beszélsz. Különben vége. Megcsinálják mások.
- Mondd már – unszolták az újságírók. – Adjatok előbb egy cigarettát. Nézd – szólt, míg gyufát gyújtott –, az egész egyszerű. Nem beszélve arról, hogy mennyire nemes célú. Az újságíróözvegyek... az újságíróárvák...
- Tudjuk, tudjuk. Ugyan kezdj bele.
- Szóval én meg te meg még valaki – majd eldöntjük, hogy kicsoda – holnap kocsin bejárjuk a várost, fölkeressük az összes budapesti nagykereskedőt, és közöljük velük az ötletemet, melyet nektek engedek át, ingyen. Az újságíróözvegyeknek...
- Hagyd azokat az özvegyeket – szóltak a riporterek.
- Tehát a kereskedőknek elmondjuk, hogy írják ki a kirakataikba: *Mától kezdve minden portéka 25 %-kal olcsóbb*. Csak ennyit. Ezt persze még nem érted.
- Nem – felelte Esti határozottan.
- Várj. Mi történik erre? A közönség, mint az örült, megrohanja az üzleteket, a kereskedők mindent eladnak, milliárdokat harácsolnak, mi pedig a busás haszonból csak 5%-ot, mondd: öt százalékot kötünk le magunknak. Ez nem sok. Méltányos. Bizonyára belemennek. Még mindig nem érted?
- Nem.
- Tudniillik – és ezt már súgta –, a kereskedők azután is csak olyan áron adják a portékájukat, mint azelőtt. Itt a fortély. A régi áron. Érted már?
- Értem.

Esti elszomorodott. Ámuldozott, hogy „ez” csak ilyen, hogy ennyire egyforma és gépies. Az újságírók is csatlakoztak Paliban, kudarcot vallottak vele. Gyöngé ügy volt. Kezükből kalapjukkal azt indítványozták, hogy menjenek innen.

Pali szívesen ment, mert ezt a kávéházat ő se találta alkalmasnak, másik kávéházat keresett, ahol kevesebb az ember, bizalmasabban lehet tárgyalni. Esti karjába fogódzkodott, s – előbbi tervéről elfeledkezve – hirtelenül egy Lancia kocsit ígért neki, melyet majd holnap reggel a lakása elé küldet.

Künn a nyári éjszaka valamit meghívósódott, édes volt és csodálatos, talán még a gyorsan elhamvadt délutánál is igézetesebb. Csöndes volt és hullámos. Lassan, ütemesen mozgott ide-oda mély csöndjével, lüktetett mély hullámaival, melyek az ár és pály törvényei szerint egymást pontosan váltogatva ringottak, maguk alatt roppant rétegeket és örvényeket sejtetve. Szikrák gyulladtak a hidakon, tűzkoszorúk a Dunán s a Svábhegyen, mely izzó pontjaival egy induló óceánjárónak tetszett. Fények röppentyűztek. Lámpák égtek, akár máskor, csak valamivel élesebben. Az akácfák az utcai gázlángok sugarait átszűrve az aszfalra vetették fekete árnyékcspikeiket, melyek szintén remegtek, rugalmasan kiterültek, összehúzódtak, mint a víztükör. Budapest egy tengeralatti város lett. Társzekerek eveztek, lomhán imbolyogva az éj közepén, gépkocsik fordultak meg motorcsónakok gyanánt, viharosan söpörve a sötétség felfröccsenő tajtékját, s a sok vízjármű mind Palit röpítette, aki tárt karokkal úszott a mámorban, és boszorkányos sebességgel sodródott célja felé. Élvezte ezt a rendet, ezt a célszerűséget, ezt a gyorsaságot. És akárhová hányták a habok, az jó volt, kéjesen finom s kegyes.

Esti arról beszélt Palinak, hogy menjen haza, feküdjék le, pihenje ki magát. Pali ezt mintha meg se hallotta volna.

Amikor a főkapitányság elé értek, Esti elbúcsúzkodott tőle. Pali megragadta kezét.

– Hát már elmégysz? – kérdezte szomorúan. – Itthagysz te is? – és szeme egyszerre megtelt könnyel. – Most? Neked pedig mindent látnod kellett volna – és nem engedte el kezét.

Úgy vonta befelé.

Esti meghatódott. Ő, aki oly egyedül élt Budapesten, mintha Madagaszkárban vagy a Fidzsi-szigeteken lakna, soha ilyen baráti melegséget nem tapasztalt. Vele tartott.

A társaság nagy lármával rontott be az épületbe. Detektívek, írnokok, hivatalnokok köszöntötték Palit, akik két évtized óta ismerték. A mozgó csapathoz, melynek közepén Pali állt Esti karjába csimpaszkodva, még sokan hozzácsatlakoztak. Kíváncsi idegenek szánakozva és mosolyogva kérdéseket intéztek hozzá, s követték a kongó boltívek alatt. Ezen Pali nem csodálkozott. Természetesnek tartotta, hogy mindenki „együtt van“ ezen az éjszakán, mely nem olyan, mint a többi, s mások is érzik azt az örvendetes változást, melynek jóvoltából korszakalkotó, új tervek akadálytalan könnyedséggel cikáznak agyában. Amíg Gergely és Skultéty két különböző telefonon egyidőben tárgyalt a szerkesztőséggel, hogy mit kellene tenni a szerencsétlennel, Esti a figyelmét másra irányította. Az éji idillt szemlélte, a zöld fényben de rengő legénységi szobákat, a durva deszkaágyakat, melyeknek szőrpaplanán rendőrök alusznak kardjukkal együtt, s az orvosi látleletre váró megkéselt verekedőket, az egészséges, daliás, bajszos biztosokat, akik romlatlanul ennyi romlás között egy vaskorlát előtt őrzik a rendőrhajszán elcsípett csavargókat, a kendős, alkalmi dajkákat, a szinte előkelőnek látszó utcai lányokat, az ifjú selyemfiúkat, s arra gondolt, hogy az élet e fájdalmas gazdagságában, az erő és jajveszékelés e házában peregetek le Pali legszebb éveit.

Megint a Körúton jártak. Elöl Pali és Esti. Palinak már nem kellett Esti kezét és karját fogni. Bízvást elereszthette. Ment ő anélkül is. Vonzotta a szánalom.

Hátuk mögött az öt újságíró hangosan vitatkozott. A kedves, kopasz Bolza azt a nézetet képviselte, hogy azonnal kocsira kell tenni, és haza kell vinni a családjához. Gergely ellenvetette, hogy kárt tehet akárkiben, mert már „közveszélyes”. Skultéty is helyeselt. Pali viszont makacsul hajtogatta, hogy neki fél kettőkor találkája van egy nővel a Nyugati pályaudvarnál, fél háromkor beszélnie kell az Erdélyi Borzóban legalább ötszáz kartársa előtt az újságíróözvegyek és -árvák s a budapesti kereskedők 25-, illetve 5%-os szövetségéről. Mindenesetre győzött a fölfogás, hogy még ma éjjel „beszállítják”.

Egyelőre egy másik kávéházba mentek. Itt édes, sárga bort ittak. Tíz perc múlva egy új kávéházban ültek, és császárkörtét ittak. Tíz perc múlva egy harmadik kávéházban vörös bort ittak. Mindenütt cigarettáztak. Mindenütt ismerték őket a pincérek, az újságírók hű proletár barátai, akik éppúgy vándorolnak egyik kávéházból a másikba, mint ők egyik szerkesztőségből a másikba. Mindenütt kivételes figyelemben volt részük. Pali mégse volt megelégedve sehol, nem volt jó sehol, újra mennie kellett tovább és tovább, valami vallásos láz hajtotta, hogy a negyedik kávéházból is elzarándokoljon az ötödik kávéházba. A kávéház az újságíró temploma.

Itt Gergely és Skultéty hosszas, szakszerű tanácskozás után elhatározta, hogy telefonoz a Szent Miklós elmeosztályra. Wirth doktor azt felelte, hogy csak hozzák be, ő az ügyeletes, rendelkezésükre áll. A kávéház pénztáránál hosszan tárgyalták a beszállítás módjait, mert mint rendőri tudósítók, célul tűzték ki, hogy minden simán, ízlésesen menjen.

Abban a nagykávéházban voltak, hol Esti egy novemberi délután háromnegyed ötkor megpillantotta őt magába süppedve. Pali Estivel épp ahhoz az asztalhoz telepedett, ahol akkor ült. De most a tükörrablak le volt engedve, s az éjszaka beáramlott a csöndes, elhagyott kávéházba, szinte eggyé olvadva vele. Mindketten a rézkorlátra könyököltek. Egy darabig a tulajdonos is asztaluknál álldögált, redőbe vont homlokával hallgatta a szegény szerkesztő urat, és hogy elhívták az asztaltól, mélyebben köszöntötte őt, mint rendesen, nyilván, hogy finomságát éreztesse. A kedves, kopasz Bolza menni készült. Neki három lánya volt, azokért dolgozott éjjel-nappal, s mindig korán kelt. Pali előtt némán emelte meg keménykalapját. Ezúttal nem mondta: „üdv”.

Vitényi és Zima is vele tartott.

Pali megvetően szélnek eresztette őket. Minthogy Gergely és Skultéty még mindig főzött valamit a pénztár előtt, egyedül maradt Estivel.

– Írni fogok – szólt Pali.

– Jó.

– Regényeket, novellákat – tette hozzá, és valami kétségbeesett mozdulattal Esti feje felé nyúlt. – A lapot otthagynom. Nem írok több tudósítást. Nem érdemes.

Kinézett az éjszakába. Egy kocsi robogott a faburkolaton.

– A kocsi kerekei „dörögnek” – mondta Pali. – Dörögnek” – hangsúlyozta. – Milyen szép a mi magyar nyelvünk. Így kell írni. Nem haladnak, hanem „dörögnek”.

– „Dörögnek” - ismételte Esti, és ő, aki minden szót annyiszor latra vetett, megunt és újra elövelt, nem tagadhatta, hogy most neki is tetszett ez a szó.

– De mit írnak? – fakadt ki Pali elcsukló hangon, rimánkodva.

– Akármit. Ami érdekel. Ami eszedbe jut.

– Mondd, például jó ez? A nő feljön a lakásomba. Figyelsz?

– Figyelek - szólt Esti, akinek már zúgott a feje.

– Tudod, olyan barna haja van, de nem fekete, nem is gesztenyeszín – gondolkozott –, kakaószínű haja van. Szeme, mint az a kis kék virág. Hogy is hívják.

– Ibolya?

– Nem, nem – fejét rázta Pali.

– Nefelejcs?

– Az. Nefelejcs. És mint a tűz – tette hozzá oly vadul, hogy most félelmetes volt. – A teste langyos, de én ezt nem szeretem. Lepermetezem jéghideg kölnivízzel, a combját, a hátgerincét, míg egészen ki nem hűl. Fejére azokból a kis kék virágokból koszorút teszek. Mint egy halott menyasszony a koporsóban. Akkor elmegy – tépelődött. – De hogy fejezzem be? Mit mondjak, mikor elmegy?

– Amit ilyenkor szokás: „Viszontlátásra.”

– Nem – tiltakozott Pali, és egy ötlet lobbant fejében –, ezt mondom majd neki: „őszinte szívjátékkal”. Minden nőt meghódítasz ezzel. Ekkor olyast érez, aminek nem bír ellenállni. Hallod? Így. „Őszinte szívjátékkal” – tagolta különös, csalafinta mosollyal, Estire meredt, és szeme olyan volt, mint a tűz. – Bölints, ha te is érzed ezt. Érzed most?

Esti, aki nem érezte azt, amit az a nő érezhet, de érezte, hogy mit érezhet most Pali, bólintott.

Megváltás volt számára, mikor Gergely és Skultéty közbefogták Palit, és kivitték az utcára. Pali kocsiról hallani sem akart. Újságíró barátait leintette, folyton kiszakította magát karjukból. Estit kereste. Át-átszólt hozzá, míg Gergely és Skultéty vezette.

– Esti, olaszul is megtanulok. Még ma éjjel megtanulok olaszul, Esti.

A Nyugati pályaudvarnál szerencsére elfelejtette a kakaóhajú nőt. De az Erdélyi Borozóról nem feledkezett meg.

Itt csalódás fogadta. Morajló néptömeget várt, olyant, amilyent az újságírók rendkívüli közgyűlésein látott, mikor puszkaporos hangulatban elnököt buktatnak, de az éjjeli kocsmá a mulatozás e fegyverszünetében, kettő és három között, hogy a vacsorázók már eltávoztak, és a hajnali korhelyek még nem érkeztek, üres volt, csak pár pincér lézengett, egy-egy kést, kanalat rakva az újonnan terített asztalra. A kartársak nem jöttek el. Senki se jött el. Elszontyolodva tekintett körül. Legyintett. Ezért a rongy népségerért semmit sem érdemes tenni.

– Magyarország – sóhajtott. – Újságíróözvegyek, szegény kis újságíróárvák – és egy asztalhoz tessékelt barátait.

Korhelylevest rendelt. A többiek már se enni, se inni nem tudtak.

Pali bámulta levesét, nem nyúlt hozzá, sokáig kevergette-kavargatta, aztán a sórtartó egész tartalmát, a sót, paprikát a fogpiszkálókkal együtt beleöntötte, és enni kezdett. A fogpiszkálók ropogtak fogai alatt.

Mindhárom társa fölugrott.

– Rémes – szörnyülködött Skultéty –, rémes – és egy tükörben nézte zöld arcát, amelyről a hideglelés, savanyú vigyorgás úgy csurrant le, mint az ecet.

– Rémes.

– Tegyük már valamit – mondta Esti. – Ez szörnyű.

Pali a fogpiszkálókat visszaköpte tányérjába. Nem bírta összerágni.

Gergely, aki egy új, világos Médiát nyomintott szipkájába, Skultétyval az asztal mellett levő telefonfülkébe vonult. Nem telefonoztak. Csak sopánkodtak. Szegény, szegény.

Pár pillanat múlva Gergely a haját fölborzolva rontott ki a telefonfülkéből. Egyenesen Palihoz rohant.

– Disznóság! – ordított magából kikelve – disznóság!

Pali bambán, közönyösen üldögélt.

– Te Pali – szólt Gergely megrázva a karját, mintegy ébresztgetve őt –, verik az elmebetegeket.

– Hol? – szólt föl kábulatából, s arcán lazán mozogtak az izmok.

– Hát a Szent Miklósban. Most telefonoztak. Két elmebeteget ma éjjel véresre vertek.

– Botrány! – tódította Skultéty. – Országos botrány.

– Szenzáció – mondta Pali. – Fizessetek – és mint a katona, aki éjjel álmában vezényszót hall, talpra szökött, újságírókötelességére emlékezett, a nyilvánosság ellenőrző szerepére, az emberiség parancsára. – Ne zárjátok le még a lapot – rendelkezett. – Tíz hasábot kérek. És adjatok még egy cigarettát.

Esti alkalmasnak érezte a pillanatot, hogy megugorjék. Nem bírta tovább. Utálta a cirkuszt. Magától is undorodott. Óvatosan a járda túl-só felére szökött, s onnan szemlélte a történendőket.

Először Gergely lépett ki az Erdélyi Borozóból, aki mint minden szörnyű dolog született és tapasztalt rendezője, egy kocsit füttyentett oda. A kocsisnak jó borralalót ígért, s valamit a fülébe súgott. Később jött Skultéty. Utána Pali, hajadonfőtt. Selymes szőke fejére rátette vadonatúj szalmakalapját, melynek valaha eleven növényrostjai már éppoly hervadtak voltak, éppoly halottak, mint az a koponya, melyet eltakart. Elsőül ő szállt a kocsiba, aztán Gergely és Skultéty. Elindultak.

Esti az Andrássy úton gyalogosan bandukolt hazafelé. Harminc cigarettát szívott el ezen az éjszakán, kilenc feketét ivott, nikotinmérge-zése volt és koffeinmérge-zése. Lihegett. A házfalakba kapaszkodva meg-megállott, tapogatta ütőerét, jobb karján az orsócsonton meg a nyakán. Rossz szíve összevissza kalimpált. Gyomra émelygett. Mégse bánta, hogy eljött ide. A csúnya élménnyel együtt valami meleget vitt magával, valami állati meleget és ragaszkodást, melyre kellemes volt gondolnia, egy ember utolsó szeretetét. Gazdagabbnak érezte magát, hogy pár óráig tévedésből önzetlenül szerették.

Nem volt szomorúbb, mint egyébkor. Még csillagok ragyogtak az égen. A hídon kis szél fűjt, a Duna mély ágyán visszahozhatatlanul hömpölygött előre a továbbhaladás, elmúlás ütemére. Mikor benyitott dolgozószobájába, hol évek gyakorlata folytán mindig készenlétben tudott lenni, gépiesen íróasztala elé ült, kihalászott a rendetlen papírkazalból egy-két oldalt, elolvasta, hogy megjelje a folytatáshoz szükséges hangot és papírra vesse azt a regényfejezetet, melyet képzeletében már kiformált. Azt, amit ezen az éjszakán látott és hallott, félretette, hogy érjen, hogy elfelejtse kissé, hogy majd valamikor, alkalmas pillanatban kiemelhesse lelkéből.

A koci sivalkodott az éjszakában.

Hajtott a kocsis, a borralaló reményében jóval túllépte a megengedett kilométer-sebességet, vágatott. Hátról a koci kis lila lámpája égett, természetellenes vegyi fényvel. Elöl a fényszórója tündöklő sugárszönyeget dobott a sötét kövezetre, anélkül hogy a gumikerekek utol bírták volna émi. Ez a sugárszönyeg változni látszott, néha úgy tetszett, hogy minden pillanatban új, néha pedig állt, úgy tetszett, hogy a régi és ugyanaz, a koci tovább cipeli magával, s minthogy nem használja el, érintetlen fényességében villámgyorsan újra és újra maga elé teregeti.

Pali, aki a főülélen foglalt helyet, ezt figyelte, ezzel a játékkal szórakozott. Ismét megújult az az érzése, de sokkal erősebben, hogy valami tenger emeli és süllyeszti jótékonyan. Ki-kihajolt, hogy megnézze arcát a víztükörben, de a hullámok már magasra csapkodtak. Nem látott semmit.

Gergely mellette ült a főülélen. Skultéty velük szemben a lecsapható kispadon. Az járt eszükben, hogy bírának-e vele, ketten. Pali azonban nyugodt volt. Azokra a biztatásokra se hederített, melyekkel az embertelen elmeorvosok ellen uszították. Szesztől fűszeres, vékony szá-

ját nyalogatta. Nem beszélt.

Így ezen az úton egész háttérbe szorult. A homályban, melyben időnként három emberfej mozgott: az övé, Gergelyé meg Skultyété. Azok se beszéltek. Gergely ásított.

A gépkocsi egyet ugrott a hepehupás talajon, mintegy rémületében hatalmasat tülkölt, s máris megállt a Szent Miklós kapuja előtt. Csöngetni se kellett, a portás a tülkölésre kaput nyitott. Gergely szállt ki, majd Skultyété. Utoljára Pali. Odalépett a portáshoz:

– Ki az ügyeletes orvos? – kérdezte tőle hivatalosan.

– Wirth doktor úr.

Pali egyenesen állt. Gyönyörű esőköpenyének két nyitott szárnyát fújta a szél.

Mikor a fiúk körülvették, így szólt:

– Adjatok egy cigarettát.

Az öngyújtó lángja megvilágította arcát. Most nyugodt és komoly volt, mint valaha régen.

– Hány óra? – érdeklődött.

– Háromnegyed három.

– No, menjünk – mondta, és elindult, határozott léptekkel, azzal az otthonossággal, mellyel újságírók idegen helyeken járnak.

Gergely, Skultyété egy lépés távolságból követte őt. Az első emeleten zár csikordult. Szürkére festett vasajtó nyílt ki egy keskeny, nagyon mély folyosóra, melyen két villanykörte pislogott. Pali az ajtóban eltiporta cigarettáját, hátratekintett barátai felé, de azok messzebb álltak. Gergely lehajolt, mintha kioldozódott cipőzsinórját kötné meg. Tehát ő maga ment be.

Utána a vasajtó zörögve becsapódott, az ápoló kulccsal zárta be.

Gergely, Skultyété néhány másodpercig még tűnődött a vasajtó előtt. Aztán lementek a lépcsőn, beszálltak a kocsiba, mely még várt reájuk.

A pusztulást érezték mind a ketten, mindnyájuknak közös sorsát, mely akár ebben a formában, akár egy másikban egyaránt megrendítő, s előbb-utóbb diadalmaskodik rajtuk. Gergely, aki már sok fölbélvést és akasztást nézett végig, köhögött, mormogott valamit, mintha káromkodnék. Skultyété egész este annyit röhögött és nyihározott, hogy fáj a vékonya. Hallgattak. Gergely a főülélen ült, Skultyété a lecsapható kis padon. Pali helye üres maradt. A gépkocsiban gyász lebegett.

Mogyoróssy Pál, a *Közlöny* belső munkatársa, a folyosón lépkedett előre, de az olyan hosszú volt, olyan hosszú, hogy alig lehetett végére érni. Nagyon messze, vagy száz lépésnyire tőle a második villanykörte alatt egy egészen hitvány kis alak várakozott, csenevész, vérszegény, sokkal alacsonyabb és gyöngébb, mint Pali. Füle kicsit szétállott. Fehér köpenyéből a szívhallgatója kandikált ki. Ez volt Wirth doktor.

Pali, mikor hozzá ért, ahogy szokott ilyenkor, bemutatkozott a maga és lapja nevében, szerényen, önérzetesen, mert a nagyközönséget képviselte.

– Fölvilágosításért jöttem - mondta Pali. – Azt hallottuk, kedves főorvos úr – és elakadt.

Wirth segítette:

– Mit?

– Azt – mondta Pali –, hogy ma éjjel itt megvertek két elmebeteget.

– Itt? – szólt Wirth, a földre pillantva. – Nem, kérem. Itt nem verik a betegeket. Különben is nálunk nincsenek elmebetegek. Csak idegbetegek vannak, akik egy kissé fáradtak, és üdülnék.

– De határozott adataink vannak, főorvos úr. – Nem, szerkesztő úr, tévedés lesz – és Pali vállát megérintve, majdnem szemtelenül mosolygott.

Az orvos Paliba karolt, sokáig sétáltak le-föl a hosszú-hosszú folyosón. Köröttük az osztályok voltak, nyitott termek, lila villanymécses égett bennük, mely a gépkocsi hátulsó kislámpájához hasonlított. A betegek, azok, akik tudtak, aludtak, játszadoxva álmukban életük csip-csup eseményeivel, összerakva és szétszedve őket, akár a többi emberek. Sokan azonban nem tudtak aludni. Egy kövér, borostás férfi, aki az agylágyulás harmadik szakában volt, fölült ágyában, fejét előrelógatta, s kék csikos kórházi köpenyét arcához nyomta.

Pali a kórjelzésük, gyógyulási eshetőségük iránt érdeklődött, Wirth a politikáról és rendőrségről csevegett, s egyes újságírókról is, közös ismerőseikről, majd atyai jóindulattal a vérbajról. Baráti eszmecsere volt ez, közvetlen és fesztelen. Aztán minden átmenet nélkül elérte zseb-kését, melyet Pali át is adott neki, s az orvos meg sem köszönve ezt, fehér köpenye zsebébe csúsztatta, a szívhallgató mellé. Máris hozzávetőleges kórjelzést csinált. A részletes vizsgálatot reggelre halasztotta, mert későre járt.

Pali még mindig beszélt, összevissza locsogott mindent. Egyszerre megállt. Úgy tetszett, hogy a dolog nincs egészen rendben. Valami halvány és felületes bizonytalanságérzése támadt. Csak annyi, mint nekünk, mikor órákig megyünk az utcán, s kényelmetlenül érezzük magunkat, mert nadrágtartónk egyik szára, mely máskor egyenletesen szorítja vállpercünket, legombolódott. Eszébe jutott Gergely, Skultyété.

Ekkor azonban Palit már Wirth egy külön kis szobába vezette, melynek csöndességét, csinoságát nem győzte dicsérni, holott ellenszenves volt, ronda volt és kopott, s minden bútora egy viaszkosvászonnal vont asztal, egy szék, egy ágy, egy éjjeliszekrény meg egy fűtőttest.

Az orvos leült az ágyra. Lelkére beszélt, hogy vetkőzzék le, aludja ki magát, holnap majd kimehet a szép kertbe sétálni.

Pali tiltakozni akart személyes szabadságának megsértése ellen, a sajtó nevében, de hangját nem hallotta. Csak a dühét hallotta. A szabadjegyei. Ő, aki mindig a kordonon belül, minden öngyilkosságnál, minden tünetésnél, minden temetésnél a kordonon belül. Ő, ő.

Wirth eltűnt. Utánafutott a folyosóra, de ott se volt. Csak egy ápolót látott, nem azt, aki az ajtót nyitotta, hanem egy másikat, idegent.

Visszament a szobába. Kinézett a rácsos ablakon a kertbe, melynek elburjánzott gyöpén ecetfák között a bürök virágjai lengették, fehéren, mint a széttépett kéziratpapírok. Még égett a villany, de nélküle is lehetett látni. A nap, a világegyetem pontos óraműve, elvégezve könyörtelen futását, fölsejlett a szemhatár mögött, s fehérre meszelte az eget. Megvirradt.

Rákönyökölt a siralmas, viaszkosvászonnal vont asztalra. És most Estire gondolt, Estire, aki miután hajnali munkáját kijavította, villanylámpája kallantyúját elkattantotta, s már hálószobájában állt egy ingben, levetkőzve, de nem tudott aludni, mert ő is rá gondolt.

Pali azon töprengett, hogy mit is csináljon. Egyelőre azonban nem jutott eszébe semmi.

Csak ült, és sírt.

INTÉZETI, KLINIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK

Az Anatómiai Intézetből

■ Január 22-23. között került megrendezésre a 15th Meeting of The Hungarian Neuroscience Society konferencia Budapesten, ahol intézetünk munkatársai és TDK-hallgatói is részt vettek. *Reglodi Dóra, Tamás Andrea, Kovács László Ákos, Vass Réka Anna és Jüngling Adél* négy posztert mutattak be.

Az I. sz. Belgyógyászati Klinikáról

■ A Semmelweis Egyetem II. sz. Belgyógyászati Klinika és a Magyar Endokrinológiai és Anyagcsere Társaság X. Endokrinológiai Továbbképző Tanfolyamán, december 5-én Budapesten a „Hetényi Géza” Endokrinológiai és Anyagcsere tanszék részéről *Mezősi Emese* a „Differenciált pajzsmirigy-rák” címmel, *Bajnok László* pedig az „Endokrin hipertonia felismerése, szűrése: guideline-ok, algoritmusok. Endokrinológus szempontjai, ajánlásai” címmel tartott előadást.

■ A VII. Szívelégtelenség Napok (Hajdúszoboszló, 2015. január 23-24.) keretében *Gál Roland* az „Esetbemutatók” szekcióban „Négy etiológia, egy szívelégtelen eset” címmel tartott esetprezentációt. Ugyanitt *Habon Tamás* „A szívelégtelenség új gyógyszerei a farmakológus és a klinikus szemszögéből” szekció üléselnöke volt, egyben előadást tartott „Ivabradin szerepe és helye a szívelégtelenség kezelésében” címmel.

■ A Magyar Thrombosis és Haemostasis Társaság XII. Kongresszusán, Szilvásváradon (2014. október 2-4.) *Habon Tamás* „Stroke megelőzés, ajánlások, praktikumok a kardiológus szemszögéből” címmel tartott felkért előadást

■ *Kenyeres Péter* az Európai Kardiológiai Társaság (ESC) 2014. évi kongresszusán szeptember 30-án Barcelonában tartott esetprezentációt „Tachycardia induced heart failure complicated with ventricular thrombus in a young patient with Friedreich’s ataxia and cardiomyopathy” címmel.

■ *Habon Tamás* „A minőségbiztosított vizsgálóhely – A kórházi minőségbiztosítási rendszer és a klinikai vizsgálatok kapcsolódási pontjai” címmel tartott előadást a Pécssett rendezett GCP továbbképző tanfolyamon, 2014. október 17-én.

■ A III. Pannon Kardiológiai Napok rendezvényen Pécssett (2014. október 16-18.)

Habon Tamás „Új perioperatív guideline” címmel tartott előadást.

■ *Habon Tamás* a SPAF Akadémia Tudományos Továbbképző rendezvényen 2014. november 21-én Budapesten üléselnöki feladatok mellett előadást tartott „Ajánlások és a klinikai gyakorlat a kardiológus szemszögéből” címmel.

■ A magyar belgyógyász társaság 45. Nagygyűlésén, Budapesten, 2014 november 27–29. között az I. sz. Belgyógyászati Klinika részéről üléselnöki feladatot láttak el: *Tóth Kálmán, Hunyady Béla, Szabados Eszter* és *Vincze Áron*.

Az intézet a következő prezentációkkal képviseltette magát:

Hematológiai Munkacsoport: *Losonczy Hajna*: Új lehetőségek a krónikus lymphoid leukaemia kezelésében.

„Hetényi Géza” Endokrinológiai és Anyagcsere Tanszék: *Bajnok László*: „Szemlévények az endokrinológia és a kardiometabolikus kockázat csökkentésének kapcsolatából”; *Szujó Sz. és mtsai*: „Az első hazai tapasztalatok a nexavar kezeléssel differenciált pajzsmirigy-rákban”; *Varga L. és mtsai*: „Az autoimmun thyreoiditis és az infertilitás kapcsolata”; *Gáspár B. és mtsai*: „A hyponatraemia előfordulása és okai egy belgyógyászati-endokrinológiai osztály két éves beteganyagában”.

A Kardiológiai Munkacsoport: *Tóth Kálmán*: „A stabil koszorúér-betegség kezelésének modern szemlélete”; *Szabados Eszter*: „A gyógyszeres kezelés sajátosságai kardiorenális szindrómákban: guideline-ok és kompromisszumok”.

Gasztroenterológiai Tanszék:

Hunyady Béla: „A hepatitis C kezelésének új lehetőségei”; *Lukács M. és mtsai*: „Nem varix eredetű felső gastrointestinalis vérzések idős, orálisan antikoagulált betegekben (2004-2014 a pécsi trend)”; *Pár G. és mtsai*: „A tranziens elasztográfia szerepe a fibrosis regresszió/progresszió megítélésében és mint a nyelőcsővaricositás prediktora májbetegségekben”.

Pulmonológiai Munkacsoport

■ 2015. január 23-24. között a Magyar Tüdőgyógyász Társaság Budapesti Továbbképző Fórumán *Balikó Zoltán* az ott-hon szerzett pneumónia 2014-es European Respiratory Society ajánlásáról tartott előadást.

■ 2015. február 20-21. között *Sárosi Veronika* Herceghalmon „Az NSCLC diagnosztikája és kezelése – a jelen kihívásai, a jövő lehetőségei” című rendezvényen az

Avamain vizsgálat tudományos háttere c. előadást tartotta.

■ 2015. február 21-én a Kodály Központban továbbképző tanfolyamra került sor, ahol az I. sz. Belgyógyászati Klinika részéről *Késmárky Gábor* „Az atherosclerosis diagnózisa”, *Bajnok László* „Hypercholesterinemia és diabetes mellitus – Az új nemzetközi és hazai ajánlások a diabetest kísérő érrelmeszesedés kezelésében”, *Halmosi Róbert* „Célszervvédelem: mikor, kinek és miért?”, *Habon Tamás* pedig „Nyerő kombinációk” címmel tartottak referátumot.

■ *Bajnok László* részesült a Metabolizmus folyóirat 2014. évi díjában.

■ 2015. február 13-14-én Budapesten, a XV. Gasztroenterológiai Továbbképző tanfolyamon *Bajor Judit* „Gluténérzékenység: az új divat?”, *Hunyady Béla* „A hepatitis C kezelésének új távlata” és *Vincze Áron* „Széklet átültetés” címmel tartottak felkért előadást. A továbbképzésen a szervezők *dr. Mohás Márton* és *dr. Riba János* díjmentes részvételét is lehetővé tették. A tanfolyamot 32 kreditpontra akkreditálta a Semmelweis Egyetem.

■ 2015. február 26-28. között az I. sz. Belgyógyászati Klinika és a Zala Megyei Kórház közös szervezésében tartott belgyógyászati kötelező szintentartó tanfolyamon Zalaegerszegen *Bajor Judit* „Szemléletváltás a coeliakia diagnosztikájában és kezelésében”, *Hunyady Béla* „Virushepatitisek” és *Vincze Áron* „Aktualitások az IBD kezelésében, biosimilerek” címmel tartott előadást.

A II. sz. Belgyógyászati Klinikáról

2014. december 4-én *Mikolás Esztella Zsóka* sikeresen megvédte „Az erythropoetin szénhidrát-anyagcsere kifejtett hatása és az erythropoetin-rezisztencia” című PhD-értekezését.

Az Élettani Intézetből

■ A Magyar Élettani Társaság ezévi első vezetőségi ülését videokonferencia formájában tartották 2015. február 13-án, a pécsi helyszín az Élettani Intézet Honvéd utca 3. épületének III. emeletén található könyvtárterem volt. Az ülésen *Pintér Erika, Hejlyes Zsuzsanna, Pethő Gábor, Balaskó Márta* és *Pétervári Erika* vett részt, az Élettani Intézetből pedig *dr. Karádi Zoltán*.

■ *Karádi Zoltán* a szervezőbizottság tagjaként illetve alelnökként részt vett az 5. Közép-Európai Elhízástudományi Kong-

resszus szervezőbizottságának és a Magyar Elhízástudományi Társaság elnökségének Budapesten a Hotel Flamencoban, 2015. február 16-án tartott közös ülésén.

A Farmakognózi Tanszékről

■ Papp Nóra előadást tartott a kaposvári Fekete István Látogatóközpontban 2015. február 21-én „Hét ír” – Gyógynövények az erdélyi népi orvoslásban” címmel.

A Patológiai Intézetből

■ 2015. január 29.-én a SOTE I. sz. Patológiai és Kísérletes Rákkutató Intézet által szervezett 50 kreditpontos, „A lágyszövetek tumorok patológiája” című, kötelezően választható, patológusoknak meghirdetett posztgraduális továbbképző kurzusán *Tornóczki Tamás* „A peripherias idegek tumorai” címmel tartott előadást.

■ *Pajor Gábor* 2014. november 6-20. között kéthetes vendégkutatói látogatást tett a heidelbergi DKFZ Molekuláris Hematológia és Onkológiai Intézetében. Látogatása során a karcinogenezis hátterében húzódó abnormális mitotikus folyamatok vizsgálatára alkalmas módszereket igyekezett elsajátítani. A tanulmányút a PTE ÁOK Dékáni Hivatalának valamint a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságának pályázati támogatásával valósulhatott meg.

A Sebészeti Klinikáról

■ *Vereczkei András* az Európai Endoszkópos Sebész Társaság téli ülésén meghívottként vett részt a Journal & Publication Committee tagjaként Rómában.

A Sebészeti Oktató és Kutató Intézetből

■ A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán 2015. február 5-6-án megrendezésre kerülő Tudományos Diákköri Konferencián két hallgató képviselte intézetünket. *Sárvári Katalin* „Széndioxid-algákkal készített pneumoperitoneum okozta káros hatások vizsgálata és csökkentésének lehetősége” címmel, míg *Szelechman Ildikó* „PPAR-gamma agonista hatása izolált perfundált vesében kialakult iszkémiás károsodásra” címmel tartott előadást. *Szelechman Ildikó* előadásával a szekciójában II. helyezést ért el, ezáltal továbbjutást nyert az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára.

A Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikáról

■ A IV. Fehérvári Orvosnapok rendezvényen (Székesfehérvár, 2015. február 6-7.) klinikánkról az alábbi előadások hangzottak el: *Bódis József*: „Laparosopia-endo-

metriosis”; *Ertl Tibor*: „A perinatológia elmúlt 20 éve Magyarországon”. A konferencián mindketten üléselnöki feladatokat is elláttak.

■ *Gócze Péter* meghívottként részt vett az „European Ovarian Cancer Expert Forum”-on (London, 2015. február 6-7.), melyen referáló előadásokat tartottak a petefészekrák kezelés új lehetőségeiről, a személyre szabott gyógyszeres kezelésről, az olaparib terápiairól és a BRCA tesztről.

■ *Koppán Miklós* részt vett „A medencefenék ultrahang-diagnosztikája” címmel tartott uro-gynekológiai licenc vizsga részeként rendezett elméleti és gyakorlati képzésen (Kistarcsa, 2015. február 7.), és felkért referátumot tartott „A medencefenék funkciójának és diszfunkciójának anatómiája és dinamikusa” címmel.

■ *Dr. Papp Szilárd* részt vett a Magyar Nőorvos Társaság Cervixpatológiai Szekciójának XXI. Tudományos és Továbbképző Ülésén (Hajdúszoboszló, 2015. február 6-7.), ahol „Tapasztalataink a neoadjuváns sugárkezelés alkalmazásával a méhnyakrákos betegek műtéti kezelése kapcsán” címmel tartott előadást.

■ *Stefanovits Ágnes* ugyanezen a rendezvényen „A változások a méhnyak adenocarcinómáinak incidenciájában” címmel tartott előadást.

ISMERŐSEK EZEK A FOGALMAK?

VAN EGY JÓ ÖTLETED? AKKOR PÁLYÁZZ!
VÁRJUK EGYÉNEK ÉS CSAPATOK JELENTKEZÉSÉT!

Pályázati feltételek:

Pályázni egyénileg és 3-5 fős csapatban lehet.

A pályaművek terjedelme minimum 2000 gépelt karakter (borító, képek, táblázatok nélkül). A pályázatot Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel, 1,5-es sorközzel és körben 2,5 cm margóval írva kérjük beküldeni PDF vagy Word formátumban. A pályaművek fedlapján kérjük feltüntetni: a pályázó(k) nevét, évfolyamát, e-mail címét, telefonszámát. Bővebb információ az info@aok.pte.hu – email címen kérhető.

A pályaműveket az info@aok.pte.hu e-mail címre kérjük beküldeni.

Beküldési határidő: 2015. április 13., 12:00 óra

Pályaművek bemutatása, zsűrizése: 2015. április 22., 14:00

A díjazott pályaművek szerzői értékes tárgyereményben részesülnek.

FELHÍVÁS TEHETSÉGGONDOZÓ VERSENYRE! „Innovatív megoldások az egészségügyi ellátásban”

Valódi hivatást kínálnak

A dékán szerint gyorsan találnak munkát az itt végzettek

(Interjú dr. Miseta Attilával, a pécsi orvoskar dékánjával)

A legkülönbözőbb érdeklődési körrel rendelkezők is megtalálhatják a számításukat a pécsi orvoskaron, amely családias légkört, magas színvonalú oktatást és biztos karriert kínál az ide felvételizőknek. A kar vezetője, dr. Miseta Attila szerint számukra az orvosi szakma megszerettetése a legfontosabb.

– Mindenki életében az egyik legfontosabb döntés, hogy hová megy továbbtanulni, milyen pályát választ. Önnél mi ennek a döntésnek a története?

– Nálunk annak idején az édesanyám hozta meg ezeket a nehéz döntéseket. Nem igazán tudtam, hogy mi akarok lenni, amire ő annyit mondott, hogy fiam, legyél orvos. Pécsre azért jöttem, mert ez volt a legközelebbi orvosképző hely hozzánk, de egy pillanatil sem bántam meg, hogy ide kerültem. Nagyon hamar sikerült beilleszkednem, és életem egyik legszebb időszakát jelentették a pécsi egyetemi évek – olyannyira, hogy a mai napig itt dolgozom.

– Egy mai tizennyolc évesnek miért érdemes az orvosi, fogorvosi, avagy gyógyszerészeti pályát választania?

– Ezek mindegyike olyan szakma, ahol a legteljesebb érdeklődési körrel rendelkezők is megtalálhatják a számításaikat. Mindez igaz azokra, akik a fizikát kedvelik, hiszen az ortopédia, avagy a fül-orr-gégészeten ennek a tudásnak nagy hasznát veszik, a kémia szerelmesei számára ott van a gyógyszerek világa, de említhetem az emberi pszichével és elmével foglalkozó pszichológiát is, ami megint egy teljesen más terület. Az orvostudományok által kínált spektrum elképesztően színes. Emellett nálunk megmaradt a személyes jellegű és hangvételi oktatás hagyománya, ami mára kiveszőben van az eltömegesedő felsőoktatásból; a nagy tömegelőadásokon túl a gyakorlati foglalkozásokon az oktatók és a hallgatók között intenzív személyes és szakmai kapcsolat szövődik, és ez az igazi gyakorlati oktatás és tudományos kutatás sava-borsa. Természetesen az sem egy utolsó szempont, hogy az általunk kínált diplomák kifejezetten keresettek, nem csupán Magyarországon, hanem az egész Európai Unióban.

– Mit kínál a pécsi orvoskar az egyetemi évek és a későbbi karrier szempontjából?

– Kezdjük a karrierrel! A nálunk végzett diákok biztosak lehetnek abban, hogy nem kell sokáig munkát keresniük, legtöbbjüknek már azelőtt megvan a munkahelye, mielőtt megkapta volna a diplomáját. Nem csak ez a fontos azonban számunkra. Karunkon családias légkör uralkodik, ami az oktatáshoz és a tudományhoz való hozzáállásunkból is következik, és ez sok diákunk számára vonzó. Azt is tudjuk persze, hogy az orvosi szakma nem könnyű, ahogy a diploma megszerzésének követelményei is magasak, azonban úgy vélem, hogy megéri ebbe belevágni.

– Említette a magas követelményeket. Mit gondol, kik számára ideális ez a pálya, és mire van szükség itt a sikerhez?

– Természetesen nagyon fontos a biológiai, fizikai, kémiai

alapok megléte ahhoz, hogy valaki sikerrel tudja venni nálunk az akadályokat. Emellett a legfontosabbnak én mégis az ifjonti lelkesedést tartom, amelyet mi amennyire tőlünk telik, próbálunk majd táplálni és ösztönözni. A motiváltság és a szakma szeretete létfontosságú ezen a pályán, hiszen mi nem csak egy szakmát, hanem életmódot, hivatást kínálunk a hallgatóinknak.

Egy kar, melynek végzett diákjai visszavágnak

Mindig olyan egyetemre szerettem volna járni, amit újra elvégeztem volna, ha már múltba fűlnak a diákévek! És beteljesedett, amit óhajtottam: újra elkezdeném, újra elindulnék a hegynek föl. Vannak felejthetetlen pillanatok: amikor felvettek, amikor a beteg először látta meg bennem a hófehér köpenyből felé nyúló segítség ígéretét és habozás nélkül előre köszönt. Ugyanakkor van a remény, hogy jót s jól; titok, mely ezer szállal szövi át azt az egyetemet, mely gyémántkemény akarattal és erős hittel vértezett fel. Visszatérek. Nekem ez a garancia.

(Dr. Váncsodi József)

„Első a hallgató” – ez a „centrális dogma” az Általános Orvostudományi Karon. Kiemelkedő oktatási színvonal az ország legnagyobb tradíciójával rendelkező egyetemén, amelynek rögzös vizsgaidőszakait a pezsgő egyetemi élet, a páratlan hallgatói összetartás segít átvészelni. A végeredmény pedig: egy emlékekkel átszótt, nagy presztízsű diploma, amely minőségi átjárót képez a „nagybetűs életbe”.

(Dr. Vastag László)

Forrás: Új Dunántúli Napló 2015. február 10.

Csúcstechnológia segítségével képzik itt a jövő orvosait

MEDISKILLS A szimulációs oktatás ma már minden szempontból messze túlmutat a próbababák használatán

Szó szerint új generációs orvoscépzés zajlik a pécsi orvoskaron, ahol a hagyományos gyakorlati oktatás mellett a legkorszerűbb betegszimulációs módszerek segítik az orvostanhallgatókat a szakma alap- és mesterfogásainak elsajátításában. Mindez persze nem váltja és nem is válthatja ki az orvoslás alapját jelentő beteg-orvos kapcsolatot.

Az orvoscépzés sava-borsa a gyakorlati képzés, hiszen a legtöbb orvosszakma esetében épp a betegekkel való közvetlen kapcsolat jelenti az orvosi hivatás lényegét és varázsát. Magas szintű gyakorlati képzés nélkül lehetetlen felkészült orvosokat képezni, az ifjú orvosjelöltek épp ezért már egyetemi éveik alatt kórházi gyakorlatokon sajátítják el a létfontosságú ismereteket. A pécsi orvoskar több jelentős újítást is bevezetett már az elmúlt években annak érdekében, hogy az itt nyújtott gyakorlati oktatás minél magasabb színvonalú legyen: az újjászervezett oktatókórházi rendszer révén a felsőbb éves hallgatók professzionális környezetben végezhetik el gyakorlatait, ám legalább ennyire fontosak azok a modern betegszimulációs módszerek, amelyek révén a reménybeli orvosok már azelőtt megtanulhatják és begyakorolhatják az

alapvető eljárásokat, technikákat, mielőtt betegekkel találkozónának.

A szimulációs oktatás ma már messze túlmutat a próbababák használatán, mostanra komplex betegszimulátorokról beszélhetünk, mondja a pécsi létesítményért felelős Maróti Péter. A legfrissebb modellek az orvoscépzés egész spektrumát lefedik, legyen szó az alapvető sebészeti technikákról, vizsgálati módszerekről és képalkotási eljárásokról. A pécsi MediSkills labor ezt nyújtja a hallgatók számára, legyen szó akár egy egyszerű rutinvizsgálat szimulálásáról, vagy egy életmentő beavatkozásról. Mindemellett a szimulációs oktatás nem pótolja és nem is pótolhatja a valódi betegekkel való találkozást az orvostanhallgatók számára, hangsúlyozza Maróti Péter, ám segítségével a hallgatók már kelendő felkészültséggel várhatják a valóban éles helyzeteket.

Bár a szimulációs oktatás leegyszerűsíti és költséghatékonyabbá teszi az orvoscépzést, a végső cél nem ez, mondja Maróti Péter, hiszen a szimulációs oktatás kiterjesztése révén a fiatal orvosok felkészülten várhatják a rázós helyzeteket, a betegeket pedig felkészült, dolgukban biztos szakemberek látják el.

A PTE immár évek óta a legjobb egyetemek között van

Az egyetemi évek a jövő szempontjából meghatározóak, ezért nagyon nem mindegy, milyen intézményt választanak a fiatalok – többek között erről is beszélgettünk Bódis Józseffel, a Pécsi Tudományegyetem rektorával.

– Az elmúlt években ilyentájt mindig azzal kezdtük a beszélgetést, hogy nehéz időket él át a magyar felsőoktatás. Most viszont nyugodtabb mindenki.

– Én is így érzem. Tavaly és tavalyelőtt még sok volt a kérdőjel a jelentkezőkkel kapcsolatban – ezek a kérdőjelek azonban mostanra nagyjából eltűntek. Aki most jelentkezik, az pontosan tudja, mire számíthat.

– A Pécsi Tudományegyetemre jelentkezők mire számíthatnak?
– Arra, hogy olyan évek várnak rájuk, amelyek az egész életüket meghatározzák majd. Tudom, hogy ezt szinte minden felsőoktatási intézmény elmondhatja magáról, ám azok, akik végül nálunk kötnek ki, valóban biztosak lehetnek abban, hogy az itt megszerzett diplomával el fognak tudni helyezkedni. A pécsi diploma sokat ér, ezt folyamatosan visszaigazolja a vállalatok, a cégek. Sőt, másként is megközelíthetjük a kérdést: hazánkban két hetilap készít évről évre ranglistát. Az egyiknél inkább a tudományos élet, a másiknál a munkaerőpiac szempontjai a meghatározóak – mi mindkettőn a legjobbak között vagyunk.

– A felvételizőknek roppant fontos az, hogy az egyetemnek komoly történelme legyen – amely azonban nem párosul beszűküléssel.

– Utóbbiról nálunk nincsen szó. Intézményünk erőt, biztonságot sugároz már hosszú ideje. Ráadásul rengetegféle képzésből választhatnak a hozzánk jelentkezők: a több mint 300 létező szakból 100 kifejezetten az érettségizőknek szól, a másik 200-at a diplomásoknak kínáljuk. Emellett az sem mellékes, hogy intézményünkről egyre erősebben tartja magát az a kép, hogy itt nem veszik el a gyerek, itt valóban egyetemista lesz: ehhez adottak a külső feltételek, és egyre erősebb a „pécsi egyetemistaság”, azaz bár vannak jogász, közgazdász-, bölcsész- vagy orvostanhallgatók, kialakulni látszik egy új összegyemistaság is. A város is szereti az egyetemistákat: itt minden megvan ahhoz, hogy egy fiatal jól érezze magát.

– Sőt, ha már itt tartunk: az egyetem a külföldieket is szereti...

– Így van. Örömteli, hogy egyre több a külföldi hallgatónk. Nyilván beszédes, hogy ők, a világ minden pontjáról érkezettek is úgy gondolják, érdemes itt tanulni, érdemes Pécsen diplomázni – ez ugyanis azt jelenti, hogy a nálunk megszerzett végzettség a világ minden táján versenyképes. Az pedig külön jó, hogy az ittlétük alatt a város is felpezsdül. Viccesen azt is mondhatnám, hogy nem kell külföldi egyetemre menni annak, aki mondjuk egy nyelvet akar tökéletesen elsajátítani – találkozzon és bulizzon inkább az itt tanuló norvégokkal, németekkel, jordánokkal!

– A diákok döntését nyilvánvalóan az anyagi kérdések is befolyásolják majd...

– Egyetemünk egy sor ösztöndíjjal segíti a hallgatóit – elsősorban azokon a területeken, ahol minimális az állami támogatás. A képzés terhei mérsékelhetőek, akár a szociális helyzet, akár a tanulmányi eredmények alapján. De nézhetjük a másik oldalt is: a beiskolázási adatok alapján elsősorban a tágabb régióban népszerű a pécsi egyetem. Ugyanakkor sok pécsi fiatal korábban úgy gondolta, hogy a felsőoktatásba valahol máshol kell bekapcsolódnia. Ma már ez is megváltozott: ha egy pécsi tizenéves a mi egyetemünket választja, akkor nincs utazási költség, nincs albérleti díj – a másik oldalon pedig ott van egy gyönyörű város és egy erős egyetem.

Történelmi pillanatban lehetnek pécsi egyetemisták

Akik idén szeptemberben a PTE-n kezdik meg tanulmányaikat, azok évekkel később majd elmondhatják: egy történelmi pillanatban voltak pécsi egyetemisták. 2017-ben ünnepli ugyanis az intézmény alapításának 650. évfordulóját. Bár kevés forrás áll rendelkezésre, a kezdetekről nagyjából mindent tudunk: 1367. szeptember 1-jén, Viterbóban kelt V. Orbán pápa bullája, amelyben engedélyezte a pécsi egyetem működését. Az egyetem alapítólevele eredeti formájában nem maradt meg, szerencsére azonban a latin nyelvű oklevelet az egyik vatikáni regiszterkötetbe is bemásolták, ennek következtében szövegét ismerjük. A jubileumra a PTE egy sor rendezvénnyel készül, amelyek örök élményt jelentenek majd a diákoknak is.

Elhunyt Cserép Zoltán

Fájdalommal és megrendülten tudatjuk,
 hogy kedves kollégánk, Cserép Zoltán,
 az Oktatásszervezési és Szolgáltatási Osztály (Nyomda)
 dolgozója tragikus autóbaleset következtében
 életét vesztette.

*Cserép Zoltán búcsúztatója, 2015. március 12., Pécsi Központi Temető
 A kar vezetése, a hivatalok dolgozói, munkatársai nevében dr. Ertl Tibor dékánhelyettes búcsúzott.*

Tisztelt gyászoló Család, Rokonok, Barátok, Munkatársak!
 Tisztelt Gyászoló Gyülekezet!

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának Dékáni Vezetése, valamint a Hivatal és egységeinek munkatársai nevében megrendülten búcsúzom tragikus balesetben elhunyt kollégánktól, barátunktól, a Kari Nyomda volt dolgozójától, Cserép Zoltántól.

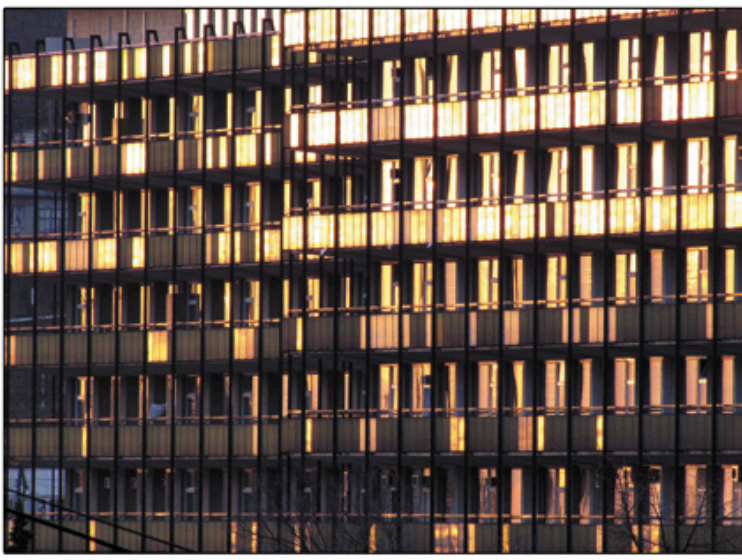
Szomorú tisztem, hogy a mai napon utolsó útjára elkísérem és ravatalánál elbúcsúztassam Őt.

Tizenhét évvel ezelőtt, 1998-ban került az egyetemre, az akkori POTE nyomdába az ofset gépek mellé nyomdai előkészítő munkatársként. A digitális technikai változással folyamatosan megújította, fejlesztette ismereteit, minden új változást nagy szorgalommal elsajátított, magas szakmai tudással végezte napi munkáját. A kor igényeinek megfelelően képezte magát, munka mellett művelődésszervező diplomát szerzett. Igényes tervező munkával számos kari és egyetemi kiadvány tördelőszerkesztőjeként növelte a Pécsi Tudományegyetem és az Általános Orvostudományi Kar jó hírét. Kiemelten fontos volt számára a megrendelők elégedettsége. A sikeres munkákból új erőt merített, a dicséretet, az elismerést szerényen fogadta. Kreatív, alkotói közösség kialakítására törekedett, csapatszellemmel dolgozott. Megoldhatatlan feladat ismeretlen volt számára, megnyugtató jelenléte, optimista derűje kiegyensúlyozott légkört sugárzott a közvetlen kollégáknak és hivatali munkatársaknak egyaránt. Nyugalom és csendes derű vette körül, közelében szakmai biztonságban érezhette magát az ember. Dolgos, vidám emberként élt közöttünk. Hivatásában nagyszerű szakmai felkészültséggel rendelkezett. Követendő példát adott számunkra hivatásszeretéből, áldozatos kötelességteljesítéséből és becsületes emberi magatartásból. Szívünk mélyén örökké élni fog.

Valamennyiünk nevében megtört szívvel búcsúzom Reményik Sándor gondolataival:

„Mondom néktek: mi mindig búcsúzunk.
 Az éjtől reggel, a nappaltól este,
 A színektől, ha szürke por belepte,
 A csöndtől, mikor hang zavarta fel,
 A hangtól, mikor csendbe halkul el,
 Minden szótól, amit kimond a szánk,
 Minden mosolytól, mely sugárzott ránk,
 Minden sebtől, mely fájt és égetett,
 Minden képtől, mely belénk mélyedett,
 Az álmaintól, mik nem teljesültek,
 A lángjainktól, mik lassan kihűltek,
 A tűnő tájtól, mit vonatról láttunk,
 A kemény rögtől, min megállt a lábunk ...
 Elfut a perc, az örök Idő várja,
 Lelkünk, mint fehér kendő, leng utána....”

Nyugodjék békében!

*Alkonyati fények.
Lantos János, Rodler Miklós, Sebők Béla,
Wally Zoltán képei.*

